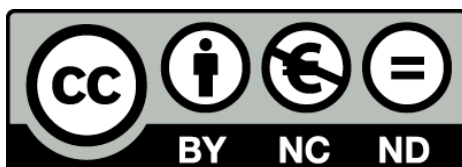

Sant Antoni i Santa Clara de Barcelona: origen d'un monestir i configuració d'un arxiu monàstic (1236-1327)

Núria Jornet i Benito

Aquesta tesi doctoral està subjecta a la llicència **Reconeixement- NoComercial – SenseObraDerivada 3.0. Espanya de Creative Commons.**

Esta tesis doctoral está sujeta a la licencia **Reconocimiento - NoComercial – SinObraDerivada 3.0. España de Creative Commons.**

This doctoral thesis is licensed under the **Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0. Spain License.**

UNIVERSITAT DE BARCELONA
DEPARTAMENT D'HISTÒRIA MEDIEVAL, PALEOGRAFIA I
DIPLOMÀTICA

**Sant Antoni i Santa Clara de Barcelona:
origen d'un monestir i configuració d'un
arxiu monàstic (1236-1327)**

VOLUM II

Tesi doctoral presentada per:

Núria Jornet i Benito

Directora: Dra. Blanca Garí

Programa: *Poder i societat a l'edat mitjana* (1993-1995)

Barcelona, 2005

7. APÈNDIX DOCUMENTAL

Convencions i criteris d'edició:

Transcripcions:

De la col·lecció de pergamins del fons de Santa Clara, hem optat per transcriure únicament aquells documents que ens semblen més interessants per a l'estudi històric o com a exemple d'una determinada tipologia documental, i per tant de cara a una anàlisi diplomàtica dels documents del fons. Oferim també algunes transcripcions d'aquelles documents que ens han semblat prou significatius (les *Ordenacions de l'abadessa Agnès*, 1260; i *l'Inventari general del monestir*, 1237-1238)

Criteris de transcripció:

- Regularitzarem l'ús de majúscules i minúscules d'acord amb l'ortografia moderna
- Regularitzarem l'ús de la puntuació segons criteris moderns
- Regularitzarem la separació i unió de paraules. En català, normalitzarem l'ús de l'apòstrof i dels guionets; usarem el punt volat quan les normes ortogràfiques no permeten l'ús de l'apòstrof ni dels guionets
- Regularitzarem l'ús de les grafies u/v, però respectarem l'ús de i/j, i de c/t
- En llatí, regularitzarem com a "i", tant la i curta com la i llarga
- Ús de claudàtors amb punts suspensius per expressar algun element que dificulta la lectura, ja sigui per les taques d'humitat, rosecs, corcadures i d'altres agents que afecten l'original
- Ús de parèntesis en les paraules o part de paraules de lectura insegura
- Farem servir la convenció **Sig+num**, per esmentar el signum diplomàtic element de validació
- Farem servir la convenció **Subscribo**, per esmentar algun tipus d'abreviatura o d'altres elements de subscripció (*subs*; *ss*; *SSS*) que indiquen també la participació, voluntat personal i consentiment

- Indicarem amb notes a peu de pàgina, la presència d'interliniats o subratllats, anotacions al marge, etc. *Segueix.... interliniat // Segueix.... subratllat*

Regestes:

El regest del document segueix les convencions habituals: data (cronològica i tòpica), resum del contingut i signatura arxivística. En el cas de tractar-se d'un trasllat la data de la còpia es troba entre parèntesi, després de la data de l'original.

En molts casos s'ha fet un regest sensiblement ampli, que ha ajudat a la mateixa investigació històrica i ajudarà a la descripció arxivística posterior (en aquest sentit, vegeu l'estructura de camps de la fitxa descriptiva (Apèndix Capítol: *La configuració d'un arxiu monàstic*).

**COL·LECCIÓ DE PERGAMINS DEL FONS DEL MONESTIR DE SANTA CLARA
(1236-1327) (ARXIU DE SANT BENET DE MONTSERRAT). REGESTOS I
TRANSCRIPCIONS**

1

1236, febrer, 18. Viterbo

Gregori IX es dirigeix als ciutadans de Barcelona exposant-los que Guillerma de Polinyà i Berenguera d'Antic, en representació de deu germanes penitents més, desitgen edificar en terreny propi un monestir per viure sota la regla i orde de les monges tancades de Sant Damià, i que no disposant de prou recursos, s'han adreçat al pontífex en demanda d'ajuda. Aquest exhorta la població que els doni almoines a fi que puguin acabar aquesta obra.

Gregorius episcopus servus servorum Dei dilectis filiis civibus Barchinonensibus, salutem et apostolicam benedictionem. Quoniam ut ait apostolus, omnes stabimus ante tribunal Christi recepturi prout in corpore gessimus sibe bonum fuerit sive malum, oportet nos deim messionis extreme, misericordie operibus prevenire et eternorum intuitu seminare in terris quod, reddente domino, cum multiplicato fructu recolligere debeamus in celis, firmam spem fiduciamque tenentes quoniam qui parce seminat parce et metet, et qui seminat in benedictionis, de benedictionis et metem vitam eternam.

Cum igitur, sicut parte dilectarum in Christo filiarum Berengarie de Antiquo, Guillelme de Poliniano et decem sororum penitentum sociarum ipsarum fuit nostri auribus intimatum, quod eodem, inspirante illo dulcissimo spiritu veritatis, qui a Patre filioque procedens replet orbem terrarum sue aplitudine caritatis, mundane conversationis illecebris et seculi vanitatibus abnegatis, Christo monasterio, in quo sub regula et ordine pauperum monialum inclusarum sancti Damiani ei desiderant famulari, in fundo proprio edificare cupiant nec ad hoc proprii sibi suppetant facultates, universitatem vestram rogandam duximus attentius et monendam, in remissionem vobis peccaminum iniungentes, quatinus de bonis, vobis collatis a Deo, pias eis elemosinas et grata subsidia conferatis ut per vestram subventionem adiute opus consumare valeant nominatum, et vos per hec et alia bona que domino feceritis inspirante, ad eterne felicitatis gaudia pervenire possitis. Datum Viterbi XII kalendas martii pontificatus nostri anno nono.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 179

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona", *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

2

1237, gener, 17. Terni

Gregori IX, atenent els seus precs, acull sota la seva protecció el monestir de "monges pobres tancades de l'orde de sant Damià" de la ciutat de Barcelona, les seves persones i els seus béns. S'esmenta que la comunitat viu en un espai prestat on viu per lloar Déu, "morint en el segle per Crist".

Gregorius episcopus servus servorum Dei, dilectis in Christo filiabus pauperibus monialibus inclusis monasteri Barchinonensis de ordine sancti Damiani, salutem et apostolicam benedictionem.

Cum in mundo sed extra ipsum posite, seculo mortue Christo vivatis, cum ipso qui est vita vestra esse in gloria cupientes, dignum est et conveniens quod plena foveamini liberate, que vos voluntarie caritatis Christi vinculis alligastis. Eapropter vestris devotis supplicationibus inclinari, personas vestras et locum in quo divino estis obsequio mancipate cum omnibus bonis, que impresentiarum rationabiliter possidet aut in futurum iustis modis prestante Domino poterit adipisci, sub beati Petri et nostra protectione suscepimus et presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam nostre protectionis infringere vel ei ausu temerario contrarie. Siquis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum in Terni sextodecimo kalendas februarii pontificatus nostri anno decimo.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 187

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona", *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

3

1237, juny, 10. Barcelona

Berenguer de Palou, bisbe de Barcelona, concedeix a Maria de Pisa i a les altres germanes, tant presents com futures, potestat perquè puguin construir un monestir sota l'advocació de Sant Antoni de Pàdua, al "suburbi" de Barcelona, sota els horts de Santa Eulàlia del Camp i al costat del mar en la seva part meridional; i hi visquin sota la regla vida de les "dominarum inclusarum sancti Damiani". Eximeix la comunitat de la

seva jurisdicció, reservant-se tanmateix la donació, per Santa Eulàlia, d'una lliura de cera, "signum reverencie et honoris". Estableix així mateix certes condicions: que no rebin persones excomunicades en el seu recinte, ni admetin parteres ni casaments, com tampoc el sacrament del bateig. Les monges poden ser enterrades a la comunitat, i també els seus familiars; és a dir poden tenir cementiri privat, però no públic, enterrar els feligresos.

Notum sit cunctis tam presentibus quam futuris quod nos Berengarius, Dei gracia Barchinonensis episcopus et omnis conventus nobis commissus, damus atque concedimus per nos et omnes succesores nostros tibi Marie Pisane et sororibus tuis, presnetibus et futuris, plenariam potestatem construendi monasterium ad honorem Dei et beati Antonii confessoris de ordine fratrum minorum in suburbio Barchinone, in loco qui est iuxta litus maris subtus domum beate Eulalie de Campo et eius quintanos sive ortos. Qui locus affrontat ab oriente in mari et litore maris contiguo parialate domini episcopi; a meridi in mari, ab occidente in rego descendente a molendinis de mari, a circio in strata publica que venit de Montegath et Bitulona, et orta sancte Eulalie Campo. Ut ubi sub regula et vita dominarum pauperum inclusarum sancti Damiani perpetuo Domino serviatis. Et quod in hac vita quamdiu vixeritis, vos ipsas pium olocaustum Domino obtulistis, pie ac devote perseveretis ut viventes Christo de cetero et non mundo per ardua penitencie et religionis itinera Domino possitis penitus famulari, a nobis etiam humiliet postulatis ut vobis et sororibus vestris, habetis et habendis, vestroque monasterio libertatis beneficium largiremur. Nos autem bonitatem et devotionem vestram in Domino commendantes, vobis et sororibus vestris, que nunc sunt et perpetuo erunt, vestroque monasterio libertatem plenariam in omnibus et per omnia concedimus et donamus, quantum in nobis est si placuerit Domino pape. Reservantes nobis tantum et successoribus nostris libram cere, quam nobis in festo sancte Eularie annuatim solvatis in signum reverencie et honoris. Excomunicatos sive interdictos nostris nullo tempore admittentes, neque admitatis parterias neque nupcias, neque in precipis festivitatibus populum ad missas recipiatis, sacramentum etiam baptismatis nemini conferendo. Concedimus etiam vobis et familie vestre sepulturas infra domum vestram, intercedendo sepulturas omnium aliorum. Et ut hec supradicta pleniorum perpetuo habeant firmitatem notario nostro publico in Barchinone Petro de Bages ut instrumentum presentis donacionis et concesionis per nos et omnes succesores nostros conficiat tradimus in mandatis, subscribentes et sigilli nostri munimine roborantes. Actum est hoc quarto idus iunii anno Domini MCC tricesimo septimo. Ego Berengarius Barchinonensis episcopus subscribo. Scripta libens Petrus confirmo sagrista. Sig+num Berengarii de Campo Sintillarum, Barchinonensi

succentoris, qui hanc crucem manu propria composui et nomen meum scribi feci. Sig+num Ferrarri de Lauri, Barchinonensis archidiaconi; Vitalis scriptiis subscribens annuit istis. Sig+num Geraldi de Sagas Barchinonensis canonici. Sig+num Ramundi de Turriliis precentoris Barchinonensis. Sig+num Berengarii de Santci Vicencio. Sig+num Bernarid de Pinellis. Ego magister Martinus *subscribo*. Ego Viecencius de Bagnariis barchinonensis canonicus er rector altaris santi Iohannis. Sig+num Geraldi de Cloquerio Barchinonensis ebdomadarii canonici. Sig+num Raimundi de Nera Barchinonensis canonici rectoris altaris Sancti Silvestri. Sig+num Arnaldi presbiteri canonici Barchinonensis. Sig+num Gilberti Seguini cononici Barchinonensis presbiteri altaris Sancti Petri. Sig+num Petri de Castellare presbiterio et canonici *subscribo*. Sig+num Petri Arberti Barchinonensis canonici. Sig+num Petri de bages, notarii publici Barchinone, qui hoc scribi fecit et clausit, die et anno quo supra.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 209

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

4

1238, abril, 7 (1238, abril, 21)

Còpia del etstament de Berenguera Alum, muller de Pere de Forn, en què llega 2 sous a les "*dominabus Sancti Damiani*".

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 220

5

1238, agost, 11

Àpoca atorgada per Ramon Alum a favor de Pere de Forn, de l'esponsalici de Berenguera, difunta, mare del primer i esposa del segon.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2440

6

1239, març, 29. Barcelona

Berenguer de Palou es dirigeix a l'abadessa i monges tancades de l'orde de Sant Damià del monestir de Sant Antoni de Barcelona i les eximeix de la jurisdicció episcopal, tant temporal com espiritual. Reservant-se una lliura de cera per santa

Maria, la dedicació de l'església, la consagració dels altars, la benedicció de monges i altres eclesiàstics sacraments.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 239

7

1239, setembre, 28. Anagni

Gregori IX concedeix als fidels de la província eclesiàstica de Tarragona 20 dies d'indulgència si s'apropen devotament al monestir de Sant Antoni, de l'orde de Sant Damià, per la festa de sant Antoni de Pàdua.

Gregorius episcopus, servus servorum Dei, universi Christi fidelibus per Tarraconensem provinciam constitutis, salutem et apostolicam benedictionem.

Quoniam, ut ait apostolus, omnes stabimus ante tribunal Christi, recepturi prout in corpore gessimus, sive bonum fuerit sive malum, oportet nos diem messonis extreme, misericordie operibus prevenire, et eternorum intuitu seminare in terris quod reddente Domino cum multiplicato fructu recolligere debeamus in celis; firmam spem fiduciamque tenentes quoniam qui parce seminat parce et metet, et qui seminat in benedictionibus de benedictionibus et metet vitam eternam.

Cum igitur ad promerenda gaudia sempiterna sanctorum suffragia sint plurima oportuna, universitatem vestram rogamus monemus et hortamur in Domino in remissionem vobis peccaminum iniungentes quatinus ad monasterium sancti Antonii Barchinonense ordinis sancti Damiani, imploraturi a Domino veniam delictorum, quasi per premia salubriter ad merita invitemus, de omnipotentis Dei misericordia et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confessi, omnibus cum debita reverentia et devotione in festo sancti Antonii ullic accedentibus annuatim viginti dies de iniuncta sibi penitentia misericorditer relaxamus.

Datum Anagnie IIII kalendas octobris pontificatis nostri Anno Terciodecimo.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 247

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona", *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

8

1240, juliol, 4. Laterà

Gregori IX atorga a l'abadessa i comunitat de les monges tancades de Sant Antoni, de Barcelona, de l'orde de Sant Damià, el privilegi que ningú les pugui requerir sinó són de la seva orde, i encara amb expressa declaració de la Santa Seu.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 253

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

9

1240, juliol, 5. Laterà

Gregori IX concedeix a la reina Violant d'Aragó i a les seves filles potestat per entrar al monestir "*causa devotionis*", tres vegades l'any, acompanyada de dues donzelles honestes.

Gregorius episcopus, servus servorum Dei, carissime in Christo filie illustri Regine Aragonum, salutem et apostolicam benedictionem.

Tuis devotis precibus inclinati ut tibi et filiabus tuis monasterium monialium inclusarum sancti Antonii diocesis Barchinonensis, ordinis sancti Damiani, cum duabus honestis mulieribus in anno liceat causa devotionis intrare auctoritate tibi presentium concedimus facultatem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere vel ei ausu temerario contrarie. Si quis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli eius se noverit incursum. Datum Laterani III nonas iulii pontificatus anno quatordecimo.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 254

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

10

1241, febrer, 5. Barcelona

Inventari i distribució dels béns de Pere de Copons, fet pels seus almoiners. Entre d'altres llegats a les esglésies i monestirs de Barcelona, disposa d'un llegat a sant Antoni (10 morabetins)

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 246

11

1242, agost, 8 (1288, maig, 4)

Trasllat del testament d'Arnau de Sant Minià. Vol que el seu cos sigui sepultat a la catedral. Fa hereu universal al seu fill Pere, "*pupillum*"; si aquest mora en edat pupillar o en qualsevol cas sense infants legítims, seran hereus els "*pauperes Christi*"; excepte les cases que són la dot de la dona, Ramona, que seran per a ella a condició de viure casta i sense marit.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2385

12

1243, abril, 19

Comissió feta pel general dels frares menors al ministre d'Aragó sobre la súplica o demanda que han fet les monges del monestir de Sant Antoni al cardenal d'Òstia, que els frares atenguin les seves necessitats de cura espiritual, segons determina el mateix orde de sant Damià: residint-hi contínuament o entrant almenys un cop a la setmana per celebrar els oficis divins; com també que puguin accedir almenys set cops l'any per escoltar les monges en confessió, i una vegada a l'any per fer la visita canònica. El General estableix que el ministre d'Aragó entri amb dos discrets i madurs frares per visitar les monges, i si no ho pot fer ell personalment que hi delegui en els frares convenients. Que en triï altres dos del convent barceloní perquè puguin entrar set cops l'any per escoltar en confessió i celebrar la comunió a les monges (Nadal, resurrecció, pentecosta, assumpció de la Verge, tots sants, naixement de sant Francesc i per la festivitat del monestir), i que puguin entrar també en altres moments per rebre les confessions i comunions de les monges malaltes i per donar sepultura a les monges, tal com estableix la Regla.

Dilecto filio in Christi Fratrís minister Aragonie vel eius vicario frater ordinis fratrum minorum Generalis minister et servus, salutem et pacem. Noveris carissimi venisse quasdam mulieres religiosas ad dominum Ostiensem de monasterio sancti Antonii de Barchinona. Suplicantes eidem humiliter ut dicto monasterio fratres ad servitium monacharum sepe dicto loco secundum ordinem sancti Damiani degentium concederet continue moraturos, aut saltem semel in singulis septimanis pro officio divina eisdem celebrandi accessuros. Petierunt etiam ut septies ad minus in anno generaliter oram confessiones audirent et viaticum corporis Christi eisdem vicilius exhiberent, intrarent etiam semel in anno ad visitationem earum faciendam et cum necessitas exigere ad infimarum, confessionem et communionem ac defunctorum sepulturam. Cum autem predictus dominus multorum et magnorum quod dictas mulieres ad supplicandum induxerant precibus incessanter urgeretur cum non posset earum petitiones aure surde

pertransire, manifestavit michi negotium, rogans et volen magis per me quam per se ipsum que exhibenda sunt exhiberi ut ordinis et officis mei honor conservetur. Et quia hec committendi ex quo contra Regulam sunt non habueram protestatem ut ista commiterem et posse dedit et voluntatem ostendit tibi igitur carissime de cuius discretione et ordinis zelo plenam gero fiduciam predicti monasterii visitationem auctoritatem indulgente a bone memorie domino Papa Gregorio supra his dictis dominabus indulte committo tantum semel in anno faciendam. Quod ingrediens cum duobus discretis sociis et maturiis tam in capite quam in membris, que corrigenda sunt diligenter inquiras et inventa cum discretione et maturitate corrigas ad salutem animarum et ordinis illius honestatem et famam conservandam. Quam visitationem si tu personaliter facere non potestalicui discreto, maturo et boni testimonii fratri secundum formam tibi assignatam auctoritate mea committas. Committo etiam per te vel cum capitulo duos fratres constituas maturos et discretos de conventu Barchinonense quod VII vicibus in anno dictarum dominarum confessiones audiant, et eisdem vicibus verbum Domini proponant, divina celebrent et sacramentum altaris communicet. Et hec hiis temporibus faciant: in Nativitate Domini nostri Iesuchristi, in Resurrectione eiusdem, in Pentecostes, in Assumptione Beate Virginis, in festo Omnium sanctorum, in natalio sancti Francisci et in festo ecclesie sue. Ista autem ista ad audiendum illarum confessiones competenti tempore perveniant ut possint eos pene auditi ante tempore communionis que facienda est in diebus predictarum solemnitatum. Intrent etiam alterum temporum secundum formam Regule seu ad infirmarum confessiones audiendas et communionem eisdem exhibendam, si non possit sine periculo vel in honestate ad hec percipienda ad cratem accedere vel deferri. Intrabit etiam ad defunctorum sepulturam faciendam. Hec autem omnia que ad iurisdictionem diocesanam pertinent cum non sint exempte, volo et percipio fieri ex eiusdem diocesani assensu et auctoritate. Et ut amplius satisficiamus petitione domini Ostiensis cui tenemur in omnibus obtemperare possint predicti fratres in aliquibus liis solemnitatibus ad sepe dictum monasterium accedere et ibidem verbum Domini proponere divina celebrare quantum tibi et ipsis videbitur expedire. Datum anno Domini MCCXLIII kalendas marcii.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 287

1243, agost, 4. Agnani

Innocenci IV confirma a l'abadessa i monges tancades del monestir de Sant Antoni de Barcelona, de l'orde de Sant Damià, l'exempció que els havia donat el bisbe de

Barcelona el 29 de març de 1239. Aquest document-decret episcopal és copiat al final de la present butlla.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 294

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona", *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

14

1244, gener, 8 (1278, gener, 27)

Trasllat del testament de Guillerma Durfort, esposa de Berenguer de Cervera. Entre els seus llegats, disposa 20 sous per a les "*dominarum inclusarum Sancti Antoni*".

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 285

15

1244, abril, 16. Roma

Privilegi del bisbe d'Òstia, Rainald [de Conti], que les monges malaltes puguin menjar i beure el que sigui necessari i que a l'enfermeria puguin relaxar el vot de silenci. Si el vostre capellà o qualsevol dels germans que us hagi assignat el Ministre, es posa malalt o mora, que puguin venir d'altres idonis i discrets fares per celebrar els oficis, escoltar les confessions, administrar els sagraments a les monges sanes i a les malaltes. I si mora una monja que pugui entrar el capellà amb un soci per celebrar les exèquies i que algun frare del convent pugui entrar-hi per celebrar les exèquies i les misses solemnes. I si voleu que prediquin al monestir, que ho puguin fer una vegada al mes; i que un cop l'any, el guardià pugui destinar uns germans per les festes solemnes que volgueu celebrar al monestir. I que durant aquests casos, puguin menjar i dormir amb els frares del lloc. Dóna finalment llicència perquè puguin el frares assignats al monestir tinguin llicència d'acostra-se al locutori de les monges per parlar sobre assumptes d'interès de la comunitat.

Rainaldus miseratione divina Ostiensis Velletrensis episcopus dilectis filiabus abbatisse ac monialibus monasterii ordinis pauperum inclusarum Sancti Antonii Barchinonensi. Salutem in Ihesu paupere Crucifixo. Quoniam frequenter propter imbecillitatem conditionis humane contigit, quod cum corpus honeri submittitur graviori de facili confunditur, ac potest in reparabili periculo subiacere, debet attente discretionis sale condiri victima observantie regularis et rigor rigidus manna dulcedinis est infra extremorum medium temperandus ut sicut ne relaxetur religio nimis habendus est fervor, ita eciam ut ne ad precipitium tendat est discretio in obsequio creatoris

solicius adhibenda. Igitur dilecte filie quia licet relevetur aliquando ex his spiritus corpus tamen posset non sine dampno interioris hominis interdum importabiliter propter impotentiam forsitam desistere ab inceptis, immo potius vestrorum operii principia finali perseverantia coronentur. Presentium tenori precipimus quatinus discreto per viam regiam incedendo domino famulantes in vestris observantiis illud medium de cetero teneatis in quo possitis comuniter fortes et debiles usque in finem stabiliter permanere. In medio discipulorum stetit dominus Ihesus atque in medio doctorum de verbis vite legitur respondisse nichilominus et salutem nostram non absque misterio qui semper medium diligit in terre medio est salubriter operatus, pro inde vos ab extremis ad media revocantes. Vobis concedimus et mandamus quod vestris debilibus et infirmis consciencia solida et segura in vestibus, calciamentis, cibis, potibus et aliis necessaria ministrentur. Vino etiam et pulmentis tam sanis quam aliis omni tempore liceat vobis uti. Infirmis quoque et earum servitricibus toto tempore infirmitatis sue in infirmatorio silere non cogantur, ab his que recreant et oportent. Insuper penitus prohibemus ne in vestro monasterio deinceps aliquis visitator auctoritate sua et constitutiones aliquas faciat ultra formam vestra et regulam que vos ad aliquid culpe vel pene obligent sine consensu et voluntate omnium dominarum. Quod si contra formam aliquis faceret eas non teneamini aliqua tenus observare. Preterea nolumus quod cum contingerit capellanum vestrum, vel aliquem alium de fratribus a ministro vobis assignatis aliquando infirmari vel abesse, possitis aliquos idoneos et discretos fratres, tam sacerdotem quam alios loco predictorum usque ad convalescentiam vel reversionem eorum, de conventu convocare, ad celebrandum vobis divina et audiendas confessiones et etiam administrandum intus et extra sanis et infirmis, vice capellani eiusdem tempore necessitatis ecclesiastica sacramenta atque ad alia necessaria ibidem faciende. Et si contingerit dominarum aliquam decedere ab hac vita, possit capellanus ad sepeliendum eas, cum socio introire, et tunc temporis fratres aliqui de conventu ad locum vestrum veniant pro faciendis exequis et missarum sollempniis celebrandis. Et cum volueritis predicationem fieri populo vel dominabis apud locum vestrum valeant fratres qui predicare noverunt propter hoc ad locum ad vestram requisitionem venire semel in mense, cum sociis oportunis. Et etiam in anno fratres quod per quales ipsorum guardianus voluerit destinare ad festivitatem vestrarum sollempnia quas volueritis celebranda, veniant licito ac secure et tunc dum taxat tam illo quam isti possint ibi fratribus loci comedere ac dormire. Quos guardianus de conventu pro hiis supradictis auctoritate presentium teneatur illuc tunc temporis destinare. Hoc tamen formiter reservato quod preter licentiam debitam et contra formam vestram intus ingredi aliquis aliquatenus non presumat. Fratribus quoque vestro monasterio deputatis, cum pro vestris necessariis eos ad alias terras seu ad alia

loca duxeritis transmittendos, damus si oportuerit ad monasteria dominarum tunc licentiam accedendi et loquendi extra per locutorium eciam dominabus.

Datum Rome XVI kalendas maii, anno Domine millesimo ducentesimo quadragésimo quarto.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 311

16

1244, juny, 1. Laterà

Innocenci IV es dirigeix al bisbe de Barcelona, Pere de Centelles i al capítol alabant la seva devoció pel monestir i exhortant-los a continuar-la a través de gràcies i favors.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 290

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

17

1244, juny, 1. Laterà

Innocenci IV es dirigeix al poble de Barcelona exhortant-lo a continuar en la devoció vers l'abadessa i pobres monges del monestir de Sant Antoni de Barcelona, orde de Sant Damià, a través de gràcies i favors.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 288

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

18

1244, juny, 3. Laterà

Innocenci IV concedeix als fidels de la província eclesiàstica de Tarragona 20 dies d'indulgència si verament confessats i peneditis fan caritat al monestir, atenent els precs de l'abadessa i convent, les quals, "oprimides per demanada pobresa no tenen d'on poder substenir-se còmodament".

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 291

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

19

1244, juny, 3. Letrà

Innocenci IV atorga al monestir el privilegi de celebrar a porta tancada i en veu baixa els oficis divins durant el temps d'entredit.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 289

20

1244, desembre, 4. Barcelona

Pere de Centelles, bisbe de Barcelona, concedeix 40 dies d'indulgències als qui afavoreixin el monestir (*"ad sustentationem monialium domus Barchinone ordinis sancti Damiani que existentes incluse et in summam paupertatem"*).

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 305

21

1244, desembre, 13. Lió

Innocenci IV es dirigeix al bisbe de Barcelona, Pere de Centelles, per tal que ampari el monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 304

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona", *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

22

1244, desembre, 18. Lió

Innocenci IV al poble i als consellers de Barcelona, promovent la devoció i protecció del monestir de sant Antoni de Barcelona, de l'orde de sant Damià.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 303

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona", *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

23

1245, gener, 7. Lió

Innocenci IV a tots els fidels de la província eclesiàstica de Tarragona concedint 20 dies d'indulgència per cada almoïna que facin al monestir de sant Antoni de Barcelona.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 301

24

1245, gener, 8. Lió

Innocenci IV a Pere de Centelles, bisbe de Barcelona, manant que protegeixi el monestir, castigant als que injustament el molesten.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 302

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona", *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

25

1245, abril, 25

Privilegi de Pere de Centelles, bisbe de Barcelona, en què afirma que no té cap dret sobre el monestir, excepte 1 lliura de cera anual per la festivitat de l'Assumpció ("*monasterii in honorem beati Antonii iuxta civitatem Barchinone aput litus maris*")

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 323 (Trasllat del 8 de juny de 1245, núm. 324)

26

1245, juliol, 5. Barcelona

Promesa de pagar un censal feta per Guillem Grony amb el consentiment dels marmessors del seu pare, Pere Grony.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2457

27

1245, juliol, 5. Lió

Innocenci IV a l'abadessa i comunitat del monestir de sant Antoni de Barcelona, de l'orde de Sant Damià, declarant que, d'acord amb allò establert pel seu predecessor, Gregori IX, la regla de sant Benet les obliga únicament a guardar els tres vots essencials (obediència, renúncia a la propietat particular, castedat) i que les altres qüestions seran determinades per la Santa Seu

Innocentius episcopus, servus servorum Dei. Dilectis in Christo filiabus abbatisse et conventui monialium inclusarum monasterii sancti Antonii Barchinonensis ordinis sancti Damiani, salutem et apostolicam benedictionem.

Cum vobis, sicut ceteris sororibus ordinis vestri, in viirtute obediente a sede apostolica sit iniunctum ut traditam vobis regularis vite formulam inviolabiliter observetis, vos super eo quod in proemio ipsius formule dicitur beate Benedicti regulam vobis tradimus observandam, trepidationem pectoris et cordis angustiam aliquam sustenitis, presertim cum vestra credat humilitas mortale committi peccatum si contra preceptum huiusmodi aliquando veniatur, et impertinens ac impossibile reputetur quod in eodem ordine vestro due regule debeant observari. Nos autem digne providere volentes ut vos, ascripte laudibus divini nominis super hiis qquietem spiritus habeatis, sicut pei recordationis Gregorius papa predecessor nostri, presente et audiente venerabili fratre nostri Ostiensi episcopo, declaravit, sic et nos etiam declaramus quod predicta regula sancti Benedicti vos non ligat ad aliud nisi obedientiam, abdicationem proprii et perpetuam castitatem, que substantialia cuiuslibet religionis existant, et in quibus consistit meritum consequendi perpetue felicitatis effectum. Vos itaque huismodi declarationis contente remedio, finem vestrarum mentium fluctibus imponatis, cum vobis ad merendum premia perempnis vite sufficiat quod solam predictam formulam ad Dei gloriam mundis cordibus observetis, provisure vobis per humilis confessionis auxilium, siquando aliud ex fragilitas humane defectu ab aliqua vestrum agitur quam in eadem formula, aut factis aut faciendis circa vos apostolice sedis provisionibus.

Datum Lugduni III nonas iulii Pontificatus nostri Anno Tertio

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 325

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona", *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

28

1245, juliol, 10. Lió

Innocenci IV a l'abadessa i comunitat del monestir de sant Antoni de Barcelona, de l'orde de Sant Damià, mitigant la regla monàstica en allò que afecta a l'alimentació: les monges tant les sanes com les malaltes poden prendre vi i "companatge" ("*pulmentum*"), excepte el divendres, que sempre hauran de jejunar a pa i aigua; com tampoc hauran de fer-ho a les Octaves de Pasqua, el dia de Nadal o les altres festes solemnes del monestir, encara que caiguin en divendres. Concedeix així mateix que fassin ús lliurement de coixins de palla; i que es guardi la norma del silenci, tal com mana la regla, excepció feta de les monges malaltes a l'infermeria, si és necessari. Dóna autoritat al confessor per posar les penitències necessàries, excepte les que, per observances i consuetuds pròpies, pertoquin a l'abadessa.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 327

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

29

1245, juliol, 23 (1500, juliol, 14)

Còpia del privilegi d'Inocenci IV, posant sota la seva protecció el monestir i els béns de Sant Antoni de Barcelona.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 329

30

1245, agost, 25. Lió

El mateix text que l'anterior núm. 28

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 332

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

31

1245, setembre, 4

Innocenci IV estableix de nou certes mitigacions de la regla sobre el menjar: que puguin menjar dues vegades al dia; vi i companatge, ous, llet i formatge tres vegades a la setmana, excepte a la Quaresma major i menor, i en els dejunis solemnes de l'església, i els divendres, en els quals, excepte les monges dèbils i malaltes, hauran de jejunar a pa i aigua, si no celebressin en aquesta data alguna festa del monestir o d'alguns sants.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 336

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

32

1245, setembre, 19. Lió

Innocenci IV confirma a les monges del monestir de Sant Antoni de Barcelona l'ús de la túnica i el mantell, la corda i el vel. Pel que fa a la corda, el pontífex observa que des de temps enrere han pogut fer servir lliurament aquest element tal com li fou marcat a

Clara d'Assís (*"mater abbatissa ordinis vestri"*) pel mateix beat Francesc i com en els temps actuals totes les monges de l'orde usen la corda com a cingol. Conscient que el pontífex anterior es va oblidar de mencionar l'ús de la corda o cingol, Inocenci estableix de nou les dites quatre peces de l'hàbit de les monges.

Inocencius episcopus servus servorum Dei. Dilectis in Christo filiabus abbatisse et conventui monialium inclusarum monasterii sancti Antonii Barchinonense, ordinis sancti Damiani. Salutem et apostolicam benedictionem sacram religione vestram in qua cultui divini nominis ferventur intenditur et animarum profectui sollicitè servitur, dignam presidio favoris apostolici repuantès que pie depositis libenter aure benigna suscipimus et benevolentia paterna complimimus. Hinc est quod nos vestre `recibus devocionibus ducti ut statuts vestri ordinis sit clare semper in signis nomine et Deo propitio perpetua proficiat firmitate vestre professionis habit sicut accepimus in tunica et mantello, corda et velo, consistit universitati vestre auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Ita tuentes ut sicut olim et in perpetuum ipsius corde usum liberum habeatis presertim cim sicut accepimus dilecta in Christo filia Clara de Assisio, mater abbatissa ordinis vestri a tempore quo beatus Franciscus illum instituit, habuerit cordam pro cingulo, quam subsequenter usque ad hoc tempore omnes sorores eiusdem ordinis abuerunt licent in formula vite vestre quam pie recordacionis. Predecessor noster, cum denuè in minori constitutus esset officio vobis tradidit observandum omissum fuerit de corda vel cingulo facere mentione. Districtius etiam in habemus ut nullus super aliquo quatuor predictorum ad habitum vestrum spectancium vos de cetero impedire seu molestare presumat. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis, constitutionis et inhibitionis infringere vel ei ausu temerario construere. Siquis autem hoc attemptare presumperit indignacionem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incausarum.

Datum Lugduni XIII kalendis octobris Pontificatus nostri Anno Tercio.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 337

33

1245, setembre, 30. Lió

Innocenci IV a tots els fidels cristians concedint 40 dies d'indulgència si visiten la església del monestir el dia de sant Antoni de Pàdua.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 328

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona², *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

34

1245, setembre, 30. Lió

Innocenci IV a l'abadessa i comunitat del monestir, que puguin tenir i portar dos parells de vestidures adequades a les estacions d'estiu i hivern i treure's el mantell per al servei domèstic: tasques al refetor, cuina, o fer la bugada.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 338

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona², *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

35

1245, setembre, 30. Lió

Innocenci IV al guardià dels franciscans de Barcelona, manant que els conversos, que fan la seva professió en mans de l'abadessa, li deuen a aquesta reverència i obediència. Així mateix, mana que estableixin perpètuament la seva residència al monestir, no renunciïn a obeir guiats per la supèrbia i no menyspreïn afrontar els treballs que siguin necessaris.

Inocentius episcopus, servus servorum Dei. Dilecto filio guardiano de ordine fratrum Minorum Barchinonensium. Salutem et apostolicam benedictionem. Conquerentibus dilectis in Christi filiabus. Abbatissa et conventu monialum inclusarum monasterii sancti Antonii Barchininensis ordinis sancti Damiani ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis, accepimus quod cum quosdam conversos habeant, qui, professione facta in manibus abbatisse, ad obedientiam et reverentiam tenentur eidem, set in hoc precipueut perpetuam ibidem residentiam facientes, vite necessari illis acquirant, in dampnabilem elati superbiam ipsi obedire renuunt et per huiusmodi necessariis acquirendis laborem subire contempnunt.

Nos itaque ipsas, propter Deum pauperes nimis et humiles, super hoc apostolice provisionis subsidio consolari volentes, discretione tue per apostolica scripta mandamus quatinus predicats abbatissam et conventum favoris gratia prosequens oportuni, prefatos conversos ut eidem abbatisse reverenter obedient ac intendant pro necessariis acquirendis iuxta mandata ipsius, prout tenentur, labores subeant

consuetos, monitione premissa, per censuram ecclesiasticam, apellatione remota compellas.

Datum Lugdini II kalendas octobris, Pontificatus nostri Anno Tertio.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 341

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

36

1245, octubre, 14. Lió

Innocenci IV al Ministre Provincial dels franciscans d'Aragó, perquè pugui absoldre de l'excomunió a les monges que incurreixin en la sentència del cànon "*Si quis suadente diabolo*"; això es, que pugui absoldre-les de censures.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 339

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

37

1245, octubre, 31. Lió

Innocenci IV al provincial dels fraresmenors perquè dirigeixi i visiti les monges del monestir; i les assisteixi en tot allò que sigui necessari: confessions, eucaristia i d'altres sacraments, consagració de monges, assistència a les malaltes, òbits de les monges). Per això determina que dos frares "*providos et idoneos*" (un com a prevere i l'altra com a visitador) efectuïn el que ja consta a la Regla i puguin entrar al monestir. Mana també que s'assignin uns frares per a festes especials, òbits de les monges o prèdiques al poble. Si l'abadessa necessita algun frare per demanar consell o d'altres causes raonables, que se li concedeixi, i aquest accedeixi a través de la reixa o el locutori.

* relacionat amb el núm. 39

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 343

38

1245, novembre, 11. Barcelona

Testament de Brici dels Arcs amb un llegat al monestir: 2 sous "*dominabus inclusis ordinis sancti Damiani*".

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 346

39

1246, juny, 23. Barcelona

Ordre del ministre provincial dels framenors al guardià dels frares menors de Barcelona, perquè es compleixi la disposició d'Innocenci IV sobre els serveis que els framenors deuen a les monges, en data de 31 d'octubre de 1245, i copiada de nou en el document. Seguint doncs la disposició papal, el provincial mana al guardià de Barcelona que, excepte la visita, que semblantment se la reserva, la resta de serveis es concretin en: cada diumenge, o almenys un cop a la setmana, i a cada festa doble del nostre orde, que el guardià mateix o 2 frares (*"idoneos et maturos"*) que ell triï celebrin missa solemne; i que un cop al mes i durant 3 dies seguits el frare-prevere que s'assigni les escolti en confessió i al quart dia doni la comunió. En les festes esmentades, o un cop al mes si així ho volen, pot anar també algun frare a predicar. En les seves festes especials, en la consagració de les monges o el dia dels seus enterraments, que hi vagin 6 frares, i 12 per la mort de l'abadessa.

Venerabili in Christo tibi karissimo fratri custodi Barchinone. Frater Vigarius fratrum minorum Aragonie provincie minister indignus. Salutem eternam in filio virginis gloriose. Mandatum dominis Pape me recepisse noveritis sub hac forma. Innocencius episcopus servus servorum Dei. Dilecti filio provinciali ministro fratrum minorum Aragonia, salutem et apostolicam benedictionem. Paci et salus dilectarum in Christo filiarum monialium inclusarum monasterii sancti Antonii Barchinone ordinis sancti Damiani paterna sollicitudine providere volentes discretionis tue per apostolica scripta mandamus precipiendo quatinus eis tam in capite quam in membris per te ipsum vel alios ordinis tui fratres providos et discretos auctoritate nostra quociens expedire videris officium visitationis, correctionis et reformationis impendas, informis disciplinis regularibus et predicationem verbi Dei confortes eosdem, confessiones ipsarum audias esique missarum sollempnia et alia divina officia celebres et extribeas eucaristica sacramenta et cum necesse fuerit vel propter ipsarum garves egritudines seu obitus, aut propter visitationem seu altarium aut monialium consecrationes aut alias iustas et honestas causas associatis tibi ydoneis fratribus tui ordinis quot hac hec noveris oportunis ingrediariis monasterium earundem. Proviso quod frater presbiter unum et visitator qui pro tempore fuerint duos fratres idoneos pro exequendis que ad ipsorum spectant officium iuxta formam que in earum Regula contineri noscitur secum ducent. Ad hec ut ad predictum monasterium in specialibus festis et monialum obitu earundem

ad celebrandum in eo divinum officium, ad proponendum verbum Dei populo qui tunc aliisque temporibus ididem convenerit, nec non pro aliis honestis et rationalibus causis, ac ad portam cratem et locutorium ipsius monasterii cum expedire videris accedere et fratres tui ordinis destinare valeax auctoritate presentium duximus concedendum. Datum Lugdune. Secundo kalendas novembris Pontificatis nostri Anno Tercio.

Cum igitur egi non possim per me ad presens exequi supradicta, volo et rogo et vestre mando tenore presentium caritati in meriti obedientie salutaris, quatinus sola visitatione excepta per vos vel per aliquos fratres idoneos et maturos ad hec loco mei a vobis specialiter deputatos mandatum apostolicum supradictum et que inferius continentur, tam diligenter quam efficaciter exequi studeatis. Videlicet ut in qualibet dominica et infra ebdomadam semel, et in omnibus festis duplicis nostri ordinis per vos vel per fratres supradictos, in earum ecclesia missarum solemnia celebrentur, et semel in mense per tres dias continuos frater presbiter ad hoc assignatus audiat confessiones euarum et in quarto comunicet easdem. In festis etiam supradictis possit predicatione verbi Dei eas voluerint frater aliquis confortare qui semel in mense et in sollempnibus festis populo qui tunc ibidem convenerit, valeat proponere verbum Dei. Ad predictum etiam monasterium in festis specialibus ipssu aut monialum consecratione seu obitu earundem sex fratres vadant et duodecim in obitu abbatisse ad divinum officum celebrandum. Volo etiam et concedo quod si abbatisa aliquos fratres vocaret pro habendo consilio nec non pro aliis rationalibus causis, ipsis fratribus ad monasterium eundi licenciam concedatis. Quam etiam guardianus in vestra absentia licenciam non debeat denegare. Iuxta mandatum etiam meum diligenter et fideliter cum presens no fueritis exequantur omnia supradicta.

Datum Barchinone in vigilia sancti Joanni Baptiste, anno Domini millesimo ducentesimo quadagesimo sexto.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 342

40

1246, juny, 25. Barcelona

Jaume I dóna a l'abadessa Agnès, del monestir de Sant Antoni de Barcelona, de l'orde de Sant Damià, un arenal situat a la part occidental entre del dit monestir i el Rec comtal; és a dir, prop del monestir i entre el carrer que hi ha al nord fins la mar; i un tros d'arenal a la part oriental, perquè serveixi com a hort de la comunitat. Concedeix també l'ús de l'aigua dels molins; i això sense cap mena de tribut o cens.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 351 (Trasllat de l'1 de setembre de 1250, núm. 352)

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona², *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

41

1247, març, 6. Barcelona

Dolça, vídua de Guillem de Sant Jaume, amb la voluntat d'ingressar al monestir i prendre l'hàbit, es dóna juntament amb els seus béns, entre els quals la seva "nutricie", Marta. Donació d'unes cases a Barcelona prop del castell de Regomir i sota la muralla. Al final del document la seva filla Guillerma, monja del monestir, confirma i aprova la donació de la seva mare.

In Christi nomine, ego Dulcia, uxor quondam Guillelmi de sancto Jacobo, habens de proposito accipere habitum ordinis Sancti Damiani et intrare domum ipsius ordinis que est in suburbio Barchinone in nomine Sancti Antonii insignita. Dono de presenti et offero spontanea et voluntaria dicte domine Sancti Antonii in manu domine Agnetis abbatisse ipsius domus corpum meum et animam et corpum et animam nutrice mee Marte. Ite quod ego et Marta habeamus in eadem domo semper humiler lesuchristo sub habitu apud domus. Et dono de presenti et offero domino Deo et tibi, dicte Agneti abbatisse et vestre domini Sancto Antonii, in perpetuum in remissionem peccatorum meorum et Guilelmee filie mee, sororis et monialis dicte domus, et in remissionem peccatorum filli mei, Petri de Sancto Jacobo, quondam deffunti et omnium fidelium defunctorum, domus nostras cum solis et suprasolitis et pertinenciis quas in habito, qui sunt infra muros civitates Barchinone prope castrum de Regomiro, iuxta domus Guillelmi de Lacera, fratris mei, sicut ipsas domus melius habeo et debeo habere ratione donatione quam michi fecit dictus Petrus de Sancto Jacobo, filius meus, vel quibuslibet aliis modiis vel rationibus. Item dono et offero dicte domini sancti Antonii et monialibus ipsius domus in perpetuum omnes denarios et pannos et vasa vinaria et apparatus hospiciis mei et alia bona mea et iura que ubicumque habeo vel habere debeo quibuscumque modis vel quibuscumque rationibus. Que omnia trado de presenti dicte Agneti abbatisse et monialibus ipsius domus ad vestras voluntates libere faciendas sine retentu et obstaculo meo et mearum. Et cum hoc publico instrumento perpetuo valituro, induco vos dictam abbatissam et moniales dicte domus in corporalem possessionem omnium predictorum pleno iure tamquam in rem vestram proprium. Et ego promitens quod nunquam veniam contra nec revocem aliqua de predicto; renuncians et consulte omni iure ratino et consuetudini contra hec repugnantibus. Hanc autem donationem omnium predictorum facio dicte Domini et

abbatise et monialibus dicte domus in hunc modum quod precium quod habebitur de dictis domibus et denariis et alia bona mea ut me superius, data et oblata dicte domui sancti Antonii mitantur in opere ipsius bonus ad cognitum Iohannis de Avinione et Ulrichi de Buile. Ad hec ego soror Guillelme de sancto Jacobo, monialis dicte domus sancti Antonii, filia que sunt dicte Dulcie et quondam Guilelmi de sancto Jacobo, laudo, approbo et confirmo, et siquid iuris habeo in predictis ratione Dulcie matris mee predicte, vel ratione patris vel fratris, aut modis aliis illud totum quodcumque sit dono de presenti et offero dicte domus sancti Antonii et vobis domina Agnetis abbatise quod numquam venium contra aliqua ratione.

Actum est hoc III nonas marcii, anno Domini MCCXL sexto. Sig+num Dulcie uxoris quondam Guilelmi de Sancto Jacobo, que hec laudo et firmo. Sig+num sororis Guilelme, monialis dicte domus et filie iamdicte Dulcie, quod predicte laudo et conformo. Testes huius rei sunt: Ulricus de Buile; Iohannes de Avinione. Iulianus Ausaco, Iacobus de Podiolus, notarius, et Petrus de Livaria. Sig+num Petri de Bages, notarii publici Barchinone. Sig+num Mathei Lupeti qui hec scripsit mandato Petri de Bages Barchinonensis notarii, cum litteris emendatis in prima linea et cum litteris appositis in XV linea, die et anno quo supra.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 348

42

1247, març, 7. Vic

Concessió de 30 dies d'indulgència feta per Bernat, bisbe de Vic, als seus diocesans perquè contribueixin a l'edificació del monestir.

MSC, Col·lecció de pergamins, Núm. 326

43

1247, agost, 21. Lió

Innocenci IV a tots els fidels de la província eclesiàstica de Tarragona donant 40 dies d'indulgència per cada almoina que donin al monestir, i s'acostin al monestir "*causa devotionis*".

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 344

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona", *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

44

1247, setembre, 15. Lió

Innocenci IV estén a tots els fidels la indulgència atorgada el 21 d'agost de 1247.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 377

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

45

1248, setembre, 5. Lió

Innocenci IV a l'abadessa i comunitat del monestir facultant-les per poder rebre les monges o converses que creguin convenient, sese coacció de cap tipus, llevat del cas d'una menció especial de Roma.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 375

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

46

1248, setembre, 18. Barcelona

Concessió de 40 dies d'indulgència feta per Pere, arquebisbe de Tarragona, als qui contribueixin amb almoines a l'edificació del monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 376

47

1249, juliol, 5. Lió

Innocenci IV a l'abadessa i comunitat del monestir perquè puguin prendre en possessió els béns de les monges professes, excepte els feudals.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 378

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

48

1249, desembre, 21. Lió (1324, novembre, 19)

Còpia del privilegi d'Innocenci IV perquè el general i el provincial de Catalunya les dirigeixin i tinguin cura espiritual d'elles; exercint ells mateixos o en el seu defecte, uns frares idonis, l'ofici de visitar el monestir per corregir o reformar si cal, escoltant les confessions i administrant els sagraments; tenint en compte a més que al monestir no poden residir contínuament frares de l'ordre per manca de sacerdots, se'ls demana que se'ls confïin capellans discrets i provectes. L'elecció de l'abadessa recau tanmateix en el convent i poden rebre i disposar lliurement de les seves rendes i possessions.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 398 (Un nou trasllat el 9 de juliol de 1500, núm. 399)

49

1250, juny, 15. Barcelona

El bisbe de Barcelona reconeix a Bernat de Rovira que segons la seva voluntat ha comprat a Guillem Grony i la seva dona uns censos ("*quasdam honores in censualia*") al "burg" de Barcelona, prop de la "*domum infirmorum*".

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2456

50

1250, setembre, 28. Lió

Innocenci IV a l'abadessa i comunitat del monestir perquè puguin donar enterrament als fidels que així ho desitgin, salvats els drets parroquials.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 414 i 415 i 416 (Trasllat del 5 setembre de 1256)

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona", *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

51

1251, gener, 10

Privilegi atorgat per Jaume I al monestir perquè puguin servir-se de l'aigua dels horts de santa Eulàlia del Camp per regar els horts o d'altres necessitats.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 400

52

1251, febrer, 12

Capítols matrimonials de Guillelma, filla de Berenguer Durfort, i Bernat de Vic. El pare li dóna per dot i legítima 900 morabatins d'or, més 200 morabatins que són els que la mare li va llegar en testament; suma que Guillelma aporta i dóna al seu futur, amb la condició que si tenen descendència, la meitat sigui epr ells i amb l'altra pugi fer la seva voluntat; si no tenen fills i al dita Guillerma mora abans, revertiran al marir excepte 100 morabatins que seran de lliure disposició. Bernat atorga al matrimoni la mateixa quantitat, 1100 morabatins, respectant la mateix condició.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2000

53

1251, març, 22 (1270, setembre,1)

Trasllat de la donació "*pro anima*" feta pel prior de Santa Eulàlia del Camp, Ponç, al monestir de Sant Antoni, de l'orde de santa Damià "*quem constituit Beatus Franciscus*", del lloc on es va construir el monestir amb tot l'arenal que allí posseix: "des dels pilars que són més avall i fins al mar, i tota la plaça que està davant del monestir a l'occident, i sota les parets que ara són construïdes a la part meridional en la terra que Guillem Ferri té per nosaltres". També els dóna facultat per prendre aigua per als seus horts o per d'altres necessitats.

Hoc est translatum sumptum fideliter a quodam instrumenta per alphabetum diviso cuius tenor talis est: In Christi nomine sit omnibus notum quod ego Poncius, prior et conventus sancte Eulalie de Campo, damus, laudamus, concedimus et confirmamus per nos et successores nostros in remedium animarum nostarum et eorundem succesorum nostrorum et intuiti peitatis vobis domine Agneti abbatisse et conventui domus sancti Antonii Barchinonensis ordinis sancti Damiani, quem constituit Beatus Franciscus, totum locum illum in quo monasterio vestrum situm est sive fabricatum cum toto arenali quod ibi habemus a pilaribus que ibi sunt inferius versus mare usque ad undas maris, et totam plateam que est ante monasterium vestrum versus occidentem, subtus parietes nunc constructas ex parte meridiana in tenedone quam Guillermi Ferri tenet per nos et subtus dicta pilaria. Ita quod habeatis hec omnia vos et successores vestros ad vestras voluntates libere faciendas, cum omnibus que in hiis habemus et debemus habere quibuscumque modis et quibuscumque rationibus. Sicut melius dici potest vel intellegi ad vestrum salvamentum et bonum intellectum. Damus etiam vobis plenam potestatem quod ultra parietes dicti Guillelmi Ferri ex parte orientali

vel in equalite ipsorum parietum possitis semper accipere aquam et ducere ad monasterium vestrum sicut melius et utilius poterit fieri ad quomodum et utilitatem vestram et sine dampno nostro et bonorum nostrorum. Ita quod ipsam aquam habeatis et accipieatis vos et successores vestre ad rigandum ortum vestrum et usum et necessaria monasterio vestri. Et nos promitentes quod nunquam contraveniamus, renunciamus scienter et consulte omni iuri, rationi et consuetudini propter que possemus predicta in totum vel in partem in irritum revocare.

Actum est hoc XI kalendas aprilis anno Domini millesimo ducentesimo quinquagesimo. Sig+num Poncii prioris. Sig+num Geraldi de Rubione presbiterii et canonici. Sig+num R(aimundus) Martini presbiteri et canonici. Sig+num Alexandri canonici. Sig+num Guillelmi canonici et presbiteri. Sig+num Antichi canonici. Testes huius rei sunt: Poncius de Alesto, Iohannes de Avinione, Durandus de Buil, Deusde de Columbario, et Iacobus de Podiolo, notarius. Sig+num Petri de Bages notarii publici Barchinone. Ego frater Petrus Barchinone episcopus *subscribo*. Sig+num Bartholomei Vaschonis qui hoc scripsit mandato Petri de Bages notarii publici Barchinone, dei et anno que supra. Sig+num Petri Marchesii notarii. Sig+num Guillelmi de Bages notarii. Signum Bernardi de Calderica notarii. Sig+num Petri de Ribalta notarii publici Barchinone qui hoc translatum sumptum fideliter ab originali, scribi fecit et clausit kalendas septembris anno Domini millesimo CCLXX.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 407

54

1251, abril, 1. Lió

Innocenci IV a Pere d'Albat, arquebisbe de Tarragona, donant facultat perquè pressioni amb censures apostòliques durant un trienni els que ataquin els privilegis del monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 379

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

55

1251, maig, 2

Testament d'Arnau de Pons, en què elegeix ser enterrat al monestir. Destina 10 sous "pro sepultura". S'al·ludeix al fet que el monestir "fou constituït pel beat Francesc".

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 421

56

1252, març, 19. Barcelona (1260, novembre, 20)

Trasllat del testament de Guillem de Coll, amb un llegat (15 sous) al monestir ("*domus dominarum Sancti Damiani*").

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 420

57

1253, abril, 17. Barcelona

Testament de Jaume d'Olzet. Llegat al monestir de 50 sous ("*domina dominarum Sancti Damiani*"). Destina 150 morabatins a cadauna de les filles petites, Saurina i Stancie, "*volendo et mandando quod cum dictis morabatinos quos ei dimito mitantur in ordine in quo dum vixerit Domino Deo servant*". Fa heredera la filla gran, Subirana; si aquesta morís abans de la majoria d'edat i abans de contraure matrimoni, l'herència passa a al seu germà, Bertran. Si la seva muller estés prenyada i fos un nen, que fos ell l'hereu; i si és una nena, que se li donin 150 morabatins "*cum quibus in ordine mitatur*".

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 445

58

1253, desembre, 17

Àpoca de 40 sous atorgada per Ermessenda de Ferri a favor de Pere de Forn ("*fratri Petro de Furno, ordinis dominarum inclusarum Sancti Damiani*") del lloguer d'un mas.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 447

59

1254, setembre, 12. Barcelona

Bernat, bisbe de Vic, dóna 40 dies d'indulgències als que visitin i afavoreixin el monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 468

60

1254, octubre, 3. Barcelona

Pere de Forn, confirma la donació que féu, el passat 30 de setembre, de la seva persona i dels seus béns a favor del monestir de Santa Clara.

Sit notus cunctis quod ego Petro de Furno confiteor et recognosco in meo pleno sensu et integra memoria sponte et mera liberalite non seductus nec deceptus in aliquo vel circumventus quod die mercurii preterita videlicet, pridie kalendas octubris anno subscripto in presentia Poncii de Alesto, Bernardi Burgeti, Berengarii Durfortis, Bernardi Durfortis, Bernardi Marcheti, Petri de Calidis, Petri de Porta et quorundam aliorum proborum hominum dedi et obtuli Domino Deo et monasterio dominarum inclusarum ordinis sancti Damiani Barchinone me et omnia bona mea mobilia et immobilia que habeo vel habere debeo seu etiam habiturus sum ubique locorum deductis tamen iude tam modo meis debitis et meis iniuriis. Quam oblationem et donationem laudo de presenti approbo in omnibus et confirmo in presencia testium subscriptorum et inviolabiliter volo ea imperpetuum permanere. Et ut hec oblacio et donatio maiorem in omnibus oblineant firmitatem, ego dictus Petrus de Furno iuro per Deum sacrosanctis IIIlor. Evangeliiis manibus meis corporaliter tactis omnia predicta et singula attendere firmiter et irrevocabiliter observare et nunquam in aliquo contravenire.

Actum est III nonas octobris anno Domini MCCCLIII.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 455

61

1255, gener, 29

Àpoca atorgada per Vidal Roure a favor de Bernat Rovira. 195 morabatins del preu de la venda de dues peces de vinya, prop "*domum infirmorum*", "*ante collum de Furcatís*". I aporta l'instrument de compra de la dita honor a Guillem Grony i la seva muller Sibi-la.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2453

62

1255, febrer, 12. Barcelona

Dipòsit de 505 morabetins, fet per Sor Agnès, en poder de fra Pere de Forn; diners que es tenen de la venda de les cases propietat d'aquest darrer.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 454, Cartulari 3, pàg. 109 (No tenim el pergami)

63

1255, febrer, 3. Nàpols

Alexandre IV a l'obrer del monestir de Sant Antoni de Barcelona, de l'orde de Sant Damià, perquè pugui entrar tantes vegades com sigui necessari per construir i reparar les dependències del dit monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 457

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

64

1255, febrer, 11. Nàpols

Alexandre IV que puguin rebre fins a 200 lliures torneses de restitució de béns, el propietari dels quals s'ignora.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 458

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

65

1255, febrer, 17. Nàpols

Alexandre IV a l'abadessa i comunitat de Sant Antoni de Barcelona, de l'orde de Sant Damià, concedint que pugui entrar tres vegades l'any al monestir el bisbe de Barcelona, Arnau de Gurb, acompanyat de 2 o 3 homes honestos.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 456

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

66

1255, febrer, 18. Nàpols

Alexandre IV al poble i diòcesi de Barcelona manant que celebri amb solemnitat tots els anys la festa de Sant Antoni de Pàdua

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 460

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

1255, febrer, 19. Barcelona. (1255, juliol, 9)

Còpia d'un debitori de 400 sous atorgat per Agnès, abadessa, a favor de Berenguer de Ferran; el qual havia donat al monestir els drets que tenia sobre la castlania d'Olivella

Hoc est translatum sumptum fideliter a quodam instrumento cuius tenor talis est. Si omnibus manifestum quod nos Agnès, Dei gratia abbatissa sancti Antonii Barchinone, ordinis sancti Damiani, et totus conventus eiusdem cenobii pro eo quia tu Berengario de Ferrando dedisti et absolvisti atque tradidisti nobis castlaniam tuam de Olivella et totum ius tuum quod habebas in eodem castro et in turri de Ferrando et in omnibus aliis bonis que fuerunt de Berengarii de Ferrando, quondam et avunculi tui et Guillemi de Ferrando, consanguineii tui. Id circo promittimus tibi per nos et succesores nostros in presenti dari tibi quadringentos solidos barchinonensis monete quo valet marche argenti LXXXVIII solidos, et quolibet anno dierum omnium vite tue; scilicet in festo Pasche in principio cuiuslibet anni trescentos solidos, et in die obitus tui alios trescentos solidos et hec omnia promittimus tibi et tuis attendere firmiter et complete ad tuum bonum et sanum intellectum sine omni dilatione et excusatione in ordine et sine ordine. Et si forte non fieret tibi vel tuis integra solcuio quolibet anno ut supra est declaratum et oporteret te vel aliquam alium nomine tuo venire Barchinonam pro predictis denariis exigendis et recuperandis. Promittimus tibi providere vel tuo procuratori invictu quosque tibi vel tuis sit facta solutio dicte quantitatis. Et si forte non compleverimus tibi hec omnia infra unum mensem non valeat donati et definitio quam nobis fecisti de clascania et de aliis bonis que fuerunt Berengarii et Guillelmi de Ferrando immo illa donatio et diffinicio carta ex tunc totis virbus et effectum.

Actum est hoc XI kalendas marci anno Domini millesimo CC quinquagesimo quarto. Sig+num Agnetis abbatissa; Sig+num Ermessendis de Cartallano; Sig+num Saurine de Serviole; Sig+num Paule; Sig+num Catherina; Sig+num Raimunde; Sig+num Johanne; Sig+num Laurencie; Sig+num Andreve; Sig+num Jacomine; Sig+num Saure; Sig+num Marie; Sig+num Agnetis, monialum predictae cenobii que hec laudamus et firmamus. Testes huius rei sunt: Berengarius de Vico, Bernardus Canabuquina et Bernardus Marcheti. Sig+num Petri Vives, notarii publici Barchinonense, qui hec scribi facti et clausit in scribania Petri Marchesii notarii, die et anno quo supra. Sig+num Petri de Vale Vitraria notarii. Sig+num Petri de Termino, notarii. Sig+num Petri de Sugneolis, notarii. Sig+num Petri de Cardona, notarii publici Barchinone. Qui hoc translatum fideliter scribi fecit et cum originali de verbo ad verbum fideliter comprovarit VIII idus uilii anno Domini MCCL quinto.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 459

68

1255, febrer, 24. Nàpols

Alexandre IV concedeix 100 dies d'indulgència a tots els fidels que visitin el monestir el durant la festa i l'octava de Sant Antoni de Pàdua.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 461

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

69

1255, març, 7. Nàpols

Alexandre IV a l'estament eclesiàstic de Barcelona ordenant que celebri anualment la festa de Sant Antoni de Pàdua

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 462

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

70

1255, març, 7. Nàpols

Alexandre IV al bisbe de Barcelona, Arnau de Gurb, ordenant que celebri anualment la festivitats de Sant Antoni de Pàdua

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 463

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

71

1255, març, 11

Donació atorgada per Pere de Forn, "*deodatus domus dominarum Sancti...*", a la seva neboda, Guillerma de Vilabosch, del mas de Vilabosch. La donació entre vius es fa "*cum voluntate et consilio Agneti, abbatisse*".

MSCB; Col·lecció de pergamins, núm. 466

72

1255, setembre, 25. Agnani

Alexandre IV a tots els arquebisbes, bisbe, abats, priors i ardiaques i tots els prelatos de l'església, lloant la figura de Clara d'Assís, la seva inclusió dins del catàleg de sants i santes de l'església catòlica i manant finalment que se celebri la festa de Santa Clara, el 12 d'agost de cada any.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 471

73

1255, octubre, 1 (1289, març, 8)

Còpia de l'establiment fet per Guillem d'Espells i la seva dona Saurina a Berenguer de Montcada d'una peça de terra prop del torrent d'Alviniana.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2444

74

1255, octubre, 3. Barcelona

Procura atorgada pel monestir a favor de Bernat Marquet i Berenguer d'Adarró (procuradors en un afer del monestir amb Bernat de Barberà). Subscriuen l'acte: Agnès abadessa, Ermessenda de Cartellà, Saurina de Cervelló, Paula, Beneta, Coloma, Maria, Llorença, Agnès de Viladecavalls, Agnès Forn, Ferrera de Vida, Dolça de Sant Jaume

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 405

75

1255, desembre, 16

Àpoca atorgada per Guillem Grony i la seva dona Sibil·la a favor de Bernat de Rovira de 115 morabatins que es devien pel preu de venda de dues feixes de terra amb el seu censal de 3 morabatins. El té a cens Guillem Despagaria.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2452

76

1255, desembre, 17

Venda de Guillem Grony i Sibil·la a Bernat Rovira de 2 feixes de vinya, prop "*domus infirmorum*", que té sota cens ce 1 morabatí i 2 m., respectivament. Preu: 115 morabatins.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2451

77

1256, gener, 24. Barcelona

Pere, bisbe de Girona, concedeix 40 dies d'indulgència als diocesans que afavoreixin el monestir

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 475

78

1256, gener, 24

Concessió de 40 dies d'indulgència per part de l'arquebisbe de Tarragona, Benet, als fidels que donin almoina al monestir

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 473

79

1256, gener, 29. Barcelona

Benet, arquebisbe de Tarragona, concedeix 40 dies d'indulgència als fidels que donin almoina al monestir. El document esmenta que ja hi ha 40 dones i més al servei de Crist, recloses, no tenen mitjans de subsistència i han d'acabar l'obra de l'església i del monestir.

“monasterium....ad honorem Dei et salutem animarum constructur, in quo iam XL domine et plures ad Christi servicium sunt recluse nec habeant unde vitam suam corporalem valeant sustentare, et opera sua iam incepta tam ecclesie quam monasterii secundum exigentiam sui ordinis consumare, in ipsis per vestras pias elemosinas consulatur; universitatem vestram rogamus et hortamur in domino.....”

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 476

80

1256, febrer, 20. Laterà

Alexandre IV, perquè no paguin tributs pels llegats que rebin.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 464

81

1256, juny, 27

Alexandre IV a l'abadessa i comunitat del monestir, que no estiguin obligades a satisfer prestacions als delegats apostòlics, si aquests no són cardenals.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 481

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

82

1256, juny, 27. Agnani

Alexandre IV a l'abadessa i comunitat del monestir, concedint 100 dies d'indulgència als fidels que visitin l'església durant les festes i octaves de Sant Francesc d'Assís, Sant Antoni de Pàdua i Santa Clara.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 478

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

83

1256, juny, 27. Agnani

Alexandre IV a l'abadessa i comunitat del monestir que no puguin ser requerides si no és per ordre expressa del Papa i fent menció del present privilegi.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 479

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

84

1256, juny, 27. Agnani

Alexandre IV a l'abadessa i comunitat del monestir confirmant que ha rebut del convent el cens anual d'una lliura de cera, que ha estat pagat per als propers quaranta anys.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 485

85

1256, juny, 28

Venda de Guillem Grony i la seva muller Sibil·la a Bernat Rovira de 2 vinyes, a cens de 2 morabatins cadascuna, que són “*ultra domum infirmorum, circa colle de Furratis*”
MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2449

86

1256, juliol, 15. Agnani

Alexandre IV mana al ministre d'Aragó i al guardià dels framenors de Barcelona que sempre que un d'ells sigui requerits per l'abadessa de Sant Antoni per dir ofici a l'església del monestir, en la cerimònia de professió o sepultura, i d'aquest fet es derivi profit pel monestir, pel poble o clergat, hi vagin acompanyat d'alguns frares.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 480

F. Fita, “Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

87

1256, juliol, 11. Agnani

Alexandre IV a l'abadessa i comunitat del monestir, confirmant per autoritat apostòlica la mitigació de la regla que havia fet essent cardenal bisbe d'Òstia.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 484

F. Fita, “Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

88

1256, juliol, 13. Agnani

Alexandre IV a l'abadessa i comunitat del monestir, confirmant les possessions i béns de les monges professes, excepte els feudals.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 482

F. Fita, “Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

89

1256, juliol, 15. Agnani

Alexandre IV al ministre provincial d'Aragó i al seu vicari, al custodi i al guardià de Barcelona, que un dels quatre, acompanyat d'altres religiosos, assisteixi al monestir en l'ingrés d'una monja o en un enterrament, per celebrar missa i predicar, si així ho requereix l'abadessa.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 480

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

90

1256, juliol, 15. Agnani

Alexandre IV a l'arquebisbe de Tarragona, Benet de Rocabertí, que ampari les monges del monestir front els que les molestaven en qüestions de límits territorials

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 483

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

91

1256, juliol, 15. Agnani (1314, gener, 9)

Còpia del privilegi d'Alexandre IV, perquè l'arquebisbe de Tarragona les defensi

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 488

92

1256, juliol, 21. Agnani

Comissió apostòlica d'Alexandre IV al bisbe de Girona perquè compeli a Geralda, vídua de Guillem de Ferran, cavaller, a ingressar al monestir, vestir l'hàbit religiós i fer l'entrega dels béns tal com havia promès, després d'haver fet els vots com també ho havia fet el seu marit, semblantment com a donat.

Alexander episcopus servus servorum Dei, venerabili fratri Episcopo Gerundese salutem et apostolicam benedictionem. Ex parte dilectarum in Christo filiarum abbatisse et conventu monasterii sancti Antonii ad Romanam ecclesia nullo medio pertinensis, fuit propositum coram nobis quod Geralda uxor quondam Guillemi de Ferran militis vidua, votum emisit de voluntate ac consensu ipsius militis, votum simile emittentis; quod infra certum terminum eadem intraret monasterium et assumeret

ibidem habitum regularem, de omnibus bonis suis eidem monasterio donationem faciens inter vivos, et super hoc iuramenti vinculo se astringens, confectis exiunde publicis instrumentis. Sed predicta mulier fame proprie immemor et salutis, et venire contra votum et iuramentum huiusmodi non formidans, quamquam predictus terminus sit elapsus; prefatum monasterium intrare non curat, et prefat bona detinere presumit, in anime sue periculum, plurimorum scandalum, et ipsarum abbatisse et conventus, ac dicti monasterii preiudicum et gravamen.

Nolentes igitur huiusmodi dicte mulieris presumptionem noxiam tolerare, fraternitati tue per apostolica scripta mandamus quatinus, si est ita, mulierem eandem ut ad monasterium ipsum accedens ibidem habitum regulionis assumat et eidem bona sua omnia conferat ut tenetur, monitione premissa per censuram ecclesiastica, appellatione remota compellas.

Datum Agnane XII kalendas augusti Pontificatus nostri Anno Secundo.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 500

93

1257, gener, 11. Barcelona. (1353, desembre, 19)

Còpia del testament d'Ermessenda d'Espiells. Creació, per a la seva ànima i la dels seus parents, del benefici de sant Antoni i de sant Francesc de l'església del monestir. Que el prevere hi celebri cada dia i personalment els oficis divins i estigui en totes les hores canòniques des del "Canticu gradu" fins a completes, i faci cremar una llàntia, dia i nit, davant el dit altar; sempre sota ordre i manament de l'abadessa. Per a la seva dotació, dóna les cases amb el seus obradors i totes les seves pertinences que la dita testadora té en alou a la ciutat de Barcelona, prop de la porta del Palau del rei, i un mas a Sant Andreu de Gurb, comtat d'Osona. Determina que el sacerdot sigui escollit a parer de l'abadessa, aconsellada pel prior de Sant Pau del Camp, si és possible del llinatge de la fundadora ("*de genero meo*").

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 492 (Copiat al Cartulari de fundacions i aniversaris, LXI, núm. 2344)

94

1257, gener, 12. Barcelona

Donació "*pro anima*" d'una esclava batejada, anomenada Elicsen, i el seu fill Pasqual, per part de Berenguera de Plegamans al monestir. Determina que serveixin sota les ordres de l'abadessa Agnès. A la meitat del document, Agnès accepta la donació

prometent que els mantindran en vida seva, proporcionant-li aliments (“*scilicet panem et aquam*”) i vestits.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 493

95

1257, febrer, 8

Ordre d'Esteve, bisbe de Pivertrini, perquè puguin acollir les germanes de l'ordre que per causa de devoció vulguin entrar al clos monàstic.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 486

96

1257, febrer, 15. Laterà

Alexandre IV a l'abadessa i comunitat del monestir, que els seus familiars puguin beneficiar-se del privilegi en temps d'entredit.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 474

F. Fita, “Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

97

1257, febrer, 13. Laterà

Alexandre IV a l'abadessa i comunitat del monestir, concedint que en el moment de l'elevació de l'hòstia puguin descórrer el vel de la reixa de la clausura i apropar-se a la reixa per poder veure al seus familiars i als amics de l'orde.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 506

F. Fita, “Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

98

1257, febrer, 20. Laterà

Alexandre IV a l'abadessa i comunitat del monestir, defensant els llegats i d'altres donacions que puguin rebre

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 464

F. Fita, “Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

99

1257, març, 20. Laterà

Alexandre IV concedeix 100 dies d'indulgència a tots els feligresos que contribueixin amb almoines a l'acabament de l'obra del monestir, que es defineix com a "sumptuosa".

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 496

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona", *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

100

1257, març, 17. Barcelona (1287, octubre, 9)

Còpia del testament de Bernat Marquet. Destina llegats al monestir, entre els quals la donació d'una vinya, prop de la "*Cucullum de Solata*" i un honor al Llobregat; els quals serviran per a la vestició de sor Ramona [Marquet], vídua del germà del testador. I dóna així mateix 525 morabatins, que són l'augment de dot que déu a la seva muller, Elicsen [Marquet], a la mort d'aquesta. Una part d'aquest llegat servirà així mateix per la compra de terres, els fruits de la qual seran per al sosteniment d'un capellà a l'altar de sant Antoni, construït en dita església, que hi celebrarà els oficis divins. Que el patronat del benefici recaigui en l'abadessa i el guardià dels framenors (casa a la qual destina 500 morabatins per a l'obra del dormitori del convent de Barcelona).

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 495 (Hi ha un altre trasllat del 18 de juny de 1257, núm. 505) (Copiat també al Cartulari de fundacions i aniversaris, LXI, núm. 2350).

101

1257, maig, 24

Pons de Alfodio, prevere, volent guardar la ordinació feta per Ermessenda d'Espells en el seu testament, promet a Agnès, abadessa del monestir i a les seves successores, que ell personalment i contínuament celebrarà els oficis divins en el monestir i hi estarà a les hores nocturnes i diurnes, segons voluntat de la dita abadessa, i promet administrar bé i llealment els béns de la institució prebisterial feta per dita Ermessenda. Promet finalment donar canònica obediència i degura reverència a l'abadessa i a les seves successores en el càrrec.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 509

102

1257, juliol, 10. Viterbo (1257, octubre, 15)

Trasllat de l'orde d'Alexandre IV a l'abat de Sant Cugat per tal que arregli una qüestió entre el monestir i Bernat de Barberà.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 523

103

1257, juliol, 25. Barcelona

Donació ("*pro remedie anime nostre*") del bisbe de Barcelona, d'una part de l'arenal que té en franc alou i "*iure episcopale*", al costat del mar. Amb les afrontacions següents: a l'orient, amb l'alou del bisbat; al sud, amb el mar; a occident, amb l'honor del monestir, que havia estat donat pel monestir de Santa Eulàlia del Camp.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 518 (trasllat de l'1 de setembre de 1257, núm. 519).

104

1257, agost, 27. Barcelona

Àpoca de 300 sous atorgada per Berenguer de Ferran a favor d'Agnès, abadessa. Són diners que se li devien tornar per la festa de Pasqua, per raó d'un pacte o conveniència establerta entre ell i el monestir; i que ell havia rebut, en nom del dit cenobi, per ma de Joceffus de Bezers, jueu.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 514

105

1257, setembre, 26. Barcelona

Procura atorgada pel monestir a favor de Pere de Forn, en l'afer de Geralda, vídua de Guillem de Ferran.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 515

106

1258, març, 7. Barcelona

Àpoca de 20 lliures atorgada per Juceffus de Bezers i Asday de Torre a favor d'Agnès, abadessa "*cenobii dominarum inclusarum Sancti Antonii Barchinone, ordinis Sancti*

Damiani”, i de Pere de Forn, “*conversi eiusdem cenobii*”. Que m’heu tornat 20 lliures d’un capital de 720 sous.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 503

107

1258, juny, 26. Viterbo

Alexandre IV a tots els fidels que donin almoïna al monestir els concedeix 100 dies d’indulgència, vàlida per a 5 anys. El monestir s’anomena de Sant Antoni “*extramuros, ordine sancti Damiani*”.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 507

F. Fita, “Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

108

1258, juliol, 9. Viterbo

Alexandre IV a l’abadessa i comunitat del monestir, concedint l’exempció dels delmes de les seves terres i animals.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 465

F. Fita, “Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

109

1258, juliol, 10. Viterbo

Alexandre IV a l’abadessa i comunitat, concedint 100 dies d’indulgència als que visitin el monestir a les festivitats i octaves de Nostra Senyora, els sants Francesc, Antoni de Pàdua i Clara.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 516

F. Fita, “Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

110

1258, juliol, 10. Viterbo

Alexandre IV a l'abadessa i comunitat, eximint-les de tota prestació o tribut als llegats apostòlics si no es fa menció expressa d'elles en aquest càrrec

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 513

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

111

1258, juliol, 10. Viterbo

Alexandre IV al prior de Santa Eulàlia del Camp, al degà i al tresorer de la catedral, facultant per censurar als injustos detentors dels béns monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 501

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

112

1258, juliol, 10. Viterbo

Alexandre IV a l'abadessa i comunitat del monestir, defensant els béns que procedeixen de la professió de les monges.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 511

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

113

1258, juliol, 10. Viterbo

Alexandre IV a l'abadessa i comunitat del monestir, eximint de pagar qualsevol contribució diocesana dels llegats que rep el monestir

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 512

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

114

1258, juliol, 10. Viterbo

Alexandre IV a l'abadessa i comunitat del monestir, per poder rebre 100 unces d'or per redempcions

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 504

115

1258, juliol, 10. Viterbo

El papa Alexandre IV confirma al monestir de santa Clara els seus privilegis sobre immunitats

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 517 (Trasllat 1318, setembre, 27. Núm. 510)

116

1258, juliol, 15. Viterbo

Alexandre IV a l'abadessa i comunitat del monestir, que no puguin ser apressades per lletres apostòliques si aquestes no fan menció d'aquest privilegi.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 521

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

117

1258, juliol, 25. Viterbo

Alexandre IV a l'abadessa i comunitat del monestir, atenent una súplica d'aquestes, perquè puguin entrar al monestir per causa de devoció tantes vegades com vulguin el rei Jaume I i les seves filles.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 525

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

118

1258, juliol, 27. Viterbo

Alexandre IV a l'abadessa Agnès elogiant les seves virtuts i exhortant-la a continuar en el seu càrrec.

Alexander episcopus servus servorum Dei. Dilecte in Christo filie Agneti abbatisse monasterii sancti Antonii extra muros, Barchinonenis diocesis, ordinis sancti Damiani, salutem et apostolicam benedictionem.

Ad ea per quae patria celestis acquiritur et salus provenit animarum tanto libentius te inducimus quanto studiosius vacare credimus operibus caritatis. Sane, sicut dilecte in Christo filie, conventus tui monasterii, sua nobis insinuatione monstrarunt, tu divina gratia faciente in ipsius monasterii negociis promovendis semper fuistis tam in spiritualibus quam in temporalibus studiosa; sed nunc alio ducta spiritu, ipso contradicente conventu, tue administrationis et Abbatie officium toto posse niteris resignare. Cum itaque te in conspectu regis eterni cupiamus per husimodi officia complacere, devotionem tuam rogamus monemus et hortamur attente per apostolica tibi scripta in virtute obedientie districte precipiendo mandantes quatinus ob reverentiam apostolice sedis et nostram dictum monasterium, sicut hactenus, sic deinceps in prospero statu conserves et tractes animo indefesso, ita quod tibi exinde retributio peremptis vite proveniat et a nobis condigna gratiarum actio compensetur. Datum Viterbii, VI kalendas augusti Pontificatus nostri Anno Quarto.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 526

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona", *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

119

1258. juliol, 27. Viterbo

Alexandre IV a l'abadessa i comunitat del monestir, perquè el monestir pugui ser visitat per l'arquebisbe de Tarragona i el bisbe de Barcelona.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 520

120

1258, agost, 27. (Trasllat de 1500, juliol, 7)

Còpia de la confirmació feta per Alexandre IV de les dispenses i la mitigació de la regla que havia fet el seu predecessor, Inocenci IV (1253, abril, 11). Això és, que l'abadessa determini qui pot fer els dejunis dels divendres, des de la festa de Ressurrecció fins a sant Francesc, d'acord amb l'estat de les monges ("*sunt corpore imbecilles seu debiles vel infirme*"), com també les dones al servei de les malaltes. I es dispensa també del vot de silenci a l'infermeria. Així mateix es dóna la possibilitat de tenir dues túniques o més, un mantell ordinari i un de curt per al treball, sabatilles de llana i l'ús de llits de

fenc o plens de palla i coixins de palla o fenc. Sobre el silenci, es determina que es pugui parlar de 2 en 2 fora del locutori o de la reixa de la capella ("cratem"), amb llicència de l'abadessa i en la mesura que sigui en un lloc honest i les que ho facin puguin ser vistes. Que les serventes que serveixen dins i fora del monestir puguin portar calçat i no facin dejunis, excepte els dies de dejuni universal sempre que no caiguin en divendres.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 522

121

1259, febrer, 28. Barcelona (1259, juny, 27)

Còpia del testament de Bernat de Pons, en què elegeix ser enterrat a l'església de Sant Damià "*de ordine dominarum inclusarum*", destinant-hi 20 sous. Llega 20 sous més a l'obra del monestir i altres 20 per a la "*mense predictarum dominarum*".

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 524

122

1259, juny, 3

Concessió de 40 dies d'indulgència per part del bisbe de Tortosa als fidels que visitin el monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 533

123

1259, juny, 26

Reconeixement per part del mestre Guillem Català a Valença, esposa de Bernat Rovira, difunt, i "nutrici" del seu fill, que té l'acta de venda que va fer Guillem Grony i la seva dona Sibil·la al seu marit.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2455

124

1276, octubre, 16

Confirmació i aprovació d'una venda per part de Bernat Guillem de Rovira, fill de Bernat de Rovira i Valença. Venda dels honors i possessions que foren del pare.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2454

125

1260, gener, 17

Donació de la persona i béns de Berenguer de Ferran al monestir. Fa esment de la seva voluntat de servir Déu i de prendre l'hàbit ("*cupiens et affectans Deo servire et religiose vivendo delere peccato bona animo et spontanea voluntate, offero Deo et monasterio sancti Antonii ordinis sancti Damiani me ipsum suscipiens habitum religionis ordinis predicto monasteri*"); promet en aquest hàbit obeir l'abadessa Agnès i a les altres abadesses que la succeiran ("*promittens in dicto religionis habitu sub regularibus eiusdem ordinis institutis et sub obedientia domine Agnetis Dei gracia abbatissa et aliarum que post eam*"); i fa donació de tots els seus béns ("*Item scienter et consulte dono et offero Domino Deo et monasterio omnia bona mea mobilia et immobilia*"). Jura sobre el Evangelis que no canviarà la dita donació.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 529

126

1260, gener, 30. Barcelona

Concessió de 40 dies d'indulgència feta per Bernat, bisbe d'Elna, a tots els que contribueixin a l'edificació del monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 530

127

1260, febrer, 13. Barcelona (1277, febrer, 27)

Còpia del testament de Bernat de Rovira. Dóna 10 morabatins "*ad mense dominarum ordinis sancti Damiani*", i 10 morabatins més a Ferrària, filla de Berenguer de Montcada, cunyat seu, que és monja del monestir ("*que sibi dentur in vestibus sue persone per annos sicut ei necesse fuerint donec compleantur*"). També destina 400 morabatins alfonsins d'or a cada una de les 3 filles (Clemença, Elisenda i Subirana), si es casen; si entressin en un monestir, 250 m. És casat amb una Montcada.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 531

128

1260, abril, 1. Vic

Indulgència de 30 dies del bisbe de Vic als qui afavoreixen el monestir. El document al·ludeix explícitament a la necessitat d'acabar l'obra del monestir: "*domus in qua*

domine plurime sunt recluse ad Christi servicium construatur; nec habeant unde ipsum opus perficiant, nisi ipsis per vestras pias elemosinas consulatur".

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 537

129

1260, juny, 1. Barcelona

Procura atorgada per l'abadessa Agnès i el convent a favor de Pasqual Arbert, canonge, i Bernat Peironella, prebere, sobre tots els negocis del monestir; anomenant-los "*certos et speciales procuratores nostros super omnibus negociis dicte domus*".

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 538

130

1260, juliol, 10

Àpoca de 80 aureos atorgada per fra Joan Baroni, guardià dels fraresmenors de Vilafranca, a favor de l'abadessa Agnès. Guarda relació amb el llegat que Guillem de Ferran, cavaller, va deixar al convent de Vilafranca.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 539

131

1260, juliol, 23. Barcelona

Àpoca de 500 morabatins atorgada per Bernat, Guillem i Guillerma de Barberà, germans, a favor d'Agnès, en paga d'una composició ("*compositionis qui facta fuit inter nos et vos per dominum A. episcopus Barchinone*") en l'afer o litigi en l'herència i béns de Guillem de Ferran, difunt.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 542

132

1260, agost, 26. Barcelona

Privilegi de Jaume I de poder fer servir l'aigua del Rec comtal, concretament en el lloc anomenat de les Moles, al carrer sant Pere, per poder regar els horts del monestir i d'altres coses necessàries a la comunitat.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 543

133

1260, setembre, 23. Barcelona (1346, març, 7)

Còpia d'un clàusula del testament de Ramon Manresa. Deixa 4 quartans d'oli anuals a: un quartà al monestir dels framenors de Vilafranca, un altre als de Barcelona, als predicadors i una altra a les monges de sant Damià.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 567

134

1261, gener, 11. Barcelona

Venda i donació d'una vinya al Cogoll a favor del monestir per part de Bernat Cardona al monestir, en solució dels 400 morabatins que devia a la seva germana, Elisenda, monja del monestir, i que era el que el pare li havia llegat en el seu testament a la seva filla. La venda es fa en solució dels diners que es devia a la germana.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 534

135

1261, gener, 16. Barcelona

Procura atorgada per l'abadessa Agnès i Guillelma de Mauriach, "*deodata eiusdem domum*", a favor de Ramon de Calvados, perquè aquest les representi en l'afer del llegat de Joan de Mauriach i Arnald de Mauriach, germans difunts de la dita Guillelma (en llur testament li havien llegat una casa). Subscriuen l'acte: domina Agnès, abadessa; soror Guillelma de Mauriach; soror Ermessenda Cartellà; soror Guillelma Maurine; soror Paula; soror Joana; soror Saurina; soror Caterina; soror Guillelma; soror Fidelis; soror Saurina de Cervelló; soror Llorença; soror Jacobine; soror Silia *deodicaratum dicte domus*.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 535

136

1261, gener, 27. Viterbo

Urbà IV a l'arquebisbe, prelats, abats i priors de la província eclesiàstica de Tarragona, per tal que excomuniquin a tots els que perjudiquin en els seus béns el monestir

Urbanus episcopus servus servorum Dei Venerabili archiepiscopus Tarrachonensi et eius suffraganeis ac dilectis filiis abbatibus, prioribus, decanis, archidiaconus,

prepositus, prelati et aliis ecclesiarum prelates per Terraconiensem Provinciam constitutus. Salutem et apostolicam benedictionem. No absque dolore cordis et plurissima turbatione didiscimus quod inta in plerisque partibus ecclesiastica censura dissolvitur et canonicè sententiè severitas enervatur est viri religioso et hiis maxime qui per sedis apostolicè privilegia maiori donati sunt libertate passian a malefactoribus suis iniurias iustiniant et rapinas dum vies invenitur qui congrua illis protectione subveniat et pro fovenda pauperum innocentia se murum defensionis opponat, specialiter autem dilecte in Christo filie... abbatissa et sorores monialium inclusarum monasterii sancti Antonii Barchinonense, ordinis sancti Damiani ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinentis tam de frequentibus iniuriis quam de ipso cotidiano defectu iusticie conquerentes, universitatem litteris petierunt apostolicis excitari, et ita videlicet eis in tribulationibus suis contra malefactores earum prompta debeatis magnanimitate consurgere quod ab angustiis quas sustinent et pressuris vestro possint presidio respirare. Ideoque universitate vestre per apostolica scripta mandamus ayque precipimus quatinus illos qui possessiones vel res de domos predictarum sororum irreverenter invaserint aut ea iniuste detinuerint, que predictis sororibus ex testamento decedentium relinquuntur seu in ipsas sorores vel ipsarum aliquam contra apostolicè sedis indulta sententiam excommunicationis aut interdicti presumpserint promulgare vel decimas de nutrimentis animalium suorum spretis eiusdem sedis privilegiis extorquere i de hiis manifeste vobis constiterit canonica oratione premisa si laici fuerint publice candelis accensis singuli vestrum in diocesibus et ecclesiis vestris excommunicationis sententia percussis. Si vero clerici vel canonici regulares seu monachi exlitterint appellatione remota ab officio et beneficio suspendatis neutram relaxaturi sententiam donec redictis sororibus plenarie satisfaciant et tam laici quam clerici seculares qui pro violentia manuum iniectione in sorores ipsas vel ipsarum aliquam anathematis vinculo fuerint innodati cum diocesani episcopi litteris ad sedem apostolicam venientes ab eodem vinculo mereantur absolvi.

Datum Viterbii VI kalendas februarii Pontificatus nostri Anno Primo.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 546

137

1261, febrer, 13

Trasllat d'una donació "*pro anima*" de Dolça de Pau, vídua de Guillem de Pau, cavaller, d'una casa ("*hospicium sive domos*"), a la vila de Castelló d'Empúries, a l'orde de santa Clara, perquè s'establèxi un monestir de menoretas a la dita vila. Ho deixa en mans i potestat de sor Andrea i Jaumeta [monges de sant Antoni].

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 536

138

1261, setembre, 16. Barcelona

Concessió feta pel rei Jaume I per poder edificar un forn al monestir. Les monges no poden coure el seu pa dins del monestir; ja que ni els homes poden cohabitar amb elles ni aquestes són prou hàbils ni idònies per l'ofici, i d'altra banda no poden anar a uns altres forns a causa de la pobresa del monestir (*"pretextu paupertatis ipsius monasterii"*). Per tot això, *"pro remedio"* anima seva i dels seus parents, el rei dóna llicència per construir un forn en qualsevol lloc del monestir, amb unes portes obertes al carrer i els utensilis necessaris, com ara envans i bancs¹ al carrer. Els dóna també facultat per rebre-hi forners i d'altres persones que vagin a coure els seus pans al dit forn. I a totes elles el sobirà mana protegir-los, sota càstig de 200 morabatins.

Noverint universi quod nos Jacobi Dei gratia rex Aragonum, Maioricarum et Valencie, comes Barchinone et Urgelli et dominus Montepesulani. Attendentes quod monasterium sancti Antoni Barchinone, ordinis sancti Damiani, sustinet et patitur maximum dispendium et dampnum pro eo quia non potest decoquere panes suos intus domum ipsius monasterii, tuam quare homines non possunt eo habitare cum monalibus eiusdem et femine moniales non sunt habiles nec idonee ad officium furnarie; tum etiam quia in alleris furnis non possunt panes suos coquere pretextu paupertatis ipsius monasterii. Volentes dictum monasterium crescere et ampliare et indigentie ipsius subvenire, ob remedium anime nostre et parentum nostrorum eidem monasterio et vobis domine Agneti abbatisse et conventui dicti monasterii damus et concedimus licenciam et plenum posse quod in quocumque loco tenedonibus vestri monasterii vobis magis placuerit, possitis construere furnum ad decoquendum panes et alia necessaria vestro monasterio et panes et alias res quarumlibet aliarum personarum que voluerint decoquere in ipso furno, non obstantibus aliquibus privilegiis et concessionibus a nobis factis quibuslibet personis de non construendis frunis iuxta ipsum monasterium vel infra terminos a nobis concessos. Quo quidem furnum cum domo in quo construetis ipsum et cum omnibus utensilibus et apparatus eidem necessariis et cum anuanis et bancis que volueritis construere in carraria vos et succesorum vestrorum. Nos enim ex certa scientia per nos et nostros damus et concedimus vobis et vestro monasterio perpetuo predictum furnum francum et liberum

¹ Banc: Espècie de replà que fa davant la boca del forn de pa, per posar-hi atuells i sostenir-hi les pales. *DCVB* <http://dcvb.iecat.net>].

in quocumque loco de tenedonibus vestri monasterii ipsum magis construere volueritis et possitis ianuam dicti furni sive ianuas in carraria facere aperiri, et habere inde libere ingressum et egressum ad ipsum furnum possiti etiam ad opus dicti furni anuanum sive anuanos et bancum sive bancum sive bancos facere in carraria et omnia alia facere que utilia et necessaria fuerint ipso furno. Possitis etiam recipere flecarias et quaslibet personas que ad dictum furnum venerint ad deconquendum panes et quaslibet alias res. Nos enim predictum furnum et furnarium eisudem venientes ad deconquendum ibidem recipimus sub nostra proteccionem, custodia, defensione et guidatico speciali. Ita quod nullus confidens de nostra gratia vel amore audeat dicto furno dampnum darre vel furnarium aut venientes ad coquendum ibidem invadere offendere vel gravare. Quicumque autem contra predicta vel aliqua de predictis ausu temerario venire temptaverit iram et indignationem nostram ac penam ducentorum morabatinorum se noverit incurrisse dampno illato prius integre plenarie restituto. Mandantes vicariis, baiullis et universis aliis subditis nostris presentibus et futuris quod predicto monasterio vel monialibus eiusdem aliquid impedimentum in constructione dicti furni non faciant nec fieri permitant. Immo dictum furnum cum omnibus apparatibus suis manuteneant et deffendant et faciant ipsum eidem monasterio perpetuo possidere non obstantibus aliquibus privilegiis concessionibus et donationibus a nobis concessis quibuslibet personis.

Datum Barchinone sextodecimo kalendas octobris anno Domine millesimo CC sexagesimo primo. Sig+num Jacobi Dei gracia regis Aragonum, Maioricarum et Valencie, comes Barchinone et Urgelli et dominus Montepesulani. Testes hui rei sunt: Berengarius Arnaldi. Sig+num Guillelmus de Rocha quod mandato domini regis hoc scribi fecit die et anno quod supra.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 554 (trasllat 1271, juny, 2. Núm, 555)

139

1261, octubre, 23. Viterbo

Urbano IV a l'abadessa i comunitat del monestir, confirmant totes les possessions i privilegis atorgats pels seus predecessors

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 549

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona", *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

140

1261, octubre, 23 (1500, juliol, 8)

Trasllat del privilegi d'Urbà IV confirmant la immunitat del monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 558

141

1261, octubre, 26. Viterbo

Urbà IV al rei d'Aragó, Jaume I, perquè posi sota la seva protecció el monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 551

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

142

1261, novembre, 17. Viterbo

Urbà IV a l'infant Pere, hereu de la Corona, recomanant el monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 552

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

143

1262, gener, 3. Barcelona

Confirmació del privilegi de construcció d'un forn al monestir per part de l'infant Pere, que havia fet el seu pare.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 545

144

1262, gener, 16. Viterbo

Urbà IV al bisbe de Barcelona, Arnau de Gurb, manant que no permeti l'edificació d'una altra casa religiosa o temple en els 20 passos al voltant del monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 556

* Sembla que era pròxim a edificar-se el monestir de Valldonzella

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

145

1262, gener, 27. Viterbo

Urbà IV mana a l'arquebisbe i altres prelats de la Tarraconense, perquè amparin el monestir i protegeixin les monges contra els que les perjudiquin en els seus interessos.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 546 i 547

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

146

1262, febrer, 18. Viterbo

Urbà IV al veguer i batlles del rei d'Aragó a la ciutat de Barcelona, que amparin el monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 548

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

147

1262, abril, 25. Viterbo

Urbà IV a l'arquebisbe de Tarragona, que ampari i presti protecció al monestir

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 563

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

148

1263, abril, 27

Trasllat d'unes clàusules del testament de Guillem Vida en el qual institueix la fundació del l'altar i benefici de Sant Jaume al monestir. Per l'obra de dit altar ("*ad opus dicte altaris*") hi destina les seves honors i possessions fins a 500 sous, de manera que hi pugui viure un prevere, i les cases que el testador té en franc alou prop del Forn dels Arcs. Que hi serveixi Arnau Llobet, "*presbiter capellanum meum*"; i que a la seva mort, els marmessors assegurin la continuïtat de l'altar segons la voluntat i consell del guardià dels framenors de Barcelona i del prior dels frares predicadors d'aquesta ciutat.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1243 (Copiat al Cartulari de fundacions i aniversaris, LXI, núm. 2310)

149

1263, desembre, 13

El cardenal de sant Joan de Carcere Tulliana, Joan [Gaietà Orsini], protector de l'orde segons les disposicions de la nova regla d'Urbà IV, encarrega el ministre provincial de l'orde dels framenors a l'Aragó l'assistència dels monestirs de clarisses de la seva jurisdicció; recordant-li que serà el ministre general franciscà el que determinarà com han d'actuar els frares com a visitadors, predicadors i confessors de les monges, autoritzats a donar la comunió, la unció de les germanes malaltes, i a celebrar les seves exèquies; com també per donar consells o d'altres favors que siguin demanats per les germanes. Per aquest motiu és facultat d'entrar a la clausura de les monges acompanyat de 2 o 3 frares de l'orde.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 561

150

1263-1264 (sense data. Document incomplet)

Còpia de la butlla del papa Urbà IV dirigida a les abadesses i germanes de l'orde de Santa Clara, determinant que des d'ara s'anomenin de l'orde de santa Clara i a les seves monges professes "sors", recollint totes les variades denominacions per les quals eren fins ara conegudes (sorores, dominas, moniales o pauperes inclusas ordinis sancti Damiani") i sota formes de vida i regles diverses. Que les llibertats, privilegis i indulgències papals donandes amb anterioritat tinguin la mateixa força i que les diverses comunitats siguin dispensades de la diversitat de regles i formes de vida, donant-lis certa regla o forma de vida (regla d'Urbà IV).

Hoc est translatum sumptum fideliter a quodam tenore cuiusdam privilegii papalis sanctissimi Patris Domini Urbani Pape cuius series sic se habet. Urbanus Episcopus servus servorum Dei. Dilectis in Christo filiabus universis abbatissis et sororibus inclusi ordinis sancte Clare, salutem et apostolicam benedictionem.

Beata Clara, virtute clarens et nomine, gratiae divinae inspiratione parens et alimi Christi confessoris beati Francisci exemplis laudabilibus informata, ac salutaribus instituta doctrinis, ut se mundam Domino conservaret, mundi huius contemptis opibus operibusque vitatis, religiose vivere sapienter elegit, et habitu sacrae religionis assumpto, arctam viam mandatorum Domini, quade gradientes in ipsa ducit ad vitam, dilatato corde curret. Hanc petram Christus lapidem esse voluit in vestri ordinis

structura primarium. In ipsa evidenter ostendit quod in huius structura sibi complacuit. Eam siquidem sanctitatis erexit in titulum, ut, quae munditia vitae claruit, celebritate clareret, ac eundem vestrum ordinem, qui sanctum et laudabile sumpsit in eius persona principium *et venerande religionis institutio*, ipsius quasi constituentis sic sapienter approbatae patronae merita venerabilem venerandum que probarent. In hoc autem ordine, vos et alias ipsum profitentes *ab olim* sub nominationum varietate, interdum “sorores”, quemquam “dominas”, plerumque “moniales”, nonnumquam “pauperes inclusas ordinis sancti Damiani”, contigit hactenus nominari; vobisque sub horum et aliorum diversitate nominum, diversa privilegia, indulgentiae ac litterae a Sede Apostolica sunt concessa et tam a felicitatis recordationis Gregorio Papa praedecessore nostro, tunc Ostiense episcopo et vestri ordinis curam gerente, quam ab aliis variae datae sunt Regulae Formaeque vivendi, quarum observantiis se vestrum aliquae sollemniter obliavere. Propter quod dilecte in domino filiae, fuit nobis humiliter supplicatum, ut eundem vestrum Ordinem curaremus certi nominis titulo insignire vosque huiusmodi observantiarum diversitatibus et votis super eis emissi misericorditer absolventes, certam vobis vivendi formam, ad tollendum omnem de vestris conscientias scrupulum, larigiremur. Nos itaque, decens arbitantes congruum, ut idem Ordo vester, qui, ut praemittitur, in beata Clara felicitatis suae institutionis sumpsit auspicia, cuiusque, ut firmiter credimus, apud Domini meritis et intercessione protegitur, et apud homines laudibus attollitur et favoribus ampliatur, eius insigniatur et nomine, ipsum, de fratrum nostrorum consilio, de cetero decrevimus ordinem sanctae Clarae uniformiter nominandum, statuentes quod immunitates, libertates, privilegia, indulgentiae ac litterae quaecumque vobis seu eidem Ordinis a praefata Sede, sub quacumque nominatione concessa, id robur obtineant firmitatis et ita per omnia ipsis uti possitis ac si a principio huius nominis titulo et sub hac nominatione fuissent.

Ut autem bene et iocunde habitetis in unum nec sub predictarum observantium deferencie in modo vivendi videamini diffidentes set ambuletis in domo Domini cum consensu nos inspectis predictis omnibus regulis et formis ac specialiter illam quam praefatus praedecessor tunc Ostiensis episcopus vobis dedisses, dinoscitur diligentius attendentes Regulam sive Formam vivendi presentibus anotatam vobis et hiis que vobis successerint de eorundem fratrum consilio presentium tenore concedimus et etiam confirmamus in singulis monasteriis vestri Ordinis perpetuis temporibus observandem illas ex vobis que ipsam Regulam sive Formam per nos vobis concessa et confirmatam professe fuerint amb omnibus aliis Regulis et Formis et votis premissis de apostolice plenitudine absolventes. Que regula talis est.....²

² El pare Ignacio Omaechevarría transcriu els paràfrags de la butlla “Beata Clara”, segons edició del *Bulari Franciscà* (II, p. 509-521), i ofereix també una traducció en llengua castellana

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 842

151

1264, gener, 18. Barcelona

Procés seguit pel monestir, en la persona de Guillem Moneder i Ferrer d'Olivera, síndics i procuradors, contra Berenguer de Sarrià, fill del difunt Berenguer de Sarrià, sobre la la legítima d'Elisabet de Sarrià, monja del dit monestir. El germà diu que ja se li van donar 50 lliures quan ingressà al monestir i que fou en computació de la seva llegítima. El monestir respon que no, i que en tot cas les ingressà com a llegat pietós del pare. Interrogades tant l'abadessa com la monja, al monestir, neguen que hagin rebut qualsevol llegat del pare, i si alguna vegada el germà li donà per un túnica no ho féu en concepte de llegat o herència; i que els 500 sous que el pare donà al monestir foren en concepte de llegat pietós. La cort del veguer de Barcelona, presidida pel jutge Bernat Ponç, determina nul el testament del dit Berenguer en no incloure la seva filla monja i adjudica al monestir la quarta part de tots els béns del dit difunt, a part dels 500 sous que donà quan ingressà la filla al monestir. Pel que fa a la legítima de la mare, es determina que li pertوقي una quarta part dels béns de la mare.

Inter Guillelmum Monetarii et Ferrarium de Olivar syndicos actores seu procuratores domine abbatisse et conventus cenobii sancti Antonii ordinis sancti Damiani Barcinone, nomine eiusdem abbatisse et dicti conventus agentes ex una parte. Et Berengarium de Serriano, filium quondam Berengarii de Serriano defendentem ex altera. Coram Bernardo Poncii iudice inter easdem partes delegato per vicarium Barchinone fuit ut sequitur questio ventilata.

Proponum conquerendo Guillelmum Monetarii et Ferrarius de Olivaria, syndici actores seu procuratores domine abbatisse et conventus cenobii Sancti Antonii ordinis sancti Damiani in Barchinone eiusdem domine abbatisse et dicti conventus contre Berengarii de Serriano filium quondam Berengarii de Serriano et heredem eiusdem Berengarii ex testamento dicentes quod dictus Berengarius de Serriano pater dicti Berengarius decesit relictis quatuor filiis dicti Berengarii, videlicet: Elizabet, moniali dicti monasterii et fratre Raymundo, ordinis fratrum predicatorum, et Maria uxore quondam Bernardi de Molendinis in quoquidem testamento nullam fecit mentione dicte Elizabet monialis dicti monasterii, sed eam preteruit unde cum ex dicta causa preteritionis irritandum sit

(Omaechevarría, 2004, p. 333-335). En cursiva les paraules o fragment que diferencien aquesta versió de la nostra, trobada en una còpia sense data, a l'arxiu del monestir.

testamentum dicti Berengarii de Serriano patris dicte monialis. Petunt dictum testamentum promentiari irritum et ipso pronuntiatio irritum, petunt quartem partem bonorum que quondam fuerunt partis dicte monialis cum fructibus inde perceptis a tempore mortis dicte Berengarii sibi adjudicari et prefatum Berengarium in hoc sententiam compdemnati. Item proponunt conquerendo contre eundem Berengarium dicentes quod Maria mater dicti Berengarii et prefate monialis fecit testamentum in quo testamento nichil reliquit dicte moniale iure institutionis sed ei tantum reliquit sexaginta solidos quolibet anno sibi prestandos pro vestribus unde cum ex hac causa testamentum non valeat. Petunt ab intestato sibi adjudicari quartam partem bonorum que quondam fuerunt dicte Marie cum fructibus inde perceptis a tempore mortis dicte Marie.

Cui libello fuit responsum ut sequitur. Respondet Berengarius de Serriano libello contra ipsum oblato ab abbatisa et conventu monasterii sancti Damiani, et confitetur quod Berengarius de Serriano, quondam pater suis, instituit ipsum heredem suum in quibusdam suis bonis ut in suo testamento continetur. Item confitetur quod dictus pater suus decesit relictis quator filiis suis in libello nominatis. Item confitetur quod tenet quedam bona que fuerunt patri sui negat enim quod teneat et possideat omnia bona que fuerunt quondam patri sui. Item confitetur quod Maria mater sua condidit testamentum et quod in ipso testamento fecit legatum suum dicte Elizabet filie sue ut in ipso testamento continetur. Confitetur etiam quod tenet quedam bona que fuerunt dicte matre sue omnia vero alia in ipso libello posita negat esse vera ut sunt posita et narrata et petita debere fieri ut petiuntur, quibus per actis dictus Berengarius obtulit sequentes exceptiones. Dicit Berengarius de Serriano excipiendo quod domina abbatisa monasterii sancti Antonii non potest petere pro se et dicto monasterio ea que petit nec impugnare testamento Berengarii de Serriano patri sui ea ratione que ipsum impugnat, eo quare ipsa Elizabet de voluntate dicte abbatisse et conventus dicti loci et ipsius scientibus et non contradicentibus recepi legatum sibi factum a dicti fratri suo in suo testamento propter quod predictum testamentum impugnari non potest cum sit approbatum per dictam dominam abbatissam et conventum suum et dictam Elisabet. Item dicit dictus Berengarius quod ubi dicta domina abbatisa pro se et monasterio suo in aliquo fundaret intentionem suam, quod debet conferre cum eo quinquaginta libras barchinonensis, ratione de duplo proximo tassate quas dicta domina abbatisa nomine sui monasterii habuit a dicto Berengario patre suo tempore ingressus dicte Elizabet secundum valorem in quam erat tempore solutionis quare tunc valebant plus barch(inonensis) de duplo quam magra.

Malauradament doncs, l'escrivent no copia la regla sinó solament aquests fragments introductoris.

Quibus adversa pars respondit ut sequitur. Negat procurator quod Elizabet de voluntate vel consensu domine abbatisse vel conventis eiusdem receperit legatum aliquod a patre suo quod fuerit sibi relictum in testamento patri sui, pater enim dicte Elizabet nichil reliquit ipsi Elizabet in suo testamento prout testamentum hostendit et sic testamentum confirmari non potuit ad id quod dicitur quod debeat conferre quinquaginta libras quas habuit tempore ingressus. Negat quod domina abbatissa habuerit eas et ubi verunt esse probari posset quod esset impossibile. Dicit dictus procurator quod non esset conferendum eo quare illud pietatis officio datum esset et in remedium animarum parentum suorum no autem quod ipsa Elizabet debeat quitquam in sua parte vel legitima computare. Quare dicit dictus procurator Berengario de Serriano frustatorie excipere et ipsum no esse audiendum in predictis exepinibum sed petit procurator ut vos domine iudex ad prolationem finem procedere debeat. Quibus per actis iudex ab instantiam dicti Berengarii de Serriano accesit ad dominam abbatissam sancti Damiani in monasterio suo et interrogavit ab ipsa domina abbatissa et ab Elizabet sorore dicto Berengarii de Serriano super petitionem amb eadem domina abbatissa nomine suo et conventus proposita et steterunt in eadem. Item interrogate si dicte Elizabet de voluntate et assensu dicte domine abbatisse et conventus recepit legatum sibi factum a patre suo, dixerunt quod nunquam receperunt aliquit legatum a patre suo neque etiam pater dimisit sibi aliquit. Dixit enim dicta Elizabet quod crediderat sempre quod pater suos sibi dimiserat aliquit sed apparet sibi modo quo (...) sibi dimissit. Item dixerunt quod aliquociens dictus Berengarius de Serriano dabat tunicam sorori sue sed non dabat sibi rationi legati. Item interrogati si dicta domina abbatissa recepit tempore ingressus dicte Elizabet quinquaginta libra monete barch., tassate de duplo, dixerunt ipsam domina abbatissam recepisse a tempore ipsius Elizabet tempore ingressus, quingentis solidos monete quos quingentos solidos Berengarius de Serriano quondam dederat monasterio predicto amore Dei et ob remedium anime sue, omnia alia posita contra dictam abbatissam et eius monasterii, negavit fora vera ut sunt posita et narrata et dixit petita fiere non debere. Postea vero dicta domina abbatissa iuravit de veritate dicenda que domina abbatissa interrogata sub virtute ipsius sacramenti stexit in omne assertione et respontione sua et partis sue. Et cum Berengarius de Serriano non prestasset sacramentum calumpnie iudex ex officio suo fecit prestari ab ipso Berengario sacramentum calumpnie. Quo prestito iudex interrogavit eum si dicta Elizabet de voluntate dicte domine abbatisse et conventus eiusdem ipsis scientibus en non contradicentibus recepit legatum quod pater suus sibi fecit in suo testamento et dixit quod sic. Item interrogatis si dicta domina abbatissa habuit tempore ingressus dicte Elizabet quinquaginta libras ratione duplo dixit se nescire, sed ita audivit dici, et ideo pretiit deliberationem que fuit sibi confesa

usque in diem crastinam. Et in crastinum comparuit dictus Berengarius de Serriano et interrogatus a iudice per sacramentum super dictas quinquaginta libras dixit quod audivi dici a patre suo quod dicta domina abbatissa habuit dictas quinquaginta libras tempore ingressus, et sic credit fore verum. Negat procurator ea que possit a sunt a Berengario de Serriano fore vera prout posita sunt. Cumque super predictis esset amb utraque quam plurimum altercatum ut predicta omnia in actis inde confectis plenius continetur; utraque pars scilicet procurator dicte domine abbatisse et procurator dicti Berengarii comparuerunt coram iudice et renuntiaverunt iuri et facto et concluderunt in causa; et petierunt setenciam ferri unde vero Bernardus Poncii iudex datus a vicario Barchinonense in ac causa.

Attendens quo Berengario de Serriano pater dicte Elizabet decesit relictis quator filiis prout pater per confessionem dicti Berengarii nunc defendentis et constat etiam quod nichil dimisit dicte filie sue Elizabet que monialis fuit monasterii sancti Damiani et si dimissit non dimissit iure institutionis prout per tenorem translati testamenti dicti Berengarii de Serriano patris dicte Elizabet et dicti Berengarii nunc decendentis cui translato idem Berengarius fidem habuit in actis et sic pre ipsam ex qua causa rumpitur testamentum de iure pronuncio ex predicta causa petitionis fore irritum testamentum predictum et adiudice Ferrario de Olivaria sindico actori seu procuratori dicte domine abbatisse monasterii sancti Antoni et conventus eiusdem et eidem domine abbatisse et conventui predicto, quartam partem omnium bonorum dicti Berengario de Serriano patris dicte Elizabet et dicti Berengario de Serriano secundum numerum filorum. Ita quod dictus Berengarius teneatur ad prestacionem dicte quarte partis secundum quantitatem bonorum que habuit et recepit post mortem patris sui et in hoc condempno dictum Berengarium de Serriano et procuratorem eius Raymundum de Brucho. Ita tamen quod dicta abbatissa et conventus eiusdem monasterii et Ferrarius de Olivaria procurator syndicus sive actor eorum teneantur recipere in computationem dicte hereditatis sive conferre quingentos solidos barchinonenses de duplo secundum forum dicte monete ad istam quos dictus Berengarius de Serriano pater dicte Elizabet dedit eidem domine abbatisse et conventus eiusdem monasterii contemplatione sive causa dicte Elizabet filie sue cum tempore ingressis monasterii dicte Elizabet dictus Berengarius dederit dictis quingentos solidos. Super aliis propositis in modum exceptionis contra ipsam dominam abbatissam et eius conventum, absolvo dictam dominam abbatissam et conventum dicti monasterii et eius procuratorem Ferrario de Olivaria. Item super secundo capitulo libelli scilicet quod Marie mater dicti Berengarii et dicte Elizabet nichil dimiserit dicte Elizabet iure institutionis et sic preterit eam ex qua predicta causa petitionis erat irritum predictum testamentum quare contat michi quod dicta Maria decesit relictis quator filiis, et viso translato testamenti dicti Marie qui dictus

Berengarius in iudicem fidem habuit, quod nichil ei dimisit iure institutionis licet alias sibi dimiserit sexaginta solidos monete de duplo et sic preterit eam. Pronuntio ex predicta causa fore irritum testamentum et adjudico quartam partem omnium bonorum dicte Marie dictis matris dicte Elizabet et dicta domina abbatisse et conventui monasterii sivi comisi et Ferrario de Olivaria eorundem procurator sindico vel actore et in hoc condempno dictum Berengario de Serriano et eius procuratorem Raymundum de Brucho ita quod secundum quod dictus Berengarius habuit de bonis dictis matris sue, teneatut ad dictam quartam partem.

Data et sententia presentis dictis procuratoribus. XV kalenda februarii, anno Domini MCCLX tercio. Presentibus etiam testibus Guillelmo de Bagnariis et Arnaldo de Montesigno. Romeo Ferrarii. Petro de Buscheta et Nicholau de Parrella. Sig+num Bernardi Poncii qui hanc firmam tili. Sig+num Arnaldi de Ulmo notarii et scribe curie Barchinone, qui hec scribi fecit et clausit, die et anno prefixis.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 560

152

1264, abril, 13. Barcelona

Indulgència de 40 dies del bisbe de Barcelona a tots els fidels que visitin i afavoreixin el monesti. S'al·ludeix al fet que l'obra tant del monestir com de l'església ja està iniciada i que fa falta consumir-la amb les almonies pies dels fidels.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 566

153

1264, abril, 27. Barcelona

Jaume I concedeix al monestir prendre cada setmana, els dijous, l'aigua que corre des del molí de Pere de Malla, ciutadà de Barcelona, a través del Rec i fins al monestir, que la farà servir per als seus usos. El rei al·ludeix al fet que d'aquesta manera no es produiran disputes amb els hortalsans i d'altres usuaris de l'aigua del rec; disposa tanmateix els seus vicaris observin i vigilin el compliment de la dita concessió.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 568 (trasllat 1360, juliol, 8. Núm. 569)

154

1265, febrer, 21. Barcelona

Trasllat de l'entrega del benefici de Sant Jaume, i del seu primer beneficiat, feta pels marmessors de Guillem Vida a l'abadessa Agnès. Arnau Lopet és el nom del beneficiat, a l'altar de sant Jaume, construït també per voluntat del dit difunt. Que dit sacerdot sigui sempre lliure i que no desenvolupi altra tasca al monestir sinó la de celebrar cada dia en dit altar de sant Jaume, seguint la voluntat el testador i fundador del benefici. L'abadessa i el convent reben dit altar i llur sacerdot.

Hoc est translatum fideliter a quodam instrumento per alphabetum diviso cuius tenor talis est: Iuris et rationis suadet auctoritas, voluntates defunctorum precipue in hiis que ad honorem Dei ad pias causas legata vel ordinata sunt, impleris et executioni mandari. Ea propter ego Ferrarius Mayol, manumissor testamentarius Guillelmi Vite, quondam, volens et cupiens ordinacionem et mandatum eius implere et executione mandare ad honorem Dei et gloriose beate Marie virginis matris eius et beati Jacobi apostolis et omnium sanctorum, pro redemptione anime dicte Guillelme et omnium fidelium defunctorum, concedo, constituo et assigno perpetuo et irrevocabiliter pro me et conmanumissoribus meis nunc absentibus et substrahentibus se in monasterio sancti Antonii Barchinone, ordinis sancti Damiani, illud altare quod dictus testator in suo testamento mandavit in nomine Jacobi construhi edificari et stabiliri in civitate vel suburbio Barchinone sicut in tenor eisdem testamento plenius continetur. Quod quidem altare in monasterio antedicto constituo et assigno cum illo sacerdote iam per dictum testatorum in suo testamento assignatis, scilicet Arnaldus Loupeti. Et hanc concessionem constitutionem et assignacionem facio dicto monasterio de dicto altari et eius sacerdoti in hunc videlicet modum quod dictus sacerdos semper sit liber et non teneatur interesse ad aliquod servicium dicti monasterii nisi tantum ad celebrandum quolibet die in altari predicto secundum quod per dictum testatorem extitit ordinatum. Et nos domina Agnes, Dei gracia abbatissa et conventus monasterii antedicti, cum graciaram accione recipimus dictum altarem et sacerdotem eisdem sub modo forma et condicionibus memoratiss.

Actum est hoc IX halendas marcii anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo quarto. Sig+num Ferrarius Mayol quod predicta laudo et firmo. Sig+num domine Agnetis Dei gracia abbatisse predicte. Sig+num sororis Ermessendis de Cartiliano. Sig+num sororis Saurine de Olzieto. Sig+num sororis Ferrarie Vide. Sig+num sororis Paule. Sig+num sororis Katerine. Sig+num sororis Raimunde Marchete. Sig+num sororis Maries de Blanis. Sig+num sororis Eulalie, monialium dicti monasterii quod predicta jaudamus et firmamus. Testes huius rei sunt: Homo Dei de Portis, pelliparius et Guillelmus de Colle. Sig+num Guillelmu de Cabaneis, notarii publici Barchinone quod hoc scribi fecit et clausit die et anno quod supra.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 562 (Trasllat del 4 de desembre de 1309, núm. 1201) (Copiat al Cartulari de fundacions i aniversaris, LXI, núm. 2348).

155

1265, febrer, 24. Barcelona

Possessió donada pels marmessors de Berenguer de Querol, prevere i beneficiat de l'altar de Sant Gabriel i santa Bàrbara de l'església del monestir de sant Antoni, a Bernat Comas, escriptor, de la terra de Ligalbe. Hi és present l'escolà del monestir, Pere Franc; Guillem Martí, prebere i beneficiat de la Seu i també rector de l'altar de sant Jaume del monestir; i Galceran Cirera, prebere i beneficiat a l'església del monestir, com a marmessors i hereus universals del dit Berenguer. És una terra lligada al benefici de Sant Jaume i que li han venut al dit Bernat el dia 12 de desembre de 1264.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1214

156

1265, març, 5

Aprovació per part d'altres marmessors de Guillem Vida de l'assignació i constitució del benefici anterior.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 564 (Trasllat 2 desembre de 1309. Núm. 565).

157

1265, juliol, 21 (1353, gener, 14)

Còpia d'una carta de Climent IV als framenors en què se'ls concedeix diversos privilegis.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 570

158

1266, setembre, 22. Viterbo

Recomanació de Climent IV a l'arquebisbe de Tarragona perquè ampari el monestir

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 575

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona2, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

159

1266, desembre, 8. Barcelona (1267, setembre, 24)

Còpia del testament de Maria Viader, vídua de Pere Viader, en qué destina 18 diners al monestir de Sant Antoni de Barcelona.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 578

160

1266, octubre, 21. Tarragona

Indulgència de 40 dies concedida pel bisbe de Lleida, Guillem, als que visitin i afavoreixin el monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 573

161

1266, octubre 21

Indulgència del bisbe de Tortosa, concedint 40 dies de perdó als que contribueixin a l'edificació del monestir ("*dominarum pauperum ordinis Sancti Damiani*").

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 576

162

1266, octubre, 22

Privilegi de Fortuny, bisbe de Tarragona, concedint 40 dies de perdó als que visitin i afavoreixin el monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 574

163

1267, març, 16. Barcelona

Debitori de 1200 sous atorgat pel monestir de Santa Clara a favor de Bonanat de Apiaria, per causa d'un préstec. Obligació de béns del cenobi. En les subscripcions consta la de Llorença de Rubí, "*oblata*".

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 571

164

1267, setembre, 22

Àpoca de 4 auris atorgada per fra Ferrer de Ferran, guardià del convent dels framenors de Montblanc, a favor d'Agnès, abadessa de sant Antoni. Són els diners que Guillem de Ferran els deixà en el seu testament.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 584

165

1268, febrer, 8

Àpoca de 4 auris atorgada per fra Bernat Escarp, guardià del convent de framenors de de Cervera, a favor d'Agnès, abadessa de Sant Antoni. Són els diners que Guillem de Ferran deixà en el seu testament.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 585

166

1268, setembre, 28. Vic

Indulgència de 40 dies del bisbe de Vic, Ramon II d'Anglesola, als diocesans que donin almoïna i visitin el monestir, "*sustentare ex opera sue*".

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 587

167

1269, setembre, 18

L'abadessa i el monestir estableixen a Guillerma, muller de Pere Sala, difunt, unes cases amb els seus obradors, que el monestir té per franc alou al "*burgo civitate Barchinone*", al carrer dels Mercaders, i que aquesta hauria comprat als marmessors del seu difunt espòs. Es determina que es conservarà el cens establert de 6 morabatins per Nadal.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2957

168

1270, març, 21

Protesta feta per Agnès, abadessa del monestir de sant Antoni (“*ordinis Sancte Clare*”) sobre una possessió que el monestir havia de rebre d’una donació feta al seu favor per la senyora Joana de Palou, difunta. El monestir havia de rebre també el cos de la difunta, que havia de rebre sepultura i les degudes exèquies “*admodum uni de nostris monialibus*”.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 588

169

1270, maig, 15

Sibil·la, filla de Ramona, difunta i filla d’Arnau Cantó i Dolça, amb el consentiment del seu espòs, Ramon Boter i d’Ermessenda, filla de Maria difunta, i també filla d’Arnau i Dolça, confirmen i aproven la venda que feren els seus avis a l’abadessa Agnès de 3 morabatins i mig de cens que tenien en unes cases al suburbi de Barcelona, prop del mur i de Santa Maria del Pi.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2873

170

1270, maig, 18

Àpoca de 80 morabatins de la venda anterior atorgada per Pere Arnau de Cantó i la seva dona Guillerma a favor de l’abadessa i convent del monestir.

MSC, Col·lecció de pergamins, núm. 2874

171

1271, gener, 8. Barcelona

Guillem Daufí confirma i aprova al monestir els seus drets sobre unes cases prop de la cort comtal, “*in burgo Barchinone*”, i per les quals ell rep 4 morabatins i mig de cens de Guillem de Segalés, ciutadà de Barcelona, cada any per sant Miquel. Renda que ha estat venuda per Ferrer de Porta, procurador en nom del dit Guillem i del monestir, pel preu de 135 morabatins.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1269

172

1271, juny, 11.

Procura atorgada pel monestir a favor de Romeu Benet, ciutadà de Barcelona, procurador en la causa que hi ha entre el bisbe de Barcelona i el monestir, sobre el permís donat per l'infant Pere de construir un forn al monestir. Signen 29 monges ("*monialum*"), inclosa l'abadessa Agnès.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 598

173

1271, juliol, 15. València

Llicència atorgada pel rei Jaume I a l'abadessa Agnès i al convent del monestir de sant Antoni, "*ordinis sancti Damiani*", per comprar el forn de Guillem de Claramunt, construït per concessió reial al costat del monestir. Que la comunitat el tingui per sempre en franc i lliure alou amb les condicions que el mateix rei havia donat al dit Guillem.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 599

174

1271, setembre, 19. Saragossa

Llicència atorgada pel rei Jaume I a Guillem de Claramunt per vendre un forn al monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 602

175

1271, octubre 10. Barcelona

Resum de privilegis pontificis i episcopals concedits al monestir sobre indulgències concedides als fidels que visitin el monestir i donin almoines: Gregori IX, Inocenci IV i Alexandre, papes; Guillem, bisbe de Lleida, Fortuny i Benet, arquebisbe de Tarragona; Bernat i Ramon, bisbes de Vic; Pere, bisbe de Barcelona; Bernat, bisbe de Tortosa; Pere, bisbe de Girona; Andreas, bisbe de València; Bernat, bisbe d'Elna. Document signat per Pere Marc, notari públic de Barcelona.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 603

176

1271, octubre, 28

Establiment fet pel monestir a Bernat d'Estany, calafat, d'unes cases contigües al monestir. Cens d'un morabatí i mig, donat per Tots Sants.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2048

177

1271, novembre, 17

Procura atorgada a Ramon de sant Esteve per recollir almoines al bisbat de Barcelona. (*"ad petendum, exigendum, recipiendum et recuperandum helemosinas a Christi fidelibus collatas dicto monasterio in toto episcopato Barchinone"*). Almoines que es rebran des de la festivitat de sant Andreu i al llarg d'un any.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 604

178

1271, novembre, 13

Establiment d'unes cases contigües al monestir fet per l'abadessa i el monestir a Pere Cirony i Ferrera, la seva dona. Cens de 2 morabatins, donat per Tots Sants.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2045.

179

1271, desembre, 1

Establiment d'un alou situat al costat de l'església del monestir fet per l'abadessa Agnès i la comunitat a Romeu Puyner i la seva dona Berenguera. Cens d'1 morabatí i mig, donat per Tots Sants.

Sit omnibus notum quod nos domina Agnès, Dei gracia abbatissa et conventus monasterii dominarum inclusarum sancti Antonii Barchinone, ordinis Sancte Clare, damus et stabilimus vobis Romeo Puyneri et uxor tue Berengarie et omnes cuncteque progre mei ac posteritati vestre ad meliorandum et domos construendum ex abisso usque ad celum habendum et tenendum omnique tempore in pace possidendum, quandam peciam ipsius arenalis cum domuncula que ibis est quod per francum alodium habemus iuxta ecclesiam nostram ex parte occidentis et cum aqua ad regandum et cum parietibus qui adiacent huic pecie quam vobis stabilimus, ex parte occidii et cum omnibus pertinentiis et tenedonibus. Terminantur autem hac pecia quam vobis stabilimus ab oriente in residua tenedone nostra ex qua parte feceritis ibi clausuram de duabus tapiis in altrum ad minus usque in primo venturo fest Penthecostes, qui parietes sunt vestri quitii, ita quod non habeamus carricum in

eisdem, et ex hac parte non habeatis isutam deguticium stillicidium nec ullam aliam servitutem vesrus alodium nostrum et ex hac etiam parte possitis recipere aquam que transit per regum orti nostri sine deterioramento ipsius regui ad regandum ortum vestrum si ipsum ortum ibi habere volueritis. A meridie, in tenedone Guillelmi de Arenis et Marie de Letone, uxoris eius, alodio nostro, et ex hac parte sint parietes communes. Ab occidio, in carraria publica, a circio in residuo tenedone et alodio nostro; ex qua parte sint parietes comunes. Ita quod vos mitans medietatem in expensis parietum qui ibi iam sunt facti. Iamdictam itaque peciam terre seu arenalis cum aqua ad regandum et cum parietibus predictis et cum introitibus et exitibus et cum omnibus eius perinenciis et tenedonibus vos et unum progenies hac posteritas vestra habeatis, teneatis et possideatis in perpetuum pacifice et quiete. Sub tali tamen condicione; quod construatis vobis domos et ortum in parte si volueritis, et non teneatis ibi aliquos homines vel mulieres male seu vilis condicionis nec que inferant nobis vel nostro monasterio aliquod dampnum seu impedimentum, et pro censu inde exivite tribuatis vos et vestri nobis et nostro monasterio in primo venturo festo Omnium Sactorum et deinde annuaticum in eodem festo unum morabatinorum et medium bonos novos curribiles afonsinos auri fini et ponderis recti, dando nobis per morabatinos novem solidum barchinonense de terno secundum constitutionem domini regis. In hiis vero non proclametis nec faciatis vos vel vestri alium dominum nisi meum et nostrum monasterium et suum conventum, liceatque vobis et vestris post dies triginta ex que in conventum nostrum monasterii fatiam invenieritis predicta omnia et melioramentum quod ibi feceritis, vendere vel impignerare sive alienare vestro conimili et vestrorum, salvo tamen semper in omnibus iure censu et senioraticum nostro. Pro hiis autem donationem et stabilicione confitemur nos a vobis habuisse quindecim solidos dicte monete super quibus renunciamus exceptione no numerate pecunie et non repte. Promittimus insuper vobis et vestris quod faciemus vos et vestros predicta omnia cum omnibus melioramentis que ibi feritis habere, tenere et possidere in pure perpetuo contra omnes personas.

Actum est hoc kalendas decembris anno Domini millesimo CC septuagesimo primo. Sig+num Agnetis Dei gracia abbatisse predicte. Sig+num sororis Famine de Montechateno. Sig+num sororis Fidelie. Sig+num sororis Francisce. Sig+num sororis Geralde Bose. Sig+num sororis Raimunde Marchete. Sig+num sororis Garsendis. Sig+num sororis Anglesie, monialum eiusdem qui concedimus et firmamus. Sig+num Romei Puyneti. Signum Berengarie uxoris eius, que hoc firmamus. Testes huius rei sunt: Arnaldus Lulli et Arnaldus de Vale presbitero. Sig+num Petri de Ribalta notarii publici Barchinone que hec fecit et clausit, die et anno prefixo.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2023

180

1272, març, 13

Època de 722 morabatins atorgada per Guillem de Espiells i Saurina, consorts, a favor del monestir, de la venda d'un cens de 27 morabatins sobre una terra situada prop del Coll de Celada, del monestir de Jonqueres i del torrent d'Aliviana.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 597

181

1272, abril, 3. Barcelona

Època de 2500 sous atorgada per Ramon Fivaller al monestir. Quantitat que faltaven per pagar pel forn del Call.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1391

182

1272, maig, 26 (1289, febrer, 22)

Còpia de la venda feta per Joan Serra, sastre, i la seva dona Berenguera, a Ramon Gerard d'una terra amb arbres que té, prop del torrent d'Aliviana, i sota domini del monestir. Preu de la venda: 8 lliures. Cens: 13 sous i 5 diners, donat per Nadal.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1268

183

1272, setembre, 2

Venda feta per Bernat Estany, calafat, a Guillem Belloch i la seva esposa Berenguera, d'una peça de terra que tenia prop del monestir i sota domini d'aquest. Es reserva el cens, el domini i la fatiga al dit monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2047

184

1273, abril, 12. Barcelona (1301, gener, 19)

Trasllat d'una clausula del testament de Agnès, vídua d'Antic de Sentmenat i filla de sor Ferrària, monja del monestir. Li llega a la seva mare 100 morabatins, que

s'invertiran en el que sembli millor, i els beneficis del qual seran per a la mare mentres visqui (*"pro suis necessitatibus et infirmitatibus"*); a la seva mort s'invertiran en la compra d'un honor, els fruits de la qual seran per sor Clemença, monja del monestir, mentres visqui, i a la seva mort revertiran a la comunitat, concretament per l'obra de l'infermeria i per totes les monges que seran a la dita infermeria i principalment aquelles que són de la meva parentela.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 606

185

1273, juliol, 16 (1298, juliol, 24)

Trasllat del testament de Guillelma, vídua de Pere de Sala. Destina 15 sous a les *"dominabus sancti Damiani"*.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 608

186

1273, octubre, 19

L'abadessa i el monestir confirmen a Guillem de Bòria tot el llegat de Guillelma de Sala, difunta, en contracte d'establiment. Es tracta d'unes cases. Cens: 6 morabatins per Nadal.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2951 (L'arxiu conserva el mateix contracte, però en l'altra còpia per "carta partida", núm. 2952)

187

1273, octubre, 21. Barcelona (12 abril de 1283)

Trasllat del testament de Berenguer Armengol. Destina per l'obra de l'església del monestir 100 sous i per la taula de les monges, 20 sous.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1020

188

1274, agost, 14. Barcelona

Època de 46 sous atorgada per Gerard de Vallmoll, rector de l'església de la Torre de Ferran, a l'abadessa Agnès, a compte del que se li devia.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 999

189

1275, gener, 3. Barcelona

Sentència a favor del monestir sobre l'apel·lació que es féu contra els marmessors del testament de Guillem de Viladecavalls, pare de sor Agnès de Viladecavalls, per no tenir en compte la legítima de la filla. La comunitat reclama 400 morabatins, comptant-hi, a part de la legítima, els 249 morabatins que el dit Guillem devia a Guillem de Ferran, del qual el monestir era hereu. El jutge finalment determina que es paguin 150 morabatins "*ratione legitime*".

MSC, Col·lecció de pergamins, núm. 614

190

1276, març, 13

Sentència arbitral donada per Bernat de Villaert, ardiaca de Barcelona, en la disputa entre el monestir i el prior de santa Eulàlia del Camp sobre el lloc de sepultura dels fills de Berenguer de Montcada, el qual disposà per testament que tant ell com els seus fills fossin sepultats al monestir de sant Antoni. Es disposa, que des d'aleshores el monestir tingui sepultura lliure per als parroquians de la Santa Eulàlia que així ho desitgin, amb la condició que el dit convent no els indueixi a fer-ho; i les monges no poden soterrar-los "sense creu i capellà de santa Eulàlia, el qual haurà de fer l'absoluta-absolució i conduir-lo fins al monestir". El prior, per la seva banda, es compromet a no impedir-ho. En el cas concret dels fills de Berenguer Montcada, la dita jurisprudència no val, tot i que les monges es quedaran amb la quarta part de les ofertes per raó de sepultura.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1115

191

1276, juny, 6. Barcelona

Elecció de sepultura en el monestir feta per Bartomeu de Vilafranca: "*eligo sepulturam meam in monasterio sancti Antoni B. Ordinis sancte Clare, volendo, ordinando et mandando quod quandocumque contigat me decedere quod corpus meum sepeliatur in cimiterio dicti monasterii et non alibi*". Promet que ho complirà davant l'abadessa i de Pere Marc, notari públic de Barcelona. Jurament davant els Evangelis.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 617

192

1276, novembre, 23

Establiment de Guillem de Pruna, ferrer, a Arnau de Sant Miniato, de la meitat de la terra que té per Bernat Romeu. Cens d'1 morabatí, donat per sant Andreu.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2390

193

1277, gener, 20

Procura atorgada per Valença a favor de Pere de Montcada, germà seu, per la possessió de la vinya venuda en el document següent (núm. 2437).

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2436

194

1277, gener, 24

Època de la venda venuda per Valença a Guillerma (núm. 2437)

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2435

195

1277, gener, 24

Possessió d'un vinya amb censal que Valença, esposa de Bernat de Rovira, difunt, va vendre a Guillerma, esposa de Bernat de Vic. Hi són presents Pere de Montcada, procurador de Valença, i Bernat Durfort, procurador de Guillerma i germà seu.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2437

196

1277, maig, 20. Barcelona

Època de 100 morabatins d'or i 3 sous atorgada per Miquel Carrell, tutor de Bernat Rifà, a l'abadessa del monestir, per la compra que l'abadessa Agnès ha fet d'un censal de 4 morabatins sobre unes cases que el dit pupil tenia al "*burgo*" de la ciutat de Barcelona, al costat de la casa dels Ermitans ("*domos hermitarum*").

MSC, Col·lecció de pergamins, núm. 1266

1278, març, 2. Barcelona

Venda d'un censal de 2 morabatins a Santa Coloma de Gramanet, al lloc de Villalonga, sobre 5 peces de terra amb vinya, oliveres i altres arbres, atorgada per Bartomeu de Muntanyola al monestir. La renda venuda, el cens, és donat per la festivitat de santa Maria. Per preu de 400 sous.

Sit omnibus notum quod Bartholomeus de Muntaniola, gratis ex certa sciencia, vendo per me et meos monasterio sancti Antonii Barchinone ordinis sancte Clare et vobis domine Agneti Dei gracia abbatisse et conventui eiusdem monasterii perpetuo per proprium liberum et francum alodium totum censuali duorum morabatinorum et totum dominium fatigam et aliud ius que habeo et accipio et habere et accipere debeo super quinque peciis terre cum vineis ibi plantatis et olivariis et aliis arboribus diversorum generum et pertinenciis suis quas Petrus de Tredocio quondam habebat et tenebat per me sub domino et alodio meo et nunc tenent heredes seu succesores eiusdem Petri in parrochia sancte Columba de Gramaneto in loco vocato Villalonga. Et terminantur dicte pecie terre ab oriente et circio in alodio altaris sancti Petri tenedone dicte Petri de Tredocio; a meride in alodio ecclesie sancte Columbe de Gramaneto; ab occiduo in alodio altaris sancti Petri de Bitulona predicti. Hanc autem vendicionem facio per me et meos predicto monasterio sancti Antonii Barchinone et vobis predicte abbatisse et conventui eiusdem monasterii perpetuo de predictis omnibus et singulis pure et libere et absolute et sine omni retencione et condicione. Et ut dici potest et intellegi ad vestrum salvamentum et bonum intellectum extraho hec omnia supradicta de meo meorumque iure dominio et posse eademque omnia in vestrum vestrique monasterii ius dominium et posse mito et transfero irrevocabiliter. Inducendo vos nomine predicti monasterii vestri de predictis omnibus in possessione pleno iure tanquam in rem propriam predicti monasterii vestri ad habendum tenendum omnique tempore in sana pace possidendum et ad omnem vestram voluntatem inde libere facidendam per proprium liberum et francum alodium sine contradiccione et impedimento mei et meorum et illius persone. Cedens vobis et vestro monasterio ex causa huius vendicionis omnia loca, iura, voces et acciones reales et personales seu mixtas utiles et directas ordinarias et extraordinarias et alias quascumque que michi competunt et competere possunt et debent in predictis omnibus et singulis que vobis vendo et contra quascumque personas racione eorum. Quibus locis, iuribus, vocibus et accionibus meis possitos uti et experiri et dictam empcionem vestram defendere et tueri in iudicio et extra iudicium quem admodum ego possem a te huismodi vendicionem et

sessionem. Constituendo vos in hiis dominas et procuratricis sui rem vestram propriam et monasterii vestri ad faciendum inde vestre libitum voluntatis sine contradiccione meu et ullius persone. Pro hac autem vendicione me habui et recepi a vobis quadringentos solidos bone monete Barchinone perpetuo de terno. In quibus renuncio excepcioni no numerate peccunie. Renuncio eciam quantum ad hec legi que sobvenit deceptis ultra dimidiam iusti precii et omni alii iuri racioni et consetudini contra hec repugnantibus dando et remitendo vobis et vestro monasterio irrevocabiliter inter vivos siquid hec quod vobis et monasterio vestro slavabo imperpetuum totam istam vendicionem contra omnes personas et vobis ac successoribus vestris semper de firma et legali eviccione teneri promito, ab questionem vero signa vobis vel monasterio vestro mota fuerit aliquo tempore in predictis in toto scilicet vel in parte in continenti admonicione vestri et vestrorum successorum recepta promito pro vobis et vestris satisfacere et respondere cuilibet querelanti et in principio litis suscipiam in me [...] litigiis et causam meis propriis expensis a principio usque ad finem vel vos aut secedentes vobis in vestro monasterio possitis ipsam causam agere per vos ipsos et hoc sit in eleccione vestri et vestrorum successorum. Ego enim remitto vobis et vestris successoribus ex pacto necessitatem denunciacionis. Et si vos vel succedentes vobis in vestro monasterio elegeritis tractare cusam in propria persona, promitto vobis et vestro monasterio restituere et solvere omnes expensas circa litem factas et quidquid et quantum a vobis vel vestres successoribus evictum fuerit cum omni dampno et interesse quod inde vos vel vestros succesores opotuerit facere vel modo aliquo sustinere sive obtineatis in causam sive succumbatis et credatur vobis et vestris successoribus super predictis missionibus et dampnis plano et simplici verbo vestro absque placito sacramento et testibus. Et pro hiis complendis obligo vobis et vestro monasterio omnia bona mea mobilia et immobilia tam habita quam habenda. Et est sciendum quod predicti duo morabatini censuales solvantur quaolibet anno in festo sancte Marie augusti.

Actum est hoc sexto nonas marcii. Anno Domini MCC septuagesimo septimo. Sig+num Bartolomei de Muntaniola qui hec laudo et firmo. Testes huius rei sunt: Petrus de Rocha, Romeus de Sabadello et Bernardus Medicis. Sig+num Petri Marci, notarii publici Barchinone qui hec scripsit et clausi, die et anno quo supra.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1341

1278, juliol, 9

Donació entre vius feta per Guillem de Claramunt, ciutadà de Barcelona i Ramona, la seva muller, al monestir en franc alou de la meitat del forn [forn de santa Marta] i de la

casa en què hi ha dit forn que tenen al raval (“*suburbio*”) de Barcelona, al costat del monestir. Com també el domini i cens que reben d’Antic d’Arenys per l’altra meitat del forn i per les cases i un tros de terra contígues. Juntament donen i ofereixen a Gueraua, la seva filla, com a monja del monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2676.

199

1278, agost, 16 (1278, 13 novembre)

Establiment de Marimon de Plegamans a Pere de Pins d’un hospici que té prop del santa Maria del Mar. Cens de 4 morabatins.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2459

200

1278, novembre, 6

Establiment fet per Guillerma, filla de Berenguer de Durfort, difunt, i que fou muller de Bernat de Vic, a Pere de Rovira, corder, d’un hospici amb els seus edificis al burg de Barcelona.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2448

201

1279, gener, 7

Època feta per Berenguer Durfort a favor de la seva germana Guillerma, de 315 morabatins.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2446

202

1279, abril, 8. Barcelona (1290, març, 9)

Pere II confessa que les monges del monestir de sant Antoni li han definit la venda que els marmessors de Suavis, vídua de Bernat Eimeric, feren al monestir per preu de 900 morabatins de 720 sous censuals que rebia dita Suavis per compra que féu de Benvenist de Porta i Perfecte, el seu fill, sobre el molí del Clot, pel preu de 900 morabatins. El rei els dóna 60 sous, que s’acostumen a rebre sobre les rendes de dit molí, fins que s’hagin els dits 900 morabatins. Si amb aquesta renda no n’hi hagués prou, el monarca ordena que es tregui el que falta de les rendes de la batllia de Barcelona.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 622

203

1279, maig, 15 Barcelona (1293, abril, 15)

Trasllat d'algunes clàusules del testament de Maria, vídua de Berenguer de Vic. Elegeix sepultura al cementiri del monestir "*Sancti Damiani*", amb el seu hàbit, i destina per aquest motiu 3 morabatins. Mana que es compri una tela per posar sobre el seu cos el dia de les exèquies, a l'altar de Santa Maria de l'església del monestir. Llega també 2 morabatins per la taula de les monges; 1 per a sor Caterina, mestra ("magistre") de la seva filla Guillerma, monja del monestir. A aquesta li dóna 20 morabatins "pro complemento hereditatis sue et legitime" que serviran com a "pietancia in vestibus et aliis dum vixerit". Funda així mateix un aniversari a l'església, al que destina 20 sous censuals d'un seu honor. Ordena que 30 preveres celebrin cada any aquest aniversari; donant a cada un d'ells 6 diners del total de 20 sous. La resta, que es donin pel refector de les monges. Que la filla monja vigili que es faci tot el que disposa la mare en aquest testament. Els lluïsmes que siguin també per al monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 691 (Copiat al Cartulari, núm. 2330 i 2331)

204

1279, agost, 21

Venda per part de Pere de Rovira (pare de Bernat Rovira) a Guillelma, filla de Berenguer Durfort, "*uxori olim Bernardi de Vico*", d'un hospici al carrer "*Cauda Rubea*", i que té Ròmia, muller de Bernat Xanxo, difunt, a cens de 3 morabatins.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2447

205

1280, juny, 6. Barcelona

El bisbe de Barcelona es dirigeix als rectors i capellans de les eglésies de Barcelona, demanant-los que vigilin que els parroquians donin les degudes almonies al monestir de sant Antoni, "de l'orde de sant Damià", atenent a la indulgència de 100 dies de perdó atorgada pel Papa Alexandre IV; així com d'altres privilegis papals. En el document s'al·ludeix a la gran necessitat de les dites dones.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 625

206

1281, febrer, 26. Barcelona

Confirmació i salvaguarda de diverses donacions fetes pel rei Pere II al monestir, sota pena de 500 morabatins a qui les infringeixin. Es fa menció especial a les donacions que Guillem de Ferran, cavaller, i la seva esposa Geralda feren al monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 623

207

1282, març, 23

Establiment fet per Bernat Romeu a favor de Arnau de Sant Minià, olier, d'un tros de terra amb l'aigua que hi corre, a l'hort anomenat "del Mar", al suburbi de Barcelona. Cens d'1 morabatí.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2392 i 2391 (cartes partides)

208

1281, agost, 27 (1292, setembre, 29)

Testament de Bernat Cantullí en què ordena la construcció d'un altar en honor de sant Bernat i la institució d'un benefici. Que comprin morabatins per a la institució d'una llàntia que sempre cremi dia i nit davant dit altar; deixant als marmessors 65 lliures per a la contrucció de l'altar i els seus ornaments i per la compra dels dits morabatins. Deixa també dues tasses d'argent per fer un calze. Que el prevere sigui escollit a l'arbitri de l'abadessa, per tal que celebri perpètuament en dit altar els oficis divins per la seva ànima i la de tots els difunts. Assigna al beneficiat 20 morabatins, que el testador rep de les cases que té per ell Bernat Sivader al carrer de la Pelleceria. Preveu també que es faci un aniversari el dia del seu òbit en dit altar, destinant la meitat del cens de 66 sous i 8 diners que rep cada any de Pere de Pont per un botiga que aquest té per ell en el mateix carrer de la Pelleceria.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 868

209

1283, gener, 11

Venda feta per Bernat Durfort a la seva germana Guillerma d'un censal de 2 morabatins sobre unes cases que eren al burg ("*burgo*") de Barcelona, prop de Santa Maria del Mar.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2433

210

1283, gener, 12

Època atorgada per Bernat Durfort a la seva germana Guillerma de 74 lliures, de la venda d'un censal de 2 morabatins que es rebien d'unes cases a cens dels dits 2 morabatins.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2432

211

1283, juliol, 15. Barcelona

Venda d'una peça de terra atorgada per Guillem Ballús i Ermessinda al monestir. Saurina, abadessa de la "*domus dominarum inclusarum sancti Antonii Barchinone, ordine sancte Clare*". En les afrontacions, la terra llinda amb l'alou del monestir. El preu és de 10 lliures.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 634

212

1283, juliol, 27. Barcelona

Indulgències de 40 dies del bisbe de Mallorca als que donin almoina al monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 635

213

1283, octubre, 5

Establiment d'Arnau de Sant Minià a Pere de Genestera, d'unes cases amb bassa ("*domus cum bassa*"), que el primer té per Guillem de Pruneres, ferrer, sota domini i alou de la senyora Elisenda, muller del difunt Bernat Romeu. Cens de 2 morabatins, donat per sant Andreu.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2388

214

1284, gener, 17. Barcelona

Codicil fet per Bertran d'Olzet, disposant que ell i els seus fills siguin enterrats al monestir; cementiri. Per la seva sepultura disposa 20 sous; i per a cada un dels seus fill i filles morts en vida d'ell, o després de mort els que morin abans de l'edat pupil·lar", 3 sous.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 644

215

1284, febrer, 19. Barcelona

Miquel de Roure, ciutadà de Barcelona, ofereix a Déu i al monestir la seva filla, Sibilla, com a monja del dit monestir. I fa donació d'un censal de 10 morabatins sobre unes cases al carrer Nou, com a herència i legítima, paterna i materna, de la filla. Amb la condició que es destini aquest renda "*in vestibus dicte filie mee et aliis necessitatibus suis tam in santitate quam infirmitate iuxta dispositionem et ordinationem vestri dicte domine abbatisse*". A la mort de la filla, que el monestir pugui disposar-ne a voluntat. Es donen també 2100 diners (175 sous). Signen, com a testimonis, 2 framenors.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 633

216

1284, maig, 15

Donació per matrimoni de Guillem de Terrades, ciutadà de Barcelona, i la seva muller Benvenguda, a la seva filla Ròmia, d'un casament de 15 morabatins sobre unes cases al "suburbi" de Barcelona, prop del carrer de Basea; més 315 morabatins d'or. El casament és amb Ferran Borrell.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1010

217

1284, maig, 15

Pere de Montcada vén a Ramon de Vilanova, blanquer, un censal de 15 morabatins sobre una peça de terra que el primer tenia del monestir de sant Antoni, a l'horta d'Aliviana. Preu: 17 lliures

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2091

218

1284, setembre, 20

Establiment fet per Elisenda, dona de Bernat Romeu, difunt, a Pere de sant Joan, cotoner, d'un tros de terra, amb l'aigua que corre, al suburbi de Barcelona, a l'hort del mar. Cens de 2 morabatins, per sant Andreu.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2393

219

1284, desembre, 18. Barcelona

Constitució del benefici de Santa Clara per Pere de sant Climent, per remei de la seva ànima i la de la seva dona Sibil·la, difunta, i la dels seus pares. L'institueix a l'altar de santa Clara, disposant detalladament el tipus d'oficis divins a celebrar, tant diumenges (a la Trinitat), divendres (Santa Creu), dissabtes (Santa Maria) i la resta de dies (misses de difunts). Que el seu hereu triï un bon prevere, de bona fama, i amb consell de l'abadessa i del guardià dels framenors de Barcelona. Que aquest celebri les misses conventuals i les particulars, processons, exèquies dels difunts que elegeixen ser enterrats en aquesta església, i estigui subjecte a la voluntat de l'abadessa del monestir. I que el dit beneficiat tingui cura en aprofitar els béns de dit monestir, i que sigui lleal i devot a l'abadessa a la qual presarà oebdiència en mà, i sots jurament, quan li faran la dita institució. Que en el dit altar cremi una làmpara d'oli perpètuament i que el capella tingui dos ciris que faci cremar els dies de santa Maria i de santa Clara i sempre mentre celebri la missa i s'eleva l'hòstia. Per aquest presbiteriat, assigna dos censals de 12 morabatins cada un sobre unes cases contígues amb obradors a la plaça de la Corretgeria de Barcelona. L'abadessa rep la dita institució de prebisteriat i signa al costat d'altres 20 monges ("*sorum*") del monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 637

220

1286, gener, 24. Barcelona

Codicil de fra Bonifaci de Braya, reclús ("*inclusus prope domum infirmorum*") en el qual llega diversos objectes al monestir: una tela de seda amb or, 3 frontals d'altar amb la imatge de Crist en majestat, els 4 evangelistes i dos àngels; una altra taula amb Sant Miquel, i una altra amb la Verge Maria amb el fill a la falda i la meva imatge, Fra Bonificaci, als seus peus i 2 àngels a sobre de la dita imatge; i una altra taula amb dues teles en què hi ha la imatge de Maria que té el seu fill a la falda i a les portes

d'aquesta taula diverses pintures, i el vel amb què es cobreix; d'altres imatges a les portes; una creu gran que és de "Montpeller" i una taula on hi ha pintada la imatge de Crist descendent de la Creu. Són frontals o retaules que té el testador a la casa "on és reclòs". Com també totes les làmparres i ceres que té i una clàmide vermella amb la imatge de la Verge Maria. El reclús promet que no canviarà la seva voluntat.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 638

221

1286, març, 5

Venda d'un censal feta per Pere de Genestera a Ramon Ferrer. Són cases amb una bassa que el dit Pere té per Arnau de Sant Miniato, a l'horta del mar, prop dels molins del mar, i sota domini i alou d'Elisenda, muller del difunt Bernat Romeu. El cens que se li dona a l'Arnau és de 2 morabatins per sant Andreu. Es reben per aquesta venda 20 sous per "*iure et dominio et fatiga de dicta domina Elicsenda*". Signa també l'Elisenda.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2389

222

1286, març, 21

Ramon de Vilanova, blanquer, ven a Guillelma, vídua de Bernat de Vic, de Girona, 15 morabatins censuals sobre 2 peces de terra que té pel monestir a l'horta Aliviana. Es reserva el cens (2 morabatins per Nadal), el domini i la fadiga al monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2092

223

1286, maig, 24 (Trasllat. 1286, agost, 13)

Establiment fet per Arnau de sant Miniato, olier, a Berenguer Rofred, de les cases que el primer té d'Elisenda, muller del difunt Bernat Romeu. Són cases al suburbi de Barcelona, prop de l'horta de mar, amb 2 portals i amb una figuera, amb cens d'1 morabatí per sant Andreu.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2394

224

1287, febrer, 10

Testament de Guillerma de Vic, vídua de Bernat de Vic, de soltera, Durfort. Destina un censal als nebots, però per ella mentres visqui "*in seculo sive in ordine*". Si aquests nebots moren sense descendència que es restitueixi el censal al monestir. Institueix un aniversari perpetuament el dia de la seva mort al monestir; i hi destina 3 morabatins de censal sobre un honor que Bernat Taverner té sota domini i alodi del dit monestir. Altres dos censals sobre honors que té prop del monestir de Valldonzella i prop del Palau del Rei els destina, a la seva mort, a Subirana, filla de Bernat d'Olzet (marmessor), monja del monestir, i a la seva mort per a l'abadessa i per a la infermeria del dit monestir. De la resta, institueix hereu al monestir. Notari, Pere Marc. Marmessors: Bernat d'Olzet i Esteve de Montcada, "*consaguineos meos*".

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2434 (Copiat al Cartulari de fundacions i aniversaris, LXI, núm. 2318)

225

1287, febrer, 10. Barcelona

Testament d'Elisenda, vídua de Bernat Romeu, de soltera Durfort. Destina 2 morabatins d'un censal de 6 morabatins sobre unes cases que té la difunta prop de santa Maria del Mar, a les seves dues germanes, Berenguera i Sança; amb la condició que mentres ella visqui al monestir ("*viverem in ordinem*"), siguin "*pro meis necessitatibus et infirmitatibus*". Altres 6 morabatins d'aquest censal els llega als fills legítims del seu germà, Bernat Durfort, difunt; sin no existissin que es vengui aquest censal i que es destini per l'obra del monestir de Sant Antoni de Barcelona. Institueix hereus dels altres censals i dels altres béns a l'abadessa i convent d'aquest monestir, "*cuis habitum debeo suscipere*". Amb la condició que en vida seva rebi els dits censals "*pro necessitatibus meis*", i que a la seva mort se'n preveguin 2 per a Subirana, filla de Bertran d'Olzet i monja del monestir, i a la seva mort, al monestir. Institueix un aniversari a celebrar el dia de la meva mort anualment, pregant per la seva ànima i l'absolució de la seva sepultura, destinant 3 morabatins "*pro pitancia*" en el dia del seu enterrament i els altres 3 entre l'abadessa i convent del monestir i la seva infermeria. Deixa també 2 sarraïnes, Fatima i Fatimela, al monestir; amb la condició que la serveixen a ella i a la seva germana Guillelma, mentre visquin al monestir. Amb la condició que no se les puguin vendre, i si no les volen que les donin a les altres dues germanes de la testadora, Berenguera i Sança. Confirma altres 2 aniversaris als dominics i als franciscans de Barcelona. Notari, Pere Marc. Marmessors: Bernat d'Olzet i Esteve de Montcada.

In Dei nomine, ego Elicsendis, uxor Bernardi Romei quondam, in meo pleno sensu et sana memoria meam facio et ordino testamentum. Et eligo manumissores et executores huius testamenti: Bertrando de Olzeto et Stephanum de Montecateno, consanguineos meos. Quos sicut carius possum deprecor quo si me mori contigerit antequam aliud faciam testamentum ipsi distribuant et ordinent de bonis meis sicut in hoc testamento quod est ultima voluntas mea in venerint ordinatam. Primum volo et mando quod predicti manumissores et executores de bonis meis omnia debita mea solvant, et omnes injurias meas restituant de plano sine difugio et malicia et strepitu iudiciario. Item dimitto filiis Bernardi Durforti quondam fratris mei sex morabatinos censuales quo emi a Marimundo de Plicamanibus quodque habeo et accipio super diversis domibus contiguas quas diverse persone habent et tenent per me sub dominio et alodio ecclesie sancte Marie de Mari in burgo civitatis Barchinone, satis prope ecclesiam. Residuos duos morabatinos censuales de dicto censuali dimitto domine Berengarie et domine Sanccie, sororibus meis medio per medium, salvo quod ego in tota vita mea etiam ubi viverem in ordinem, recipiam dicta censualia pro meis necessitatibus et infirmitatibus. Et si forsam aliqui dictorum filiorum dicti Bernardi Durfortis decederet sine infante legitimi coniugii volo et mando quod partem suam dicti censuali restituat aliis infantibus eiusdem Bernardum Durfortis quondam, et si omnes filii dicti Bernardi Durfortis quondam, decederet sine prole legitimi coniugii volo et mando quod dictu censuali sex morabatinorum quod eis dimitto, restituant dictis manumissoribus et executoribus, et quod ipsum censuale vendatur per predictos manumissores et executores, et precium eorum detur in emptione honorum ad opus monasterii sancti Antonii Barchinone. Item laudo et confirmo institutionem et ordinationem quam cum instrumento publicis feci pro anima mea de aniversario meo faciendo singulis annis in die obitus mei perpetuo in domo fratrum predicatorum B.; et in domo fratrum minorum Barchinone, volendo et mandando quod predictum anniversarium fiat singulis annis perpetuo, ut a me ordinatum in instrumentis inde confectis. Et ego pro predictis duobus aniversariis faciendis dimitto sex morabatinos censuales, de illis morabatinis censualibus quos ratione mee emptionis habeo et posideo per alodium franchum prope molendina de mare, scilicet quator censuales, quos Guillemus de Villalda, blancherius, michi donat, et duos morabatinos quod Matheus de Canali michi donat. Volendo et mandando quod ille qui ordinatus est in dictis instrumentis anniversarium recipiat dicta censualia, et quod faciat ea fieri singulis annis, et quod de dictis sex morabatinis censualibus donet tres morabatinos dictis fratribus minoribus pro pitancia quolibet anno in die dicti aniversarii, et alios tres morabatinos donet dictis fratribus predicatoribus. Item dimitto monasterio Sancti Antonii Barchinone, cuius habitum debeo suscipere, omnia alia censualia et previa

mea que habeo et michi competunt aliquo modo. Instituendo Deum et ipsum monasterium Sancti Antonii et dominam abbatissam et conventum eiusdem, michi heredes. Salvo quod ego in tota vita mea dum vivam in dicto ordine habeant dicta censualia et recipiant pro necessitatibus meis. Et quod post obitum meum de dictis censualibus habeat Subirana, filia Bertrandi De Olzeto predicti, monialis dicti monasterii, duos morabatinos quolibet anno in tota vita sua pro suis necessitatibus, et post obitum ipsius Subirane, sunt dicti morabatini predicti monasterii sancti Antonii. Item volo et mando quod dictum monasterium teneatur singulis annis post obitum meum in die obitus mei facere aniversarium meum celebrando et rogando Deum pro anima mea et absolvendo tumulum meum, et quod de dictis morabatinis censualibus quos dimitto monasterio habeat dictus conventus in die obitus mei tres morabatinos pro pitancia, et quod de toto residuo dictorum censulium habeat abbatissa et conventus medietatem et alteram medietatem habeat et recipiat infirmaria ipsius monasterii, et expendat ipsam in necessitatibus dominarum infirmarum eiusdem monasterii, et quod rogent Deum pro anima mea. Item dimitto uniuersum dictorum manumissorum meorum, decem morabatinos. Item volo rogo et mando quod redditus honorum meorum quos in die obitus mei tenebo dentur per unum annum a die obitus mei computandum in antea, in missis celebrandis pro anima mea in locis pauperibus religiosis ad cognitionem ipsorum manumissorum meorum. Item dimitto duas sarracenas meas quas habeo, quarum altera que vetior est vocata Fatima et altera vocatum Fatimela, predicto monasterio sororum minorum Barchinone. Ita videlicet, quod dicte sarracene sint ad servicium mei et sororis mee domine Guillelme quamdiu vivamus in dicto monasterio et quod ipsa domina abbatissa seu conventus dicti monasterii non possint eas aliquo tempore vendere vel alio modo alienare, et si attemptarent vellent eas vendere, in hac casu volo quod dictum monasterium non habeat dictas sarracenas sed quod altera eorum maior est et vetior, sit domine Berengarie sororis mee, et altera sit que junior est domine Sancie sororis mee, uxoris Guillelmi de Rocha. Omnia vero alia bona mea, dimitto amore Dei pro anima mea pauperibus danda et distribuenda per predictos manumissores et executores et ad cognitionem eorum. Instituendo Deum et paperes mechi heredes. Insuper volo quod hec sit ultima voluntate mea quam volo valere in omnibus iure testamenti volo quod valeat et valere possit iure codicilliorum aut alterius cuiuslibet mee ultime voluntatis.

Actum est hoc, quarto idus februarii anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo sexto. Sig+num Elicsendis uxoris Bernardi Romei, quondam, que hoc testamentum laudo et firmo. Testes huius rei sunt qui hoc rogati interfuerunt: Bernardus de Olzeto, Berengarius Morelli, Petrus Gilaberti, Jacobus Egidii, Bernardus de Villarrubia.

Sig+num Petri Marcii notarii publici Barchinone qui hec scribi fecit et clausit, pro die et anno pro supra.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 641 (Copiat al Cartulari de fundacions i aniversaris, LXI, núm. 2354).

226

1287, febrer. 22. Barcelona

Venda atorgada pel monestir a favor d'Arnald Pàmies, de les colectes o almoines ("accapitis") durant els 4 anys vinents ("*omnia accapita que ad opus vestri nomines et ratione dicti monasterii facere poteritis in predictum opus*"). El preu, és de 120 sous, dels quals 20 els donarà a la festa de Pasqua i 10 per sant Miquel; i així succesivament, cada any fins arribar a la dita xifra.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 642

227

1287, març, 4. Barcelona

Certificat corresponent a un censal de 5 sous de pa creat pels hereus de fra Arnald Llull, dominic, per fer front a la deixa "*pro anima*" que el dit Arnald instituí al monestir de les "*dominabus inclusis sancti Antoni, ordinis sancte Clare*", cada any el divendres abans de la Ressurrecció del Senyor.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 643

228

1287, agost, 21. Barcelona

Fundació d'un aniversari al monestir de sant Antoni per part dels marmessors (entre els quals, Bertran d'Olzet) de Ròmia, vídua de Bernat de Torsa, de 3 sous i 4 diners anuals el dia de la seva mort. Els marmessors al·ludeixen a la devoció de Ròmia pel monestir i al fet que el dia de la seva mort manifestà que volgué prendre l'hàbit i ser enterrada al dit monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 648.

229

1287, setembre, 5 (1286, octubre, 4)

Compra d'un censal fet pels marmessors de Ròmia per atendre el llegat testamentari de la difunta.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 645

230

1287, agost, 5. Barcelona

Codicil de Guillerma de Vic (Durfort), fet en l'any de prova al monestir de Sant Antoni de Barcelona, de l'orde de Santa Clara. Aprova i confirma el testament fet amb el notari Pere Marc i mana, entre d'altres, que els 1000 sous que en el testament destinava per pies almoines ara els seus marmessors ho reverteixin "*pro opera*" del dit monestir. Llega diners als seus germans/es, i a 2 fraresmenors, com també a una monja del monestir de sant Pere de Barcelona. Destina 50 sous a la filla ilegítima del seu germa, si es casa; i si no ho fa que sigui per al monestir. Preveu finalment 500 sous "*pro mense*" dels fraresmenors, i 300 sous per la dels predicadors. Al·ludeix al fet que la seva germna, sor Elisenda, calculi juntament amb el marmessors Bertran d'Olzet les despeses "*pro opera*" del monestir. (Vegeu núm. 2434. El testament).

In Dei nomine, ego soror Guillelme de Vico existens infra annum probationis in monasterio sancti Antonii Barchinone, ordini sancte Clare, laudans, approbans et confirmans testamentum quo fecit in posse Petri Marci, notarii publici Barchinone, infra scripti per hos codicillos quos in testamento meo dimisi et mandavi dari in piis elemosinis pro restitutione iniuriorum mearum oblitaram pro anima mea et animabus illorum quibus aliquo tempore aliquas iniurias intuli de quibus restitucio per oblivionem no fierit, dentur et convertantur et expendantur per manumissores et executores testamenti mei in opere ecclesie predictae monasterii Sancti Antonii. Item dimitto per hos codicillos Berengario Durfort, germani meo, centum solidos, et domine Philipe, sorori mee, alios centum solidos, et domine Margarite, sorori mee, alios centum solidos. Item per hos codicillos dimitto domine Blanche, uxori de'n Babot, centum solidos, et Blanche sorori Bernardi Ysarni, alios centum solidos. Et Raymundo de Galacho, quinquaginta solidos, et filie de na Vescrata, centum solidos qui sibi dent tempore nuptiarum. Item per hos codicillos dimitto Bernardi Ysarni centum solidos. Et fratri Bernardi de Bianya, ordinis fratrum minorum, triginta solidos pro suis necessitatibus, et fratri Martino, viginto solidos pro suis necessitatibus, et Guillelma de Orta, moniali monasterii sancti Petri Barchinone, viginti solidos pro suis necessariis, et domine Guillelme de sancto Martino, viginti solidos. Item per hos codicillos dimitto mense fratrum minorum Barchinone, quingentos solidos de quibus procurentur per manumissores et executores testamenti mei dum ipsi quingenti solido sufficient, et

rogo ipsos fratres minores quod illis diebus quibus procurabuntur de dictis quingentis solidos celebrent et rogent Deum pro anima mea. Item dimitto mense domus fratrum predicatorum Barchinone, trescentos solidos sub forma predicta legati fratrum minorum. Item dimitto domni Mercedis captivorum, triginta solidos. Item si filia Bernardi Durfortis quondam fratris mei que non est legitima nubertet viro, dimitto sibi quinquaginta solidos qui sibi dentur quando nubet; si vero non nuberet sint predicti quinquaginta solidi predicti monasterii sancti Antonii Barchinone. Item volo et mando quod germana mea soror Elicsendis, computet cum Bertrando de Olzeto manumissores et executores testamenti mei super expensis operis, videlicet dicti monasterii sancti Antonii; et quod ipse Bertrandus solvat ei de bonis meis quidquid invenitur me dibi debere ratione dicte operis. Item volo et mando quod ducentos solidos quos quidem homo de villa sancti Petri d'Or michi debet quosque sibi mutuavi ad preces fratris Marcii de ordine fratri minorum, recuperent predictae manumissores et executores testamenti mei et ipsos donent amore Dei in piis elemosinis pro anima mea prout ipsi melius esse cognoverint ad salutem anima mea.

Actum est hoc nonas augusti anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo septimo. Sig+num sororis Guillelme de Vico predictae que hec laudo et firmo. Testes rogati huis rei sunt: Guillelmus de Rocha, Bertrandus de Olzeto, Bernardus de Isarni et Jacobus, barberii. Sig+num Petri Marcii, notarii publici Barchinone qui scrivi fieri et clausit, die et anno quo supra.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 647

231

1287, novembre 12. Barcelona

Codicil atorgat per Elisenda Durfort, filla de Berenguer Durfort, fet en l'any de prova al monestir (*"existents infra annum probationis in monasterio"*). Confirma el testament redactat amb el notari Pere Marc. Llega 200 sous a la seva germana Berenguera, esposa de Pere d'Orta, i 200 sous a l'altra germana, Sança, esposa de Guillem de Roca. Al seu germà Berenguer, 100 sous, i a la seva germana Margarita, 150 sous, a l'altra germana, Filipa, 100 sous. A part d'altres deixes monetàries a amics, destina 100 sous per l'abadessa, 30 sous a soror Dolça Ostelle, i 20 sous per a soror Geralda Bosa, *"pro suis necessitatibus"*. 20 sous per fra Bernat Bianya, framenor, 20 s., i els mateixos per a fra Durando, dominic. 50 sous per la taula dels framenors el dia de la meva mort; pregant que els convents de framenors i de dominics celebrin i preguin per la seva ànima. Al monestir de Sant Antoni, 40 sous, que els destinin el dia del seu òbit. I a Guillerma, la seva serventa que viu amb ella, 10 sous.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 649 (Copiat al Cartulari de fundacions i aniversaris, LXI, núm. 2331)

232

1287, novembre, 30

Venda d'un censal de 3 morabatins sobre dos hospicis al suburbi de Barcelona, a l'horta que és prop dels molins del Mar, feta pels marmessors d'Arnau de Sant Minià, difunt, a Pere de Vilar. Són hospicis que el dit Arnau tenia sota domini i alou del monestir de monges recluses de sant Antoni, de l'orde de santa Clara. La dita venda costa 180 sous, deduït el lluïme al monestir. El monestir ho tenia del llegat d'Elisenda, vídua de Bernat Romeu, monja del monestir. Signen 6 monges.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2395

233

1288, gener, 8 (1288, 13 gener)

Trasllat d'una àpoca atorgada per Elisenda Bosch, esposa de Guillem Gener, de la parròquia de sant Andreu de Palomar, a favor de Pere de Mata, marmessor d'Arnau de Sant Minià. Reconeix haver rebut 50 sous que el dit Arnau li devia.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2386

234

1288, gener, 27. Barcelona

Àpoca de 13 lliures, 6 sous i 8 diners atorgada per Romeu Ferrer, notari i escriptent de la cúria del vicari de Barcelona, a l'abadessa Saurina, de la compra que aquesta féu a Geralda de Pla, hereva i germana d'Arnau de Forn, fills de Bernat de Forn, d'un censal de 8 diners sobre unes cases.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1013

235

1288, març, 13 (1290, març, 15)

Trasllat de confirmació feta pel rei Alfons de l'assignació i confirmació que féu el seu pare, Pere, a l'abadessa i el monestir de 60 sous mensuals sobre la rendes dels

molins del Clot. S'al·ludeix al fet que el batlle o els collidors de les dites rendes cessaren d'aportar-les al monestir i es preveu una pena de 100 morabatins.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 646

236

1288, abril, 21

Trasllat de l'època atorgada per Pasqual de Celler, ferrer de Barcelona, a favor de Berenguer Çaconomina, fuster, i Pere de Mata, marmessors d'Arnau de Sant Minià, olier, difunt. Reconeix haver rebut 90 sous que el dit Arnau li devia "*ex causa mutui*"

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2387

237

1288, maig, 4

Època atorgada per Pere de Mata i Berenguer Çaconomina, marmessors d'Arnau de Sant Minià, a favor de Pere de Vilardebo, notari de Barcelona. Reconeix haver 360 sous del preu de la venda de 15 morabatins i mig de censal, que el dit testador tenia i rebia sobre unes terres de l'horta del Mar, sota alou i domini del monestir de sant Antoni.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2384

238

1288, agost, 2

Absolució d'un deute atorgada per Jaume Marquet a l'abadessa Saurina. Són 500 morabatins que el difunt Bernat Marquet deixà en testament al monestir i a la mort d'Elisenda Marquet, la seva esposa; la qual els devia tenir per raó de la seva dot.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1015

239

1288, setembre, 22

Època de dues peces de terra retornades al monestir, essent abadessa Saurina, per part de Guillem de Brull i la seva muller Ermessenda. Són unes terres al costat del monestir i que tenien a cens de 2 morabatins i 1 morabatí, respectivament.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2044

240

1288, setembre, 24. Barcelona (1288, gener, 8)

Trasllat d'una clàusula del testament d'Antic d'Arenys, pellicer, on funda un beneficiat monestir. Si els seus hereus moren sense infants de legítim matrimoni, els drets que té sobre el forn i el casal que està al costat, i que té pel monestir de Sant Antoni, serveixin per fundar el dit benefici. Que el prebere sigui Alexandre de Fulgueroles, si viu, i successivament a d'altres de la seva parentela, si pot ser. En tot cas, el dret de patronatge i col·lació el cedeix a l'abadessa del dit monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 650

241

1288, novembre, 6

Venda de Berenguer Durfort a la seva germana Guillerma, esposa de Bernat de Vic, difunt, d'unes cases sota el Palau del rei, al lloc anomenat "Corríbia". Preu: 315 morabatins. Hi ha l'aprovació de la venda per part de Saurina, esposa de Berenguer, el qual necessita líquid per fer front el "*bovaticum*" degut al rei.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2438

242

1289, març, 6. Barcelona

Establiment d'un arenal ("*arenal ad litus maris*") fet per l'abadessa Saurina a Miquel de Cèrvols. S'estableix un cens d'1 morabatí, donat per Tots Sants. L'arenal confronta, entre d'altres límits, amb la resta de l'arenal del monestir i amb el carrer públic. Les 22 monges que signen són anomenades "*deodate*". El protocol s'inicia: "*Nos Saurina... damus et stabilimus... ad meliorandum et ad domus construendum*".

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2174

243

1289, abril, 22. Barcelona

Testament de Bernat de Riquer, ciutadà de Barcelona. Manumiteix a Fàtima, sarraïna ("*sarracenam meam*"), sempre que es bategi i que serveixi durant 5 anys a la seva mare i a la seva esposa, Margarita. Institueix a parts iguals com a hereves la seva

mare i la criatura que potser naixerà de la dida de la seva dona, aleshores prenyada. En el cas que la seva dona no estés embarassada i que el nen de la dida hagués mort en d'edat pupil·lar, tot serà per a la seva mare. Si el nen de la dida neix i mora després de l'edat pupil·lar i no hi ha hereus legítims, tot reverteix a la mare.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 653.

244

1289, setembre, 7. Barcelona

Procura atorgada a Bartomeu de Sala, en l'assumpte de Margarida de Lull, que es pretenia extraure del convent, perquè estava promesa en matrimoni amb Domènec de Roca. Perquè pugui presenti la apel·lació al Papa en la cúria episcopal. Hi ha copiada la carta que el jutge de la cúria episcopal, Guillem Tarafa, envià a l'abadessa requerint la sortida de la dona, datada el 13 de setembre de 1289.

Sit omnibus manifestum quod nos soror Saurina, Dei gracia abbatissa monasterii sancti Antonii Barchinone, ordinis sancte Clare, de consilio, assensu et voluntate conventus dicte monasterii, constituimus et ordinamus vos Bartholomeum de Sala, exhitorem presentis instrumenti, procuratorem nostrum, ad interponendam appellationem seu appellationes, ad dominum Papam coram Guillelmo Taraffa, officiali venerabilis ffratris Bernardi Dei gracia Barchinonense episcopi, vel etiam coram quecumque alio iudice a gravaminibus qui dictus officialis nobis intulit vel de cetero ipse vel alius iudex nobis intulerit, contra privilegia nostri monasterii, et ob hiis etiam que contra nos cominatus fuit dictus officialis per suas litteras sub hac forma: Venerabilis et dilectis in Christo abbatissa sancti Damiani et conventui eiusdem, Guillelmus Taraffa, officialis domini Barchinonense episcopi, salutem in Domino. Significatum ut nobis, quod vos contra inhibitionem reverendis patris domini fratris Bernardi divina miseratione Barchinonense episcopi et nostram recepistis in monialem Margaritam filiam Bernardi Lulli et pendente lite inter eam et Dominicum de Roda qui cum ea asserit se matrimonium contraxisse. Quo propter vos requirimus in Domino et monemus, quod dictam Margaritam si eam forsitam recepistis in monialem et vestrum sibi habitum tradidistis, ipsam a vestro monasterio abiecto habitu moniali penitus abiciatis, et in eo statu et habitu in quo erat tempore receptionis, eandem reducere studeatis. Alioquin, oportebit no procedere contra vos et dictam Margaritam prout iusticia suadebit. Datum Barchinone idus septembris anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo nono. Et ad faciendum etiam omnia alia super predictis quecumque posset facere aliquis procurator legitime constitutus, et que nos possemus

facere personaliter constitute, promittentes nos semper habere ratum et firmum, quitquod per vos super predictis actum fuerit sive etiam procuratorum et nullo tempore revocabimus.

Actum est hoc septimo decimo kalendas octobris, anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo nono. Sig+num sororis Saurine, Dei gratia abbatisse monasterii sancti Antonii Barchinone predicte, qui hec laudamus, concedimus et firmamus. Sig+num Geralde Villanova. Sig+num Elicsendis Marqueta. Sig+num Ferrarie de Muntcada. Sig+num Sanctie Lula. Sig+num Esclarmunde de Rippis. Sig+num Margarita de Bagis. Sig+num Guillelme Romeva. Sig+num Sibilie de Plicamanibus. Sig+num Agnetis de Fonte Amancio. Sig+num Marie de Ruvira. Sig+num Saure de Belfort. Sig+num Blanche de Turribus. Sig+num Romie de Vinealibus. Sig+num Alamande Dorcha. Sig+num Constance de Gerunda. Sig+num Alamande de Columbario. Sig+num Maria de Gualba. Sig+num Ermessendis de Cartellà. Sig+num Joane de Vico. Sig+num Saure de Fonte Amancio. Sig+num Benvengude de Vicoprimerio, sororum predicti monasterii, que hec laudamus, concedimus et firmamus. Testes huis rei sunt: Jacobus Laupart, Jacobus de Boria et Johannes Rubei. Signum Jacobi Sabaterii, notarii publici Barchinone, qui hec scripsit et clausit cum litteris rasis et emendatis in linia quarta ubi dicitur Damiani, die et anno quo supra.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 661

245

1289, setembre, 15. Barcelona

Apel·lació al sant Pare presentada pel procurador del monestir, Bartomeu de Sala, en el litigi obert sobre la qüestió de Margarida Llull, que es pretenia extreure del monestir perquè estava promesa amb Domènec de Roca.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 657

246

1289, setembre, 19. Barcelona

Revocació, per part de la cort de la bisbe, d'una apel·lació feta per l'abadessa Saurina d'Olzeto en el plet contra Margarida de Llull.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 660

247

1289, novembre, 30

Venda feta per Arnau de Sant Minià a Pere dez Vilar, notari de Barcelona, d'un cens de 2 morabins i mig sobre unes cases que el primer té al "*suburbio*" de Barcelona, sota alou i domini del monestir de sant Antoni.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2036

248

1289, desembre, 1

Establiment fet per l'abadessa Saurina a Berenguer Agells, hereu d'Elisenda Agells, muller de Ramon Cavaller, difunt, d'unes cases que la dita Elisenda havia comprat a Guillelma, filla de Pere de Pla, la qual al seu torn les tenia d'Elisenda, filla de Berenguer Durfort, monja del monestir. Són cases que estan sota domini i alou del dit monestir, i ubicades al barri, i per les quals es rep 1 morabatí per cens el dia de sant Miquel. Signen Saurina i 5 monges ("*deodecatarum*") més.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1996

249

1290, setembre, 20

Venda feta per Berenguer Agells a Elisenda Ciurana d'unes cases que aquest té pel monestir a l'anomenada "horta del mar". Preu: 55 sous. Cens, al monestir: 1 morabatí, per sant Miquel. I 9 sous també al monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2002

250

1290, novembre, 11. Barcelona

El rei Alfons confirma la compra per part del monestir de la meitat del forn dit dels Jueus, prop dels castell nou i de la porta del Call, on tots els jueus han de coure pa en aquest forn i no en cap altre, exclusiu i únic del Call. La compra fou feta a Valença, muller dels 3 homes que originalment reberen el privilegi de construcció de part del rei Jaume I.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 669 (Trasllat 1290, desembre, 2. Núm. 2500)

251

1290, desembre, 16 Barcelona

Ordre del bisbe de Barcelona als rectors de les parròquies de Barcelona perquè no acullin al nunci de Sant Antoni de Vianes en perjudici del monestir de santa Clara.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 662

252

1290, desembre, 17. Barcelona

Ordre del bisbe de Barcelona als rectors de les parròquies de Barcelona que admetin el nunci del monestir de santa Clara i rebutgin el fals de Sant Antoni de Vianes

MSCB, Col·lecció de pergamins. núm. 670

253

1291, gener, 30

El cardenal Mateu [Mateu Rossi, 1279-1306, cardenal protector] mana al custodi dels framenors de Barcelona que, tal com ja havia disposat el privilegi del papa Nicolau III, tingui sota la seva protecció les monges de Santa Clara de la dita custòdia que s'acolliren a la regla d'Urbà IV i celebri missa solemne a l'església dels monestirs (sense tocar campanes i a porta tancada) una vegada a la setmana; i digui a terme la confessió, absolució i l'administració dels sacraments quantes vegades sigui necessari, ja sigui ell mateix o un delegat seu.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 679

254

1291, febrer, 5 (testament)// 1292, juliol, 7 (codicil). Barcelona

Testament de Geralda de Riquer, en què elegeix sepultura al cementiri de la Seu de Barcelona, si mora abans de entrar en algun ordre monàstic; la major part de les deixes són als marmessors perquè paguin els deutes i la resta ho venguin i ho destinin *pro anima* seva i la del seu fill, difunt, i de tots els pobres difunts. El codicil el fa quan ja és monja "*monialis monasterii dominarum reclusarum ordinis Ste Clare nondum tamen professā*", (però encara no ha professat): confirma el testament i vol a més que donin 500 sous al monestir tal com havia promès; la resta que sigui per ella mentres visqui i a la seva mort es destini al monestir, exceptuats 100 sous als pobres de Jesucrits, *pro anima* seva, del seu fill i de tots els fidels difunts.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 664

255

1291, març, 13. Barcelona

Àpoca de 40 sous atorgada per Bernat de Soler a favor de Saurina, abadessa del monestir. Reconeix haver rebut, en nom del rei, 40 sous que el difunt Bernat de Riquer devia a l'escrivania del dit rei Alfons.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 666

256

1291, març, 19. Barcelona

Permís concedit pel batlle de Barcelona, Bartomeu de Vilafranca, al monestir per restaurar el forn dels jueus. El permís s'adreça a l'abadessa Saurina i convent del monestir, com també a Valença, muller del difunt Guillem Grony (que té l'altra meitat de la propietat del dir forn). El permís es concreta en poder fer un envà de pedra al costat de de la paret de l'antic forn; paret que es construirà en línia recta des del cantó de la paret del vell forn fins al prestatge del portal de les cases contigües al forn; així com poder obrir en aquesta nova paret un portal.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 667

257

1291, maig, 24. Barcelona

Geralda de Riquer s'ofereix al monestir i rep l'hàbit. Dóna al monestir tots els deutes que li són deguts al seu fill. I 150 lliures per a l'obra del cor del monestir (*"in opere cori"*). Dóna també 180 lliures per a la compra d'un censal (*"censuale"*), que tindrà mentres visqui, i del qual en treurà 3 morabatins per fer un aniversari per l'ànima del seu fill. A la seva mort, 40 sous anuals del censal es destinaran a Margarita, monja de Sant Antoni i nora seva, per a les seves necessitats; i 20 sous més a Maria, "que acostuma a viure amb mi", si pren l'hàbit. Carta partida per ABC.

In Christi nomine. Sit omnibus manifestum quod ego Geralda Richera, uxor quondam Bernardi Richerii, gratis et ex certa sciencia dono et offero me et domino Deo et monasterio sancti Damiani ordinis sancte Clare dominarum inclusarum et recipiens habitum dicti monasterii, dono et concedo dicto monasterio ad honorem Dei et beate Marie matris eius et omnium sanctorum et ad salutem anime mei et Bernardi Richerii

quondam filii mei et omnium fidelium defunctorum totum ipsum debitum quod dominus rex debebat dicto filio meo cum suo albarano. Item totum ipsum debitum quod Bernardus de Segulario similiter debebat dicto filio meo, et michi debet ratione dicti filii mei cum albarano suo. Et omnia dicta debita dono et concedo domino Deo et dicto monasterio et vobis domine Saurine Dei gratia abbatisse dicte monasterii ad omnes vestras voluntates libere faciendas. Item dono et concedo domino Deo et dicto monasterio centum quingenta librarum monete Barchinone pecunie de terno que de presenti convertantur in operi cori dominarum dicti monasterii. Item dono et concedo dicto monasterio totum censuale quod haberi poterit de centum et octuaginta librarum predicte monete quas assigno ad emendum dictum censuale. Ita tamen quod ego dictum censuale teneat et expendam prout michi placuerit toto tempore vite mee sine obstaculo conventus dicti monasterii. Item quod de predicto censuali convertantur quolibet anno tres morabatinos pro aniversario quod in dicto monasterio perpetuo mando fieri pro anima dicti filii mei. Item salvo et retineo quod post obitum meum soror Margarita, uxor quondam dicti filii mei, habeat et teneat quolibet anno de predicti censuali toto tempore vite sue quadraginta solidos predicte monete quos habebat pro suis necessitatibus et sicut sibi placuerit. Item Maria que mecum consuevit morari si habitum dicti monasterii assumpserit habet similiter post dictum obitum meu viginti solidos quolibet anno toto tempore vite sue quos possit expendere ut sibi placuerit. Hanc autem donationem et concessionem facio vobis dicte domine abbatisse nomine vestri monasterii et promittens et conveniens vobis et notario infrascripto nomine vestri et dicti vestri monasterii et illius vel illorum quorum interest vel intererit a me legitime stipulanti quam numquam contra predicta vel aliqua de predictis veniam renuncio quantum ad hec omni iuri rationi et consuetudi contra hec repugnantibus.

Actum est hoc octavo kalendas iunii anno Domini millesimo CC nonogesimo primo. Signum Gualde Richera predicte qui hoc laudo et firmo. Testes huius rei sunt: Guillermus de Queralto, Bernardis Coscoy et Berengarius Sulsia. Sig+num Michaelis Antiga, notarii publici Barchinone que hec scribi fecit et clausit, die et anno prefixi.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1390

258

1291, juliol, 7

Saurina, abadessa del monestir, amb el consentiment i voluntat del convent del monestir confirma haver rebut de sor Geralda de Riquer (que fa poc ha pres l'hàbit) un total de 215 lliures (180 inicials a les que s'han afegit 25) de la compra d'un censal al monestir (de 16 morabatins sobre els forns dels jueus). Pensió que tindrà en vida seva

la dita Geralda a voluntat seva i a la seva mort servirà per dotar els dos aniversaris instituïts a l'església del monestir (de 6 morabatins cadascun), per a la seva ànima i la del seu difunt fill; així com les parts d'aquest censal destinades a la seva mort a sor Margarita de Riquer, nora, i sor Maria.

Sit omnibus notum, quod nos Saurina, Dei gratia abbatissa monasterii dominarum inclusarum ordinis sancte Clare civitatis Barchinone, cum assensu et voluntate conventus dicti monasterii confitemur et recognoscimus vobis sorori Gueralde Riquera que nuper habitum nostri ordinis assumpsistis, quod cum vos inter alia que donabistis domino Deo et nostro monasterio devissetis et assignavissetis centum et octuaginta libras barchinonense de terno de quibus emeretur liquid censuale quod vos teneretis toto tempore vite vestre et post obitum vestrum reverteretur dicto nostro monasterio, salvo quod inde fieret quolibet anno, unum aniversarium in ecclesia dicti nostri monasterii pro anima vestra et Bernardi Riqueriis, filii vestri, de tribus morabatinis; et quod post obitum vestrum haberet similiter pro suis necessitatibus quolibet anno, sor Margarite, nurus vestra, quadraginta solidos, et viginti solidos soror Maria que vobiscum consuevit morari, vos ex bonitate vestra et ad maius salvamentum anime vestre et dicti filii vestri addidistis ad dictas centum et octuagintas libras, viginti et quinqa libras; et sic sunt in suma ducente et quinque libre. Quas omnes ducentas et quinque libras nobis tradidistis et nos eas omnes habuimus et recepimus. Unde quare inter vos et nos ita fui contractum damus, vendimus seu assignamus vobis pro dictis ducentis et quinqu libras sexdecim morabatinos censuales habiendos et percipiendos quolibet anno toto tempore vite vestre et expendendos ut vobis placuerit super redditibus et exitibus quas habemus et accipimus in furnis que dicuntur Juadaicii pro eo quare nos habuimus et recepimus a vobis predictas omnes ducentas et quinqa libra, et misimus et convertimus in bonum et utilitatem dicti monasterii, scilicet quod solvimus eas Raimundo Fivellarii qui dictos furnos tenebat obligatos, unde cum hoc presenti publico instrumento volumus et concedimus et vobis etiam damus et assignamus pro dictis ducentis et quinqa libris super redditibus dictorm furnum, dictos sexdecim morabatinos habendos et accipiendos ut dictum est, ita quod ipsos accipiatis et expendatis toto tempore vite vestre ut vobis placuerit, et post obitum vestrum volumus et concedimus quod de predictis sexdecim morabatinos fiant quolibet anno post obitum vestrum in dicta nostra ecclesia duo aniversaria de sex morabatinis, scilicet unum pro anima vestra in die qua decesseritis, et aliud pro anima dicti filii vestri in dia qua decesit. Volumus etiam quod post obitum vestrum habeat dicta soror Margarita de dictis sexdecim morabatinis quadraginta solidos quolibet anno tot tempore vite sue et dicte soror Maria viginta solidos, secundum quod vos iam ordinadistis. Et promitimus et

convenimus vobis quod nos predicta aniversaria faciemus et dabimus et trademus dicti sororibus, Margarite et Marie predicte, retenomenta et superius dictum est et quod contra predicta non veniemus immo faciemus tenere et habere dictos sexdecim morabatinos ut dictum est; et dicimus et mandamus regenti dictos furnos ut vobis vel cui volueritis solvat et satisfaciat in dictis sexdecim morabatinis quolibet anno ut dictum est. Et pro hiis complendis obligamus vobis especialiter cum assensu et voluntate predicti nostri conventus omni iura que habemus in dictis furnis. Et generaliter obligamus vobis cum assensu et voluntate dicti nostri conventus omnia alia bona dicti nostri monasterii mobilia et immobilia quecumque sint et ubicumque.

Actum est hoc nonas iulii anno Domini millesimo CC nonagesimo primo. Sig+num Saurina, Dei gracia abbatisse monasterii dominarum inclusarum ordinis sancte Clare. Sig+num sororis Geralde de Villa nova. Sig+num sororis Joane de Vico. Sig+num sororis Marie de Gualba. Sig+num sororis Ferrarie Vida. Sig+num sororis Geralde Bosa. Sig+num sororis Ermessendis de Cartiliano. Sig+num sororis Clare de Janua. Sig+num sororis Alvire de Terrocie. Sig+num sororis Bartholomee de Porta. Sig+num sororis Marie de Rivo primo. Sig+num sororis Sclarmunde de Rippis. Sig+num sororis Saure de Belofortis. Sig+num sororis Benvengude de Rivo primo. Sig+num sororis Maria de Ruvira. Sig+num sororis Sibile de Plicamanibus. Sig+num sororis Constantie de Gerunda. Sig+num sororis Alamande de Dorcha. Sig+num sororis Valence Lula. Sig+num sororis Saurine de Curtibus. Sig+num sororis Margarite de Bages, monialum et sororum dicti monasterio. Nos omnes que hec laudamus, concedimus et firmamus. Testes huius rei sunt: Bertrandus de Olzeto, Bernardus Coscoy et Berengarius Sulsia. Sig+num Michaelis de Antiga, notarii publici Barchinone qui hec scribi fecit et clausit, die et anno prefixis.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 665

259

1292, gener, 7. Barcelona

Procura atorgada per Saurina, abadessa del monestir, a favor de Bertran d'Olzet, ciutadà de Barcelona, en l'assumpte de la testamentaria de Bernat Cantulli. Aquest en el seu testament havia ordenat la construcció d'un altar, de sant Bernat, a l'església del monestir, destinant-hi 65 lliures; així com la institució d'un benefici, mantingut amb 20 morabatins censuals, per celebrar-hi anualment un aniversari el dia de la seva mort "*ad usum et consuetudine dicte monasterii*", que el dit Bernat bé coneixia.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 671

1292, gener, 17. Barcelona (1292, gener, 23)

Trasllat del testament de Llorença, vídua de Jaume d'Olzet i mare de Saurina, abadessa del monestir. Destina 200 morabatins a diverses esglésies, "*pro anima*", entre les quals 1 morabatí per a la sepultura (al monestir de sant Antoni) i 3 més per la taula de les dites monges. Que els marmessors comprin també un vestit de porpra amb què cobrir el cos i que després serveixi al servei dels altars de l'església del dit monestir. Llega diversos quantitats als seus nebots i nebodes, entre les quals les filles de Ramon de Caldes, monges monestir de santa Clara de Mallorca. Deixa a Sibil·la, "nutrícia" seva, 200 sous; i aquesta al monestir de sant Antoni, pregant a l'abadessa i convent que la rebin com a monja. Si no ho volguessin o la dita Sibil·la no volgués ingressar que no se se segueixi la disposició (ni els sous per a Sibil·la ni la dita Sibil·la per al monestir). Deixa a la seva filla, abadessa, com a legítima materna tot l'honor que la testadora té a Mallorca, de mans del senyor Rei. Més 3 campanes d'argent i una tassa d'argent, i 200 sous. A la mort de Saurina, que la meitat de les rendes de l'honor de Mallorca sigui per a la seva néta Llorença, monja també del monestir, mentres visqui, per a les seves necessitats. Llega també a Subirana com a legítima una vinya i el censal que va comprar sobre unes cases amb els seus obradors; un honor amb cases prop de la Torre de Ripoll; i un censal que va comprar a Guillem Durfort sobre unes cases al carrer de Ramon Marquet, al burg de Barcelona. Igualment, els deutes que si le deuen, les seves "*conchas*"³ i calderes, vasos d'argent de beure, una caixa pisana, i tots els meus aparells de cuina, celler, cambra, i tot el mobiliari de la casa, excepte un parell de cortines i una vànova bona que deixa a la seva altra filla, Alamanda; esposa de Guillem de Puig; i el mateix per a la seva neta Subirana, filla de la dita Alamanda. A les seves dues filles, Alamanda i Subirana, els deixa equitativament els censos i drets que rep sobre unes cases. Deixa a la seva filla Alamanda, 200 morabatins, a part del que ja li va donar com a dot el dia del seu casament; així com les taules ("*tabulas*")⁴ amb les seves pertinences que té a la plaça de Barcelona; i els censos d'unes cases que té al carrer d'en Canuda. Per la resta, instuteix herederes universals a les dues filles, encarregades de destinar els primers 200 morabatins *pro anima et pro sepultura*. I que els marmessors comprin també amb aquests diners dos morabatins censuals per fer un aniversari anual i perpetu al dit monestir, i que serveixin per la pitança del convent el dia del dit aniversari de la seva mort.

³ Coquilla, motlle metàl·lic. <http://dcvb.iecat.net/>

⁴ Botiga u oficna destinada a vendre-hi certes coses. <http://dcvb.iecat.net/>

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 672 i 673 (Copiat al Cartulari de fundacions i aniversaris, LXI, núm. 2312)

261

1292, gener, 18. Orvieto

Nicolau IV a les abadesses i monestirs de l'orde de Santa Clara manant que no paguin impostos als llegats apostòlics, ni procuracions, excepte les del cardenal protector dels framenors i de les clarisses.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 677

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona", *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

262

1292, gener, 21

Venda feta per Ermessenda, muller de Ferrer de Treserra, al monestir d'una terra amb aigua per regar que els dits venedors tenen en alou del monestir, i prop d'aquest convent. Preu: 59 sous, quitis o lliures de lluïsmes.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 675

263

1292, gener, 26

Possesió donada per Ermessenda, muller de Ferrer de Treserra, en nom de la seva filla Bartomeua, a Blanca de Fontalda, monja del monestir i en nom de la seva abadessa i el dit convent, de la terra anteriorment venuda (núm. 677).

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 678

264

1292, febrer, 3. Barcelona

Àpoca de 8200 sous atorgada per Ramon Fivaller, ciutadà de Barcelona, a favor de l'abadessa. Diners que se li devien "*ex causa mutui*", i pel qual el monestir obligà i donà en penyora la seva meitat sobre el forn dels jueus. Diners que es necessitaren per la compra de la meitat del dit forn a Valença, esposa del difunt Guillem Grony.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2498

265

1292, abril, 3

Àpoca de 2500 sous atorgada per Ramon Fivaller al monestir de santa Clara. Diners de la venda d'un censal de 120 sous sobre una vinya a la parròquia de sant Martí, i que faltaven per pagar per la compra de la meitat del forn dels jueus.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1391

266

1292, juny, 17. Barcelona

Àpoca de 4 morabatins atorgada per sor Sclarmunda i sor Margarida de Caldes, religioses de santa Clara de Mallorca, a favor de Bertran d'Olzet, marmessor testamentari de Llorença, vídua de Jaume d'Olzet (Vegeu núm. 672).

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 689

267

1292, novembre, 7. Barcelona

Procura atorgada per l'abadessa Saurina, amb el consentiment de Geralda de Riquer, monja del monestir, mare i hereva universal del seu fill Bernat de Riquer, a favor d'Ermengol de Solà, clergue i beneficiat del mateix monestir, per tal que s'encarregui de pagar els deutes deguts pel dir Bernat o altres afers de testamentaria.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 690

268

1292, novembre, 28. Barcelona

Àpoca de 6 lliures barcelonines atorgada per Saurina de Caldes a favor dels marmessors i hereus de Llorença, vídua d'Olzet (Vegeu núm, 672).

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 687

269

1294, juny, 16. Barcelona

Venda de diversos censals d'1 morabatí sobre diverses cases al raval de Vilanova, prop dels molins del Mar; per part de Pere Vilardebó, notari, a l'abadessa i convent del monestir. El preu és de 300 sous, lliure de llüisme.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 694

270

1294, juny, 18. Barcelona

Època de 300 sous barcelonins atorgada per Pere de Vilardebó a Saurina, abadessa del monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 695

271

1294, juny, 18. Barcelona

Possessió dels censals de la Vila nova atorgada per Pere de Vilardebó als procuradors del monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 696

272

1294, juny, 18. Barcelona

Procura atorgada per Pere de Vilardebó a favor de Guillem de Sant Andreu per a donar possessió als procuradors del monestir, per diversos censals a la Vila nova.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 697

273

1294, novembre, 8. Barcelona

L'abadessa i el convent del monestir reconeixen a Guillem de Puig, gendre de Llorença d'Olzet, i a Bertran d'Olzet, cunyat seu, que aquests han donat al monestir 30 lliures amb què s'han comprat els 2 morabatins de censal que la dita Llorença destinà en el seu testament, per instituir un aniversari al monestir de Sant Antoni. Els 2 morabatins de censal es corresponen al que el monestir rep sobre unes cases prop dels molins del Mar. L'abadessa promet que els destinarà a la deixa pietosa de la difunta (Vegeu núm. 672).

In Christi nomine. Sit omnibus manifestum quod nos Saurina Dei gratia abbatissa monasterii dominarum inclusarum sancti Antonii Barchinone ordinis sancte Clare eiusdem monasterii, attendentes quod domina Laurentia uxor Jacobi de Olzeto quondam in suo ultimo testamento de ducentos morabatinis auri quos accepi pro anima sua et sepultura voluit et mandavit quod manumissores et executores sui dicti

testamenti emerent duos morabatinos censuales ad opus dicti monasterii pro uno aniversario faciendo singulis annis in dicto nostro monasterio in die obitus ipsius domine, et quod abbatissa et conventus dicti monasterii in die dicti aniversarii celebraremus et rogaremus Deum pro anima ipsius domine Laurentie et pro animabus parentum suorum et omnium illorum quibus aliquo tempore aliquas iniurias intulit de quibus pro oblacione restitutio facta non fuerit et quod faceremus a sacerdotibus dicti monasterii celebrari et absolvi tumulum eius et quod conventus noster haberet dictos duos morabatinos in die dicti aniversarii pro hec in testamento ipsius domine Laurentie quod factum fuit auctoritate Petri Marci notarii publici Barchinonense XVI kalendas februarii anno Domini MCCXCI plenius continetur, confitemur in veritate et recognoscimus vobis Guillelmo de Podio genero ipsius domine Laurentie quondam et vobis Bertrando de Olzeto cognato eiusdem domine manumissoribus et executoribus testamenti predicti ipsius domine Laurentie quod vos ad instantiam et preces nostras et ad maximam utilitatem conventus dicti nostri monasterii tradidistis et deliberastis nobis triginta libras monete Barchinone perpetuo de terno quos vos auctoritate dicte manumissorie deduxeratis de dictis ducentis morabatinos quos dicta domina accepit pro anima sua et sepultura, ut eis ipsis triginta libris emeritis dictos duos morabatinos censuales causa facienda aniversarium supradictum pro quibus triginta libris bene et sufficienter in loco idoneo et securo, haberi poterant per franchum alodium dicti duos morabatinis censuales quolibet anno, quas quidem triginta libras nos a vobis numerando habuimus et recepimus et eas in bonum et utilitatem maximam dicti nostri monasterii, misimus convertimus; hoc acto specialiter et convento inter nos et vos, quod nos pro predictis triginta libris concederemus et assignaremus pro predicto aniversario faciendo ut predicatur, duos morabatinos censuales in loco idoneo et securo de morabatinis videlicet censualibus quos nostrum monasterium habet et recepit in Barchinone, ex quibus duobus morabatinos censualibus fierit perpetuo dictum aniversarium in dicto nostro monasterio prout predicta domina Laurentia ipsum fieri voluit et mandavit. Unde renunciantes excepcioni non numerate et nin volute peccunie, facimus vobis et heredibus et successoribus dicte domine Laurentie de predictis triginta libris bonum et perpetuum finem de non petendo. Et ex certa scientia per nos et succedentes nobis in dicto monasterio, assignamus et concedimus pro faciendo quolibet anno dicto monasterio in dei obitus ipsius domine Laurentie in dicto nostro monasterio prout ipsa ipsum aniversarium fieri voluit et mandavit totum censuale duorum morabatinorum dominium et aliut ius quolibet, que dictum nostrum monasterium anno quolibet recepit et habet super domibus quas Petrus Guarech habet et tenet sub dominio et alodio nostri monasterii prope molendina de mari. Et terminantur dicte domus ex una parte in tenedone heredum Berengarii Jofre, et ex alia

parte in tenedone heredum Geraldi Ripulli, etx ex aliis duabus partibus in vii publicis. Promitentes vobis et notario infrascripto stipulanti pro vobis et heredibus dicte domine Laurentie quod nos et succedentes nobis in dicto nostro monasterio faciemus anno quolibet de dicto censuali duorum morabatinorum in die obitus ipsius domine in ipso nostro monasterio aniversarium supradictum pro anima sua et parentum suorum et pro animabus illorum quibus aliquas iniurias intulit de quibus per oblivionem restituo non fiat, prout dicta domina Laurentia in dicto suo testamento ipsum aniversarium fieri voluit et mandavit. Et quod aliqua tempore predictos duos morabatinos censuales non vendemus nec aliter alienabimus nec in usus alios convertemus. Immo ipsos perpetuo tenebimus et de ipsis faciemus anno quolibet anniversarium supradictum. Et pro hiis complendis et firmiter attendendis obligamus vobis et heredibus dicte domine, omnia bona predicti monasterii nostri quecumque sint et ubicumque.

Actum est hoc sexto idus novembris anno Domini millesimo CC nonagesimo quarto. Sig+num Saurine, abbatisse predicte. Sig+num sororis Geralde de Villanova. Sig+num sororis Ferrarie Vida. Sig+num sororis Joane de Vic. Sig+num sororis Elvire Terrocio. Sig+num sororis Benvengude de Rivo primerio. Sig+num sororis Alamanda Columbariis. Sig+num sororis Agnetis de Fonte-Amantio. Sig+num sororis Clara de Janua. Sig+num sororis Sancie de Gualba. Sig+num sororis Saure de BelloFortis. Sig+num sororis Marie de Fontibus. Sig+num sororis Sclarmunde de Rippis. Sig+num sororis Margarite Richera. Sig+num sororis Marie de Rivo primerio. Sig+num sororis Margarite Bages. Sig+num sororis Subirane de Olzeto. Sig+num sororis Guillelme Romeua. Sig+num sororis Sibilie de Plicamanibus. Sig+num sororis Saurine de Turribus. Sig+num sororis Laurencie de sancto Celedonio. Sig+num sororis Francische de Terrachona. Sig+num sororis Saura de Queralto, sororum conventu dicte monasterii hec laudamus, concedimus et firmamus. Testes huius reis sunt: Ermengaudus de Solano, presbiter, et Jacobus Moratoni. Sig+num Bernardus Paschalis notarii publici Barchinone qui hec scripsit et clausit.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 698

274

1294, novembre, 27. Barcelona

Àpoca de 435 sous atorgada per Bernat de Soler a favor de Bernat d'Olzet, procurador del monestir. Eren els diners que Bernat de Riquer devia a l'escrivania del rei Alfons.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 700

275

1295, març, 4. Barcelona

Testament de Maria, vídua de Guillem de Puig-reig. El seu marmessor, únic, és Ermengol de Solà, clergue i beneficiat del monestir "*dominarum inclusarum sancti Antonii, ordinis Sancte Clare*". Elegeix sepultura al cementiri del monestir, i hi destina 2 sous. La resta de béns els llega a Elvira Terocie, monja del monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 693

276

1295, maig, 15. Barcelona

Confirmació de privilegis reials, per part del Jaume II al monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 701

277

1295, juny, 1. Lió (1296, juliol, 13. Barcelona) (1328, setembre, 13. Barcelona)

Trasllat d'un altre trasllat, aquest darrer autenticat amb el segell del bisbe de Barcelona, d'un privilegi de Bonifaci VIII (1295, juny, 1) dirigit al general i als ministres provincials dels framenors en què confirma i mana executar el privilegi d'Inocenci IV amb els mateixos destinataris ("*Licet olim*", 1246, juliol, 13) pel qual establí que els monestirs de sant Damià han d'estar sota ministeri i doctrina dels dits framenors i que gaudiran dels mateixos privilegis. Que aquests visitaran els monestirs, "*corrigeno et reformando*", confirmaran l'elecció de l'abadessa, que tanmateix pertoca al convent; i que en les confessions i administració dels sacraments "*in articulo mortis*" o per la celebració dels oficis, per no poder residir-hi contínuament els dits frares, es confiï la dita tasca a capellans discrets i provectes.

MSC, Col·lecció de pergamins, núm. 707

278

1295, agost, 9. Barcelona

Oposició de l'abadessa Saurina d'Olzet en presentar el benefici de Sant Bernat a favor de Pere de Tàpies, prevere.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 709

279

1295, novembre, 27. Barcelona

Àpoca de 420 sous atorgada per Bernat de Soler a favor de Saurina, abadessa. Eren les que Bernat de Riquer devia a l'escrivania del rei Alfons.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 710

280

1296, juny, 2.

Trasllat del privilegi concedit per Bonifaci VIII al monestir perquè no paguin delmes.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 704 i 705 (als monestirs) i 706 (al monestir de santa Clara de Barcelona)

281

1297, maig, 29. Barcelona

Àpoca de 565 sous atorgada per Bernat de Soler, ciutadà de Barcelona, a favor de Saurina, abadessa. Eren els que devia Bernat de Riquer a l'escrivania del rei Alfons.

MSCB, Col·lecció de pergamins, Núm. 711

282

1297, novembre, 22 (1310, desembre, 2)

Trasllat del testament de Bernat de Sales, de Santa Eulàlia de Provençals, on llega a cada un dels altars de l'església del monestir, "*pro quibus honores teneo*", 4 diners.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 712

283

1298, juliol, 25. Barcelona

Venda d'un censal de 7 morabatins sobre unes cases al carrer dels Mercaders, "*in suburbio Barchinone*", atorgada per Guillem de Boria, hereu universal de Guillerma vídua de Pere de Sala, i tia seva, al monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, Nnm. 1159

283 bis

1299, març, 6

Establiment fet pel monestir a Miquel de Cèrvols d'un arenal prop del mar, i que confronta amb l'arenal del monestir i amb el carerr públic. Cens: 1 morabatí d'or per Tots Sants.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2174

284

1299, agost, 17. Anagni

Bonifaci VIII al prior de Santa Eulàlia del Camp perquè restitueixin al monestir el llegat de Bernat Cantulli.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 713

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona", *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

285

1300, febrer, 21. Barcelona

Trasllat del testament de Guillem de Banyolas, ciutadà de Barcelona, en què llega 10 sous a la taula "*dominarum inclusarum monasterii ordine sancte Clare*".

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 714

286

1300, març, 31. Laterà

Bonifaci VIII a l'abad de Sant Cugat del Vallès perquè compeli als detentors dels béns del monestir a restituir-los.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 715

F. Fita, "Fundación y primer período del monasterio de Santa Clara de Barcelona", *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 27, 1895, p. 283-314; 436-489.

287

1300, abril, 23 (1300, maig, 21)

Còpia d'un document en què Pateu, cardenal de santa Maria del Port, encarrega al provincial dels fraresmenors de l'Aragó, al guardià de Barcelona, i al guardià de Vilafranca que entengui en la construcció d'un monestir de clarisses en aquesta ciutat.

S'aludeix a l'interès del mateix Jaume II. I que 3 o 4 monges del de Barcelona siguin transferides al nou monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 722

288

1300, desembre, 15. Barcelona

Venda feta per Pere Mateu, jurista ciutadà de Barcelona, curador dels béns de Guillem de Banyoles, al monestir de tot l'honor amb les cases allí construïdes, amb pati i arenal, que el dit difunt tenia. I termena el dit honor, a sol ixent amb el carrer que el separa de les parets del monestir de Sant Antoni i el seu honor o arenal; a migjorn, amb la mar; a ponent amb l'honor de Berenguer de Conques, i a tramuntana, amb el carrer públic. La venda es fa "*pro solucionis*" de la dot de la mare. La dot era de 500 morabatins i l'augment de dot de 250 m. Amb el pacte de tenir-los en vida d'ella i a la seva mort, als fills. Els deutes fan que hagin de fer la venda.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1481 (Vegeu, núm. 716, núm. 717, núm. 1477, núm. 719, núm. 721)

289

1301, gener, 21. Barcelona

Bernat de l'Espluga, ciutadà de Barcelona, ven als beneficiats de l'altar de sant Pere i santa Maria de l'església de sant Miquel de Barcelona, instituït per Guillem de Banyoles difunt, un censal d'un morabatí pel preu de 1115 lliures.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2123

290

1301, febrer, 11. Barcelona

Procura atorgada per l'abadessa Saurina a favor d'Ermengol de Solano, clergue i procurador "*sive yconomum*" del monestir, per prendre possessió corporal de tot l'honor, amb cases i l'arenal, que Guillem de Banyoles tenia al burg de Barcelona, prop del monestir, del Rec comtal i del mar.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 716

291

1301, febrer, 13. Barcelona

Possessió d'un censal de 1 morabatí atorgat per Pere de Alfou i Guillem Argent a favor d'Ermengol de Solà, procurador del monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 717

292

1301, març, 11. Barcelona

Àpoca a favor del monestir de 8000 sous atorgada per Pere Mateu, jurispèrit de Barcelona i curador dels béns de Guillem de Banyoles, difunt, de la venda (al monestir) d'un honor i cases al burg de Barcelona, prop del monestir i del Rec comtal. Es necessita numerari per solució de la dot o donació per núpcies de Guillerma, esposa de Guillem, difunta, i per solució d'altres deutes que el dit Guillem devia.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1477

293

1301, març, 11. Barcelona

Possessió de les cases que eren de Guillem de Banyoles, atorgada per Pere Mateu, a favor d'Ermengol de Solà, procurador del monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 719

294

1301, març, 13. Barcelona

Aprovació feta per diverses persones (Alamanda, muller de Ramon Rovira; Bonanata i d'altres noms jueus) de la venda d'unes cases que atorgà Pere Mateu, jutge i curador nomenat pel veguer de Barcelona sobre els béns de Guillem de Banyoles, a favor del monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 721

295

1301, abril, 15. Barcelona

Donació dels drets d'accions sobre un arenal feta per Guillem de Banyoles, fill i hereu de Guillem de Banyoles, a favor del monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1484

296

1301, abril, 15. Barcelona

Promesa de venda feta per Guillem de Banyoles, fill i hereu de Guillem de Banyoles, al monestir, d'un arenal, amb les seves cases. Guillem-fill té l'honor; i ara diu que hi renunciarà, i en farà venda al monestir, en solució de la dot de la seva mare.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1485 i 1488

297

1301, abril, 15. Barcelona

Època del preu de la venda del dit arenal (amb honor i cases) a favor del monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1483

298

1301, abril, 15. Barcelona

Aprovació de la venda anterior per part de Maria de Banyoles, filla de Guillem de Banyoles, difunt, i germana de Guillem.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1486

299

1301, maig, 6

Establiment fet pel monestir a Jaume Corder, ciutadà de Barcelona, d'unes cases "*infra murum novum*". Cens de 2 morabatins i mig per sant Miquel de setembre. Cases de l'herència Banyoles.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1963

300

1301, maig, 6

Establiment fet pel monestir a Berenguer de Losa, calafat, d'unes cases, una sobre l'altra, "*infra murum novum*". Cens de 2 morabatins i mig per sant Miquel. Herència Banyoles.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1964

1301, juny, 14. Barcelona

Establiment d'una casa al suburbi de Barcelona, prop del Rec comtal o de la muralla nova fet per la comunitat de Santa Clara a Jaume de Banyeras, boter. Cens de 2 morabatins i mig alfonsins d'or, anuals, per la festa de sant Miquel. Herència Banyoles. Signen 30 monges, entre les quals "Clara de Janua". Testimonis, entre d'altres, Ermengol de Solà, prevere.

In Dei nomine. Sit omnibus manifestum quod nos soror Saurina, Dei gracia abbatissa monasterii sancti Antonii Barchinone, ordinis sancte Clare et conventus eiusdem monasterii, per nos et omnes succedentes nobis in dicto monasterio, damus et stabilimus vobis Jacobo de Bagnariis, boterio, civis Barchinone, et vestris et quibus velitis perpetuo ad meliorandum, habendum et tenendum omnique tempore pacifice possidendum quasdam domos unam videlicet supra aliam cum retrocurtali et introitibus et exitibus et omnibus pertinentiis ac iuribus suis quas dictum monasterium nostrum habet et possidet per liberum et franchum alodium infra murum novum civitatis Barchinone, satis prope dictum monasterium nostrum et satis prope regum comitalem. Et sunt dicte domos cum retrocurtali et pertinentiis suis de pertinentiis cuiusdam honoris quem dictum monasterium habet et possidet per franchum alodium in loco predicto et qui honor fuit Guillelmi de Bagneolis quondam quem que tenebat per duos presbiteratus quos Petris Grunni quondam instituit ad altaria sancte Maria et sancti Petri constructi in ecclesia sancti Michaelis Barchinone, et per elemosinam quam idem Petrus Grunni quondam instituit pro anima sua. Cuis honoris predicti ius emphyteoticum sive utile dominium, nos dicta abbatissa nomine dicte emimus a Petro Mathei, curatore per vicarium Barchinone dato, bonis dicti Guillelmi de Bagneolis quondam. Et postea emimus a rectoribus dictorum presbiteratum eisdemque procuratoribus dicte elemosine, censum ius, et dominum que dictus presbiteratus et elemosina habebant accipiebant super predicto honore. Et terminantur predictae domus ab oriente in carraria publica qua itur versus mare, a meridie in tenedone Bonanati de Bitulona boterii et Guillelma uxoris suis, et parietes qui ex hac parte nunc sunt, sint comunes, in eo vero in quo non sunt parietes ex hac parte, teneamini facere clausuram parietes de quatuor tapiis in altum sine missione aliqua dicti monasterii comunibus expensis cum coniungibus supradictis; ab occidente, in tenedone Petri de Vilario que fuit Berengarii de Canchis; a circio, in tenedone Guillelmi de Romaguerio boterii parietibus communibus, in eo vero in quo sunt parietes ex hac parte, teneamini facere sive aliqua missione dicti monasterio clusuram parietes ex hac parte, teneamini facere sine aliqua missione dicti monasterii clusuram parietis, de quatuor tapiis in altum comunibus

expensis, cum dicto Guillelmo de Romageria, qui quidem Guillelmo Romageria predicto, nos ipsam suam tenedonem stabilimus in alio instrumento. Iamdictas itaque domos cum retrocurtali et introitibus et exitibus et omnibus pertinentiis et iuribus suis, vos et vestri et progenies atque posteritas vestra habeatis, teneatis et possideatis perpetuo, pacifice et quiete. Sub tali scilicet pacto, quod pro vensu predictorum que vobis damus et stabilimus, et tocuis melioramenti quod ibi feceritis, detis et solvatis vos et vestri successores in predictis domibus et retrocurtali et omnibus pertinentiis et iuribus suis, quas vobis damus et stabilimus, nomine eiusdem, a proximo venturo festo Sancti Michaelis, ad unnum annum continue venturum, et deinde annuatim in eodem termino sive festo, duos morabatinos et medium bonos alfonsinos auri fini et ponderis recti. Dando et solvendo pro ipsis duobus morabatinis et medio, ad rationem novem solidorum monete Barchiinone de terno pro morabatino, secundum constitutionem et ordinationem dominis Regis. Vos vero detis et tenamini nobis dare, pro rata temporis quod erit hinc et dictum proximum festum sancti Michaelis, ad rationem censu predictæ. Confitentes et recognoscentes vobis quod in predictis nichil agitur in lesionem dicti monasterii. Immo ex predictis efficitur melior condicio ipsius monasterii, ex eo videlicet qui tantundem vel fere habebimus pro censu predictorum que vobis stabilimus, quantum inde habebatur pro pensione et nichilominus predicta indigent operibus et melioramentis que vos facietis, que si dictum monasterium faceret, in eiusdem dampnum et dispendium redundarent, potissime cum dictum monasterium no habeat ad presens bona mobilia, ex quibus possit ipse facere, et solvere illud quod adhuc debetur, de precio seu precii predictorum, a nobis dicta abbatissa nomine dicti monasterii ut predicatur emptorum. Immo id quod vos datis pro intrata huiusmodi stabilimenti, in solutione perceptorum convertitur preciorum. Efficitur eciam ex predictis condicio dicti monasterio melior aliis rationibus sive causis, et ideo prpensa deliberacione et tractatu habito diligenti, ad predictum stabilimentum processimus ut est dictum. In hiis autem non proclamatis neque faciatis vos et vestris, alium dominum nisi tantum dictum monasterium nostrum, et abbatissam ipsius nomine eiusdem monasterii. Liceatque vobis et vestis post dies triginta ex quo in dicto monasterio, seu abbatissa ipsius nomine eiusdem fatiam inveneritis, predicta que vobis damus et stabilimus cum omnibus melioramentis que ibi faceritis, vendere et impignorare sive alienare vestro consimili et vestrorum. Salvo tamen semper censu iure domino dicti nostri monasterii. Pro huiusmodi autem donacione et stabilicione, dedisti et solvistis nobis et confitemur nos a nobis habuisse et recepisse, septem libras et mediam monete predite Barchinone de terno, quas minimus et convertimus in slucionem preciorum predictorum que nos dicta abbatissa nomine dicti monasterii emimus ut est dictum, et quia de dictis septem libris et media a vobis bene paccate summus ad

nostram voluntatem. Renunciamus quantum ad hec ex certa sciencia excepcione non numerate et non solute peccunie, et doli mali et in factum et omni alii iuri rationi et consuetudini contra hec repugnantibus. Insuper promittimus vobis per nos et omnes succedentes nobis in dicto monasterio, quod predictum monasterium et nos et succedentes nobis in eo, faciemus vos et vestros et et quos volueritis predicta que vobis damus et stabilimus, cum omnibus melioramentis que ibi feceritis, habere, tenere et possidere in pace perpetuo contra omnes personas. Et pro hiis complendis obligamus vobis et vestris omnia bona dicti monasterii nostri quecumque sunt et ubicumque.

Actum est hoc octavo decimo kalendas iulii anno Domini millesimo trecentesimo primo. Sig+num sororis Saurina Dei gracia abbatissa dicti monasterio sancti Antonii predictæ qui hec laudamus et firmamus. Sig+num sororis Marie de Gualba. Sig+num sororis Alvire de Terrocio. Sig+num sororis Jacobe de Salaviride. Sig+num sororis Ermessendis de Cartiliano. Sig+num sororis Sencie de Gualbes. Sig+num sororis Clare de Janua. Sig+num sororis Marie de Rivoprino. Sig+num sororis Alamanda de Plicamanibus. Sig+num sororis Elicsendis de Turris. Sig+num sororis Bartolomeua de Porta. Sig+num sororis Alamanda de Cartilione. Sig+num sororis Subirane de Olzeto. Sig+num sororis Sclarmunde de Rippis. Sig+num sororis Sibilie Soquera. Sig+num sororis Laurencie de sancto Celedonio. Sig+num sororis Alamanda de Villa nova. Sig+num sororis Berengaria de Olzeto. Sig+num sororis Clemencia de Ruvira. Sig+num sororis Francische de Alumario. Sig+num sororis Alamanda Dorcha. Sig+num sororis Sibilie de Plicamanibus. Sig+num sororis Benvengude de Rivo primo. Sig+num sororis Sibilie Boquere. Sig+num sororis Margarite Richera. Sig+num sororis Saurina de Curtibus. Sig+num sororis Saura de Queralto. Sig+num sororis Beatricis de Palaciolo. Sig+num sororis Guillelme de Cerviano. Sig+num sororis Constancie de Rosart, monialium dicti monasterii qui hec laudamus et firmamus. Testes huius rei sunt: Ermengaudus de Solano presbiter, Arnaldus de Sanctacilia et Arnaldus Calveti. Sig+num Bernardi de Villarubia notarii publici Barchinone qui hoc scribi, fecit et clausit. MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1271

302

1301, abril, 20

Establiment d'unes cases feta pel monestir a Bonanat de Badalona, boter, i la seva esposa Guillerma. Són dues cases, una sobre l'altra, que té el monestir "*infra murum novum*", prop del monestir i del Rec comtal. Herència Banyoles. Signen 34 monges. Carta partida.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1906

303

1301, abril, 20

Establiment d'unes cases feta pel monestir a Bernat Llorenç i la seva dona Alamanda. Són dues cases, una sobre l'altra, que té el monestir "*infra murum novum*", prop del monestir i del Rec comtal. Herència Banyoles. Signen 34 monges. Carta partida.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1905

304

1301, abril, 20

Establiment d'unes cases feta pel monestir a Pere Cirinyan, ciutadà de Barcelona. Són dues cases, una sobre l'altra, que té el monestir "*infra murum novum*", prop del monestir i del Rec comtal. Herència Banyoles. 2 morabatins i mig de cens. Sant Miquel. Signen 34 monges. Notari: Bernat Vilarrúbia. Carta partida.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1952

305

1301, abril 20

Establiment d'unes cases feta pel monestir a Ramon de Ulmet, boter i ciutadà de Barcelona, Són dues cases, una sobre l'altra, que té el monestir "*infra murum novum*", prop del monestir i del Rec comtal. Herència Banyoles. 2 morabatins i mig de cens, donat per sant Miquel de setembre. Carta partida.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1949

306

1301, juny, 20

Establiment fet pel monestir a Jaume de Banyoles, boter, ciutadà de Barcelona, d'unes cases, una sobre l'altra, que hi ha "*infra murum novum*". Cens: 2 morabatins i mig, per Sant Miquel. Herència Banyoles.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1271

307

1301, juny, 24

Establiment d'unes cases feta pel monestir a *Ermengol de Solà*, "*presbitero tanquam layco*", d'un casal que té el monestir "*infra murum novum*", prop del monestir i del Rec comtal. Herència Banyoles. 2 morabatins i mig per sant Miquel de setembre. Carta partida.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1951

308

1302, novembre, 9

Establiment d'unes cases feta pel monestir a *Jaume Corder*, ciutadà de Barcelona. Són dues cases, una sobre l'altra, que té el monestir "*infra murum novum*", prop del monestir i del Rec comtal. Herència Banyoles. 2 morabatins i mig. Sant Miquel de setembre. Carta partida.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1950

309

1303, agost, 27

Testament de *Subirana de Jonqueres*, vídua d'*Arnau de Jonqueres*, ciutadà de Barcelona, i filla de *Jaume d'Olzet*, també difunt i ciutadà de Barcelona, i de la seva muller, *Llorença*. Destina la seva sepultura al monestir de Sant Antoni de Barcelona i que li posin l'hàbit de clarissa si no és que ja l'ha pres en vida seva. Deixa diversos llegats a monges del monestir (4), dues d'elles nebodes seves: *Subirana d'Olzet* i *Llorença de sant Celoni*. A la seva germana *Saurina*, abadessa del dit monestir, li llega un vinya en franc alou, que al seu torn li havia llegat la mare d'ambdues, i que serveixi per fer 3 aniversaris (un *pro anima* seva el dia del seu obit; per al pare i per a la mare); i un censal de 12 morabatins que té sobre unes cases a Barcelona. A la mort de la germana es destina tot a la comunitat. Preveu també que se celebri una missa de difunts a l'altar de sant Antoni de l'església del monestir, durant un any i cada dia; i una pitança cada any i perpètuament el dia de Sant Antoni, una altra el dia de santa Clara i una altra encara el dia de la seva mort. Llega també una copa d'argent per al servei d'un dels altars. Allibera una sarraïna seva i anomena un "*baptizato servo meo*". A l'índex modern del Cartulari apareix com a "obrera de santa Maria".

MSCB, Cartulari de fundacions i aniversaris, núm. 2313

310

1304, abril, 2 (1324, novembre, 10)

Trasllat del privilegi de Benet XI en què eximeix els religiosos de l'orde dels framenors de tota classe d'imposicions.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 726

311

1304, abril, 2 (1328, setembre, 13)

Trasllat del privilegi de Benet XI al orde dels framenors, que no depenguin de l'ordinari.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 727

312

1304, juny, 15. Barcelona

Àpoca feta per Bernat d'Olzet a favor de l'abadessa Saurina, hereva de la seva germana Subirana.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1637

313

1304, juny, 18. Barcelona

Àpoca a favor de l'abadessa Saurina per Pere Tomàs, llibert ("*baptizatus libertus*") de Subirana, en què reconeix haver rebut un seguit d'objectes tèxtils i mobles que la seva senyora li llegà.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1638

314

1304, juny, 21. Barcelona

Àpoca feta per Jaume i Ferran d'Olzet, fills de Bernat d'Olzet, ciutadà de Barcelona, a favor de l'abadessa Saurina, "*soror minorum Barchinone*", i hereva de la senyora Subirana, germana seva difunta i esposa d'Arnau de Jonqueres. Reconeixen que han rebut els 100 sous que la dita Subirana els havia llegat en el seu testament.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1639

315

1304, juny, 23. Barcelona

Àpoca feta per Subirana, filla de Guillem de Puig, ciutadà de Barcelona, i d'Alamanda, a favor de l'abadessa Saurina. En què reconeix haver rebut 300 sous que Subirana, la seva tia ("*matererte*") li llegà en testament, com a dot.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1640

316

1304, juny, 23. Barcelona

Àpoca de Maria, filla de Bernat d'Olzet, i esposa de Berenguer de Cortell, jurispèrit de Barcelona, a favor de l'abadessa Saurina. Reconeix que ha rebut d'aquesta els 50 sous que Subirana li llegà en el seu testament.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1641

317

1304, juny, 26. Barcelona

Àpoca de 250 morabatins d'or atorgada per Berenguer de Jonqueres, ciutadà de Barcelona, i hereu universal d'Arnau de Jonqueres, germà seu i difunt, a l'abadessa Saurina. Són diners que la dita Saurina, al seu torn, hereuera de Subirana, germana seva i muller del dit Arnau, havia de tornar a Berenguer, en concepte del que restava de l'esponsalici o augment de dot de Subirana (una meitat per a Berenguer i l'altra meitat de lliure disposició).

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1032

318

1304, agost 8 (1327, març, 19. Barcelona)

Trasllat d'un altre trasllat d'una clàusula del testament d'Agnès, muller del difunt Guillem, pellicer, en què estableix un aniversari anual i perpetu per a la seva ànima, la del seu marit, els seus fills i d'altres parents difunts al monestir de Sant Antoni ("*cenobio dominarum Sancti Damiani*") i un altre al convent dels framenors de la dita ciutat. Per aquest motiu mana que els seus marmessors adquireixin un censal de 50 sous amb els seus béns.

Hoc est translatum fideliter sumptum a quodam alio autentico translato cuius tenor talis est. Hoc est translatum sumptum fideliter a quadam clausula scripta et contenta in

testamento quod domina Agnès, uxor quondam Guillelmi pelliparii fent et ordinavit in posse Nicholai de Samares notarii publici Barchinone sexto idus augustianno Domini millesimo trecentesimo quarto cuiusquidam cluasule tenor talis est: Item ob remedium et salutem anime mee et animarum parentum meorum et maritii et filii mei et omnium eorum quibus muriata sunt et quibus no fecerum restitutionem, instituo in cenobio dominarum Sancti Damiani unum perpetuum aniversarium et in dicta domo fratrum minorum Barchinone aliud perpetuum aniversarium, pro quibus duobus aniversariis singulis annis faciendis pro qualibet eorum assigno et concedo quinquaginta solidos censuales quos mando emi de bonis meis per manumissores meos in alodio competenti ad cognitionem manumissorum meorum in continenti post obitum meum. Quod censuale comitto et assigno perpetuo percipiendo dicto Berengario de Vallesacra sororio meo et suis heredibus cum omnibus fructibus michi provenientiibus et ipsium censuale distribuendi singulis annis in die obitus mei in dictis aniversariis. Retentis sibi et suis heredibus laudoisimus et aliis fructibus inde provenientiibus pro suo labore, per dictam autem aniversariam nullum dominium atquirantur dictis cenobiis in dicto censuali nisi sola mida perceptio per manum dicti Berengario de Vallesacra et heredum suorum. Item dimitto et assigno viginti libras. Sig+num Asberti de Frexio, vicarii Barchinone et Vallesi qui huius translato fideliter sumpto ob originali suo non cancellato nec in aliqua in parte viciato ex parte dictum regis et auctoritate officii quo fiugumur auctoritatem inpendum et decretum ut et tanquam dicto suo originali fides plenaria ab omnibus suspendatur appositum per manum mei Bernardi de Podiolo regia auctoritate notarii publici Barchinone, regente scribanie curie vicarie eiusdem civitatis in cuius posse dictus vicarius hauc firmam fecit. Quotordecimo kalendas aprilis anno Domini millesimo trecentesimo vicesimo sexto, presentibus testibus Bernardo de Montenidayco et Burguero de Serriano iurisperitis e ideo ego Bernardus de Podiolo notarius predictus hec escripti et hoc meum signum hic apposui. Sig+num Berengarii de Vallesancta notarii publici Barchinone qui hoc translatum sumptum fideliter a suo originali non cancellato nec abolito nec in aliqua sui parte viciato se omne suspitione carente et cum eodem de verbo ad verbum legitime comprobatum auctorizatumque et firmatum per dictum honorabilem Asberti de Frexio vicarium Barchinone et Vallesii, prout supra in eius firma in posse dicti Bernardi de Podiolo notarii facta ostenditur et apparet scripsit et clausit quatordecimo kalendas aprilis anno Domini millesimo CCC vicesimo sexto.

MSCB, Cartulari de fundacions i aniversaris, LXI, núm. 2332

1305, gener, 27. Barcelona

Època de diversos objectes sacerdotals, del benefici de Sant Bernat, atorgada per Pere de Vilator, prevere del dit benefici creat per Bernat Cantulli, a favor de Bartomeu Riera, marmessor del dit Bernat: un missal bo i bell amb les epístoles i els oficis de l'església; un còdex d'argent; un vestit sacerdotal i casulla de seda; 3 corporals, un sobrealtar escacat, i una cobertura de seda per al dit missal.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 729

320

1305, abril, 8

Establiment d'unes cases per part del monestir a Ermengol de Solà, "*clerico adquirenti tanquam laico*". Són "*domos unam videlicet supra aliam*". Herència Banyoles. Cens de 2 morabatins i mig per Sant Miquel. Signen 23 monges.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1946

321

1306, març, 15. Barcelona

Carta del bisbe de Barcelona, Ponç, a l'abadessa del monestir demanant que obeeixi la butlla del Papa Climent en la qual aquest estableix la idoneïtat de Bernat d'Olivera, "*pauperis clericus*", per a tenir un benefici eclesiàstic. Hi ha copiada la butlla papal.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1117

322

1306, gener, 7. Barcelona

Establiment de la casa contingua del forn del monestir fet pel monestir a Berenguer de Montsec, forner, i la seva muller Alamanda. Cens de 14 sous per Tots Sants. Després de fer les obres necessàries sense càrrecs pel monestir, el cens restarà en 15 sous.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1867

323

1307, maig, 2. Barcelona

Procura atorgada per Bernat d'Olivera, clergue, a favor de Pere Garcia, beneficiat de la Seu de Barcelona, i Pere d'Olivera, picapedrer i germà del dit Bernat, sobre un benefici del monestir, que li fou concedit a Bernat per lletres apostòliques. Poders per prendre en substitució d'ell dit benefici.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 730

324

1307, juny, 2. Barcelona

Reclamació del procurador del monestir, contra el bisbat de Barcelona que vol obligar el monestir a pagar una lliura de cera anual. Ramon d'Avinyó, notari públic de Barcelona, Berenguer de Lacera, Guillem Tarafa, Ramon de Villalta, canonges de Barcelona, Bertran de Seba, jutge, Ramon d'Arc, escrivent del bisbe, i Berenguer de Banyeres clergue, són testimonis especials. Ponç bisbe de Barcelona, assisteix al convent dels framenors, amb Ermengol de Solà, clergue i beneficiat del monestir i procurador de la comunitat. El monestir apel·la a un privilegi de Benet XI a l'orde dels framenors. El bisbe rebut amb el fet que el lloc on es féu el monestir era un alou franc de l'església de Barcelona, donat a la comunitat pel bisbe i confirmat pel Papa Inocenci. No les eximeixen per tant d'un pagament que com diu el bisbe actual les monges fan des de la seva fundació.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 731

325

1307, juny, 22

En presència de Ramon d'Avinyó i dels testimonis apel·lats per la cúria del bisbe de Barcelona, Ponç, al claustre del convent dels framenors, Ermengol de Solà, presenta còpia dels privilegis següents, que mostren la subjecció directa del cenobi a la Santa Seu: Privilegi bisbe Pere (25 abril 1245); Inocenci, 23 de juliol 1245; Inocenci, 21 desembre 1249; Alexandre, 15 de març 1256; Bonifaci, 1 de juny de 1295: Alexandre, 15 de juliol de 1257; Alexandre, 27 de juny de 1258.

MSC, Col·lecció de pergamins, núm. 708

326

1307, novembre, 21. Barcelona

Protesta de l'abadessa Ermessenda i les monges del monestir, que no prenen part en les qüestions religioses de la ciutat, a la santa seu. Signen 42 monges: Ermessenda, Clara de Janua, Sança de Gualba, Jaumeta de Salavert, Clemença de Rovira, Bartomeua de Porta, Benvinguda de Riuprimer, Saura de Fonte-Amancio, Subirana d'Olzet, Saurina de Corts, Sibilla de Plegamans, Llorença de Sant Celoni, Saura de

Queralt, Valença Lull, Sibil·la de la Sala, Francesca de Vilardell, Margarita Làcera, Francesca de Colomers, Berenguera d'Olzet, Alamanda de Vilanova, Saurina de Jonquera, Margarita de Cervià, Agnès de Letone, Sibil·la Boquera, Maria de Riuprimer, Blanca Pineda, Constança Çoquera, Sança de Conques, Francesca de Coscó, Beatriu de Palau, Elicsen de Torra, Dolça de Corts, Alamanda de Mansulí, Guillemona de Cervià, Bartomeua de Vic, Brunissenda d'Altamora, Blanca de Torres, Elisenda de Mora, Agnès d'Erols, Ròmia Olivé, Berenguera Cigiaria, Agnès de Sala, "*facientum conventum in dicto monasterio*".

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 732

327

1308, abril, 8.

Joan, bisbe de Porto-Santa Rufina, cardenal protector de l'orde i encarregat pel Papa de la cura de l'orde de santa Clara, encomana al guardià dels framenors de Barcelona que guïï al monestir de Sant Antoni de Barcelona, de l'orde de Santa Clara, atenent una súplica recent de l'abadessa i monges del dit monestir.

Frater Joannes permissione divina Portuense et sancte Rufine Episcopus, religioso viro guardiano fratrum ordinis minorum conventus Barchinone, salutem in Domino. Prudentes virgines que se parant accensis lampidibus obviam sponso ire, tanto prosequimur studio caritatis apliori quanto maitri propter fragilitatem sexus indigere suffragio dinosciuntur. Cum itaque ex parte religiosarum mulierum et abbatisse et conventus monasterii sancti Antonii Barchinone Ordinis Sancte Clare nuper fuerit nostri humiliter supplicatum ut quasdam petitiones ipsarum statui dicti ordinis et consolationi animarum earum plurimum oportunas, admittere favorabiliter dignaremur. Nos quibus cura et protectio dicti ordinis a sede apostolica est commissa, cupientes eisdem abbatisse et conventui in hac parte de salubri remedio providere, discretione tue presentium auctoritate committimus, quatinus huismoddi petitionem ipsarum, tibi faciens exhiberi, illas auctoritate nostra, de consilio et assensu ministri provinciali et fratri Arnaldi Olibe, olim provincialis ministri in presentis fuerint, vel in eorum absentia de aliquorum proborum fratrum conventus tui, recipias et admittas, quas pro meliori statu dicti monasterii et maiori animarum earum profectu super quo tuam intendimus conscientiam onerare, videris admitendas. Sic te super hoc laudabiliter habituras, ut exinde apud Deum meritum consequavis et nos circumspectionem tuam in hac parte merito commendare possimus rescripturus nobis per tuas litteras quitqui super hiis duxeri faciendum. Si vero super huiusmodi petitionibus in aliquo dubitari contigat

volumus quod super illis supèr redeas donec nostro super hoc requisito consilio aliud tibi super hiis duxerimus rescribendum. In cuius rei testimonium presentes litteras fieri fecimus et sigilli nostro munimine rotorari.

Datum Pictavis VIII die aprilis VI indicione Pontificatus domino Clementis pape V Anno Tercio.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 735

328

1309, gener, 3. Girona

El ministre provincial dels framenors d'Aragó, fra Romeu [Ortici], envia a l'abadessa l'ordre que ell va rebre del ministre general de l'orde dels framenors, fra Gonzalvo, qui al mateix temps l'havia rebut del bisbe de Porto i de santa Rufina, protector de l'orde de santa Clara. En ella es donen poders per nomenar els visitadors dels monestirs de santa Clara i la manera o els punts principals que ha de tenir la visita canònica ("*visitationis, inquisitionis, correctionis et reformationis officium monasterium dicti ordinis*"). Pel que fa als visitadors institueix que siguin un o més d'un frare idonis per a cada província; podent-ne augmentar o disminuir el seu nombre segons l'extensió de la província i els monestirs a visitar. Podran entrar al monestir almenys una vegada a l'any i mana a tota la "*familia*" monàstica (abadesses, sors, servicials, capellans, "*conversos et ceteris de familia predictorum monasteriorum*") que els obeeixin. Pel que fa a la visita pròpiament, els visitadors han de corregir els excessos, tan públics com privats, de cada comunitat; i que cap abadessa sigui absoluta si no és amb el consens de tota la comunitat o almenys de la major part d'aquesta; amb aquest consentiment els visitadors poden absoldre la dita abadessa, juntament amb el ministre general en una causa raonable i exigent. Pel que fa a les eleccions de les abadesses, que el ministre confirmi que són canòniques i les persones escollides idònies. Que les monges o les servicials no es traslladin a un altre monestir, sino és "*causa regiminis*" i amb permís especial del cardenal protector. Que els visitadors investiguin les rendes i els béns del monestir, i com es reparteixen i s'administren; i vigilin que molts monestirs no tenen prou rendes per mantenir tants membres. Disposen un seguit de punts a l'entorn de l'entrada i recepció de postulants: que vigilin que no hi hagi simonia en aquesta entrada i que no es recusin dones que no tenen béns; que vigilin la recepció de "*inutilium personarum*" i la multiplicació de consanguinis. Les abadesses tenen facultat de rebres les postulants, amb assentiment del convent o almenys de les dues terceres parts, tal com la Regla disposa, però els ministres i visitadors podran vigilar aquesta recepció i entrada de postulants. Un altra punt especial és el compliment de la

regla, pel que fa a la clausura: parla expressament de l'entrada de "metges i "minutores"⁵, que puguin entrar a la clausura monàstica en alternança amb l'entrada dels ministres, visitadors o confessors; i que "medicas" i "minutrices", puguin entrar al monestir, tot i que mana que 2 o 3 monges madures tinguin el tracte amb elles; pel que fa al control de sortides, es determina que que les monges o servicials "transeuntes", que són enviades per les seves abadesses per negocis puguin passar la nit al monestir, i que es controlin les sortides "sota pretexte de pobresa extrema o per falta de menjar a la clausura". Dóna potestat als visitadors per castigar, absoldre o dispensar; i faculta els confessors de les monges a vigilar tots aquests punts, especialment quans els visitadors no han pogut estar al monestir més de 2 o 3 dies. La missiva original del cardenal protector al ministre general de l'orde és datada el 17 de novembre de 1307, amb l'ordre qe aquest ho envii als provincials i aquests a cada un dels monestirs de la seva jurisdicció.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 736

329

1309, març, 1. Barcelona

Assignació feta pel rei Jaume a l'abadessa Ermessenda i al convent de 60 sous rebedors cada mes sobre les rendes de la batllia de Barcelona.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 734

330

1309, maig, 15. Barcelona

Concessió feta pel rei Jaume II a l'abadessa Ermessenda i el convent per tal que les cases i edificis fets a l'arenal contigu al monestir, tant per elles com pels seus emfiteutes, restin en peus i no siguin derruïdes, tal com havia demanat Miquel de Antiga, notari i procurador del rei, perquè tant l'arenal com el litoral havien de ser comuns.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 737

331

1309, octubre, 3

⁵ Gent que fa petits treballs.

Possessió donada per Guillem Egidi, canonge de Barcelona, del benefici de Sant Jaume.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm, 1257

332

1309, novembre, 1

Apel·lació de l'arquebisbe de Tarragona interposada per Bernat d'Olivera en la qüestió que tenia amb el bisbe de Barcelona sobre el benefici de Sant Jaume de l'església del monestir. Es justifica amb el fet que el benefici havia estat assegurat en la persona de Bernat pel mateix Papa Climent V.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1244

333

1309, novembre, 22

Requeriment fet per Bernat d'Olivera a Guillem Egidi, canonge de Barcelona, perquè el recolzi en la seva possessió del benefici de Sant Jaume de l'església del monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1245

334

1309, desembre, 13

Procura atorgada per l'abadessa Ermessenda a Bernat d'Olivera en la causa contra el bisbe de Barcelona sobre el benefici de Sant Jaume de l'església del monestir. Signen 25 monges.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1246

335

1310, gener, 8. Barcelona

Reconeixement fet per l'abadessa Ermessenda del benefici de Sant Jaume a favor de Bernat d'Olivera, prevere. En presència de Ramon d'Avinyó, notari de Barcelona; Pere d'Olivera, germà i procurador del beneficiat de l'altar de Sant Jaume del monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 738

336

1310, desembre, 7

Sentència preferida pel metropolità de Tarragona contra el bisbe de Barcelona sobre el benefici de Sant Jaume instituït a l'església del monestir de Sant Antoni, de l'orde de santa Clara, de Barcelona.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1248

337

1310, desembre, 12

Requeriment fet per l'oficial de l'arquebisbe de Tarragona, Francesc Castela, al bisbe de Barcelona, perquè no s'oposi a la possessió del benefici de Sant Jaume que té Bernat d'Olivera.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1249

338

1311, gener, 7

Requeriment fet per l'abadessa a Bernat d'Olivera, prevere i beneficiat, perquè entregi els títols del seu benefici de Sant Jaume.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1259

339

1311, gener, 18

Requeriment fet pel procurador del monestir al bisbe de Barcelona per violació dels seus privilegis.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1260

340

1311, març, 9

Qüestió entre Bernat d'Olivera, prevere, i el bisbe de Barcelona, sobre el benefici de Sant Jaume de l'església del monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1247

341

1312, febrer, 11. Viena

Confirmació d'abadessa feta per fra Romeus Ortici, ministre provincial dels fraresmenors a Aragó. Al·ludeix al fet que el passat 27 de gener es va celebrar capítol al monestir per escollir abadessa, tal com va exposar per escrit sor Sança de Gualba, vicària, i pel fet que totes les altres monges del monestir em conferiren com a nunci especial. La missiva es dirigeix a l'abadessa electa, Clara de Janua, a qui se li demanarà que guïï el monestir fent complir la regla, vigili per la pau de la comunitat i sigui sol·lícita "en l'ofici de nodrir les virtuts i extirpar els vicis". Tanca la carta apel·lant a la necessària obediència de totes les membres de la comunitat a la nova abadessa.

In nomine Domine Ihesu Christi Amen. Dilecte sororis Clare de Janua. Frater Romeus Orticii, minister et servus ffratrum minorum in provincia Aragonie. Salutem et pacem in domino sempiternam. Cum nuper VI kalendas februarii anno inferius annotato sorores monasterii Barchinone essent pro electione abbatisse celebranda in capitulo more solito congregatae sicut fidedigno tenore percepi litterarum sororis Sencie de Gualba vicarie et aliarum sororum totius monasterii antedicti oblatarum michi per nuncium specialem. Vos non immerito arbitrantes sororem providam et discretam in abbatissam suam invocata Spiritus Sancti gratia que fidelium mentes unius officit voluntatis processu legitimo elegerunt. Flagitantes non minus instanter pariter et devote per literas supradictas debere a me sicut commissum michi extitit per dominum Portuensem electionem huiusmodi confirmari. Ego itaque cupiens profectibus ordinis et precitarum sororum consolationi pariter et saluti, in vestro officio providere, de discretionem vestra aliisque sufficienciis et conditionibus quas requirit officium pastorale plenare confisus. Electionem prenominatam de voluntate expressa concesione domini Portuensis et reverendi patris generalis ministri consilio et assensu duxi tenore presentium confirmandam. Et ad cuiuslibet ambiguitatis caliginem de sororum conscienciis effugandam futurorumque cautelam. Si predicta electio in aliquo vitiosa, vel defectuosa fuisset penitus defectum supplendo quam possessionem auctoritate prefat domini Portuensis nostri et vestri ordine protectoris, michi concessa ut predicatur in hac parte. Vos abbatissam instituo monasterii supradicti vobisque precipiens in virtute obedientie salutatis quatinus in remissione peccatorum vestrorum officium abbatisse in monasterio antedicto sine ulla contradictione vel oblatione suscipiatis humiliter et secundum datam vobis a Domino gratiam susceptum exequamini diligenter fideliter et devote. Proviso prudenter ut convenit quod vestri cura regiminis intendebat potissime ad pacem et concordiam sororum quietem. Et tanquam regulam observantie disciplinam. Et quantum ex vestre sollicitudinis dependet officio nutriendis virtutibus et vicii censura iusticie diligentius invigiletis extirpandis. Universe vero sorores ac singule monasterii antedictae, vobis tanquam sue abbatisse in omnibus que ad vestrum

spectant officium teneantur iussione presentium per obedientiam firmiter obedire.
Valete in domino et orate pro me.

Datum apud Viennam in Concilio Generali XIII kalendas marcii anno Domini MCCC undecimo.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 740

342

1312, octubre, 5

Qüestió entre el bisbe de Barcelona i Bernat d'Olivera sobre el benefici de Sant Jaume de l'església del monestir

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1250

343

1313, abril, 11. Barcelona

Possessió o col·lació del benefici de Sant Bernat atorgada per l'abadessa i monestir a favor de Jaume Riera, prevere. L'acte es fa en poder del notari Bartomeu de Villalba, notari públic de Barcelona, al monestir, i en presència de testimonis. El beneficiat jura en mans del procurador de l'abadessa per aquesta qüestió ("*tenendo manus suas infra manus dicti Ermengaudi*", procurador) i actuant en nom d'ella. Bernat promet obediència i reverència, que celebrarà missa setmanal a l'altar major de Sant Antoni, que serà missa conventual; com també "*missam privatam*" a l'altar de sant Bernat per l'ànima de Bernat Cantulli, que instituí el dit benefici. Se li dóna a Jaume un missal per dir la missa. Confirnen l'acte els marmessors del dit Bernat que exerceixen una funció de patronat ("*patronatus*") sobre el benefici. Coneixent que Jaume ja té un altre benefici a l'església de Sant Andreu de Palomar, s'ha demanat el permís corresponent al bisbe de Barcelona.

Noverint universi quod cum Bartholomeus Romei civis Barchinone marmessor seu executor unicus testamenti seu ultime voluntatis Bernardi de Cantulli quondam aliis executoribus dicte testamenti de pinctis pressentasent Jacobum de Riera presbitero Reverende et religiose domine Saurine Dei gracie abbatisse monasterii Sancti Antonii Barchinone ordines sancte Clare ad altare beati Bernardi in dicto monasterio institutum et dotatum per dictum Bernardum Cantullum cuius patronatum dicto Bartholomeo expectare dicitur iuxta ordinationem dicti Bernardi ac beneficium dicti altaris et omnes redditus et iura eisudem dicto Jacobi dederit obtulerit et confecit prout hec et alia in

instrumento publico inde facto auctoritate Bartholemei Marquet, publici Barchinone notarii, IV Kalendas februarii anno Domini millesimo trecentesimo quarto latius continetur et postea facta alia presentacione ad dictum altare de Bernardo de Turrebruna presbiteri per Guillelmi Lulli civem Barchinone et hec a dicte Bartholomeo Romei procuratorem una cum Francisco Romei et in solidum constitutum causa dicta fuerit super dicto beneficio inter dictos Jacobum de Riaria et Bernardum de Turrebruna coram discreto Berengario de Lacera ad hec iudice delegato idemque iudex pronunciaverit dictum Jacobum tamquam potiorum in dicto beneficio memorate er possessione eiusdem sententialiter removendo prout et hec per sententiam dicti iudicis plene constat. Id circo die mercurii tertio idus apprilis anni Domini millesimo trecentesimo tertio decimo in presencia mei Bartholomei de Vilalba auctoritate regia notarii publici Barchinone et in presencia etiam testium subscriptorum ad hec specialiter vocatum. Venerabilis et religiosa domina soror Clara Dei gratia abbatissa monasterii sancti Anthoni Barchinone ordinis sancte Clare admisit dictum Jacobum Riera de altare predictum et eius iura ac confirmavit eidem ipsum altare cum omnibus suis iuribus et nihilominus constituit procuratorem Ermengaudo de Solano clericum ad estipulandum seu recipiendum nomine dicte abatisse promissionem obediencia a dicto Jacobo Riera et alias etiam promissiones et cum investiendum eundem Jacobum dicto altari et eius iuribus et ad faciendum omnia alia super his necessaria seu oportuna. Ipsa enim domina abbatissa super iis dicto Ermengaudo comisit plenarie vices suas quibus paractis dictus Jacobus de Riaria tenendo manus suas infra manus dicti Ermengaudi sobrescrito osculo consueto, promisit de consensu dicti Francisci Romei dicto Ermengaudo pro dicta domina abbatissa stipulanti obedientiam et reverentiam debitam observare. Item quod dictus Jacobus per se substitutum ab eo ad hec cognitionem abbatisse dicti monasterii idoneum celebravit et facier hebdomadam quando eum contiget secundum ordinem aliorum per unam hebdomadam in altari maiori, dicendo et cantando missam conventualem nisi infirmitas vel alia legitima excusati subsistat. Quando vero dictus Jacobus tenebit hebdomadam et celebravit missam conventualem in dicto altari sancti Antonii unus eorum qui sunt stabiliti ad celebrandum missam privatam in altari maiori vel ambo nisi fuerit legitima excusatione impediti teneatur celebrare missam privatam in altari sancti Bernardi pro anima Bernardi Cantulli et etiam dictus Jacobus pro anima dicti Bernardi Cantulli rogare Deum nichilominus teneatur. Et post hec dictus Ermengaudus investiens nomine et ex parte dicte domine abatisse dictum Jacobum de dicto altari et eius iuribus tradidit dicto Jacobo quadam librum qui dicitur missale et induxit eumdem Jacobum in possessionem dicti altaris et iurium eiusdem hoc modo, quod posuit manum dicti Jacobi super altare predictum et predicta domina abatisa Dei gratia concessit dicto

Jacobo Deum vivat, quod servitium dicti altaris et servitium etiam dictarum ebdomadarum possit dictus Jacobus facere per se vel substitutum aut substitutus ab eo ad hec cognitionem abbatisse dicte monasterii idoneum vel idoneos, et predictam tamen gratiam dicta domina abbatissa ad successores dicti Jacobi extendi noluit seu concedi quibus quidem omnibus et singulis supra dictis dictus Franciscus Romei procurator super iura patronatus dicti altaris a dicto Bartholomei Romei una cum Guillelmo Lulli predicto et insolidum constitutus consentuit et voluerunt concesserunt dicta domina abbatissa et dictus Jacobus de Riaria ac dictus Franciscus quod per predicta vel eorum aliquo no fiat preiudicium dicto Jacobo in aliquo in beneficio seu officio quod obtinet in ecclesia sancti Andree Palomario nec dispensatione per eum habite a domino episcopo Barchinone super dictis duobus beneficiis obtinendi. De quibus omnibus et singulis supradictis dicta domina abbatissa unum instrumentum et dictus Jacobus de Riaria alterum instrumentum eiis fieri petierunt.

Acta sunt hic in prefacto monasterio die mercurii predicta anno proximo dicto presentibus testibus Petro de Turrebruna clerici et Petro Beran. Sig+num mei Bartholomei de Villalba auctoritate regia notarii publici Barchinone qui una cum supradictis testibus rogatus premisis sit premititur interfuit et hec scribi feci et clausit cum litteris supradictis in linea XI ubi dicitur per re et in linea XIII ubi legitur rogare Deum.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 745

344

1313, agost, 31. Barcelona

Venda d'un censal d'1 morabatí feta per Arnau de Casals, ciutadà de Barcelona, a sor Saura de Fonte-Amancio, monja del monestir. El cens es rep cada any per sant Miquel de setembre sobre unes cases, amb botigues i taules, prop del Portal d'en Boquera i davant del forn anomenat Na Justa, i que ell, succeint el seu pare, té en alou de dit monestir a cens d'1 morabatí i 6 diners.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1023

345

1313, setembre, 11. Barcelona

Venda d'un censal d'1 morabatí i 2 diners feta per Arnau de Casals a sor Saura de Fonte-Amancio, monja del monestir. El cens es rep per sant Miquel sobre un alou, que el dit Arnau té pel dit monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1024

346

1313, setembre, 11. Barcelona

Possessió d'un censal d'1 morabatí per part Sor Saura de Fonte-Amancio, atorgat per Arnau de Casals. Rep la possessió, en nom de la dita monja, Ermengol de Solà, clergue, procurador i ecònom del monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1025

347

1313, setembre, 12. Barcelona

Àpoca feta per Arnau de Casals, ciutadà de Barcelona, a favor de Saura de Fonte-Amancio, monja del monestir. Que ell va rebre 9 lliures que és de la venda dels dos censals.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1026

348

1314, octubre, 2

Assumpte entre el bisbe de Barcelona i Bernat d'Olivera sobre el benefici de Sant Jaume de l'església del monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1252

349

1314, desembre, 29

Apelació interposada al arquebisbe de Tarragona per part de Bernat d'Olivera contra el bisbe de Barcelona, sobre l'afer del benefici de sant Jaume de l'església del monestir.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1251

350

1315, desembre, 28

Establiment d'una vinya prop del lloc de Salvo o Ciuronar, a la parròquia de Sants, feta pel monestir a Berenguer Aimeric, de la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, a raó de 4

morabatins i 8 diners, que es donaran per la festa de santa Maria. S'al·ludeix al fet que no era cultivada ni produïa res, en part també per la distància del monestir. I que, del preu de l'entrada de l'establiment, es podrà comprar una altra vinya més pròxima al monestir; i que l'acció de posar en subhasta pública l'establiment o enfiteusis ha rebut el consentiment en capítol del monestir. Signen un total de 37 monges: Carta partida. MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2233

351

1315, març, 5

Establiment d'una peça de terra i una vinya a Mogoria, al lloc dita Albó, dins de la parròquia de santa Maria de Sants, feta pel monestir a Guillerma, esposa de Pere d'Orsà. Cens d'1 morabatí. Signen 28 sors. Torna a aparèixer a la introducció la necessitat de cultivar la vinya, llunyana del monestir. En aquest cas es diu que l'abadessa ha estat aconsellada per diversos prohoms de Barcelona, a l'hora de dura a terme aquets establiment.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2232

352

1315, juny, 1. Barcelona (1320, setembre, 13)

Còpia del privilegi del rei Jaume pel qual dóna i assigna al monestir 500 sous anuals sobre els molins reials, dits del Clot, i en especial sobre aquells que algunes persones tenen del rei en violari. La donació la fa "*institui pietatis et elemosinarie*".

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 752

353

1315, juny, 5. Barcelona

Clara, abadessa del monestir, atenent que les 30 lliures que els amics de sor Francesca de Vilardell, monja del monestir, li donaren per a les seves necessitats, s'ha reconvertit en la compra d'una vinya per al monestir, ara la comunitat li fa donació d'un censal de 2 morabatins anuals; cens que el monestir rep d'unes peces de terra a Sants, al lloc dit d'Albó. Diners que la dita Francesca rebrà cada any i que podrà fer servir "*in sustentationem et suffragium necessariorum vestrorum*". La comunitat estableix també un aniversari a la mort de la dita Francesca per la seva ànima de Francesca i la dels seus benefactors, a la vigilia de Rams. Signen 27 monges.

Sit omnibus manifestum quod nos soror Clara, Dei gratia abbatissa monasterii Sancti Antoni Barchinone ordinis sancte Clare et conventus eiusdem monasterii, attendentes quod vos soror Francisca de Vilardello de dicto ordine mititis et convertitis in emptione vinearum que emi debent ad opus dicti monasterii triginta libras monete Barchinone de terno, quas vos ex donacione inde vobis facta ab amicis vestris et aliter de nostri licencia habeatis ad sustentationem necessariorum vestrorum quascumque procuratis convivere et habere in necessitatibus vestris. Ideo gratis et ex certa scientia concedimus et assignamus vobis duos morabatinos censuales habendos et percibendos quolibet anno toto tempore vite vestre quos nos habemus et percipimus et percipere debemus super quadam perciam terre cum pertinenciis suis que est una modiatata quam Guillelma Dorça ad census unius morabatinum annuatim solvendi in festo sancte Marie habent et tenet per nos seu dictum monasterium et sub dominio et alodio eiusdem monasterio in parrochia Sancte Marie de Sanctis in loco dicto Albo. Quos quidem duos morabatinos vos convertatis et convertere possitis quolibet anno dum vixeritis in sustentationem et sufragium necessariorum vestrorum. Promittentes vobis quod nos quolibet in dicto termino dari et solvi faciemus vobis vel cui volueritis dictos duos morabatinos censuales et quod pro solucione eorum compellimus quoscumque emphiteotas seu alias personas tenentes dictas pecias terre, et vos etiam possit ipsas emphiteotas seu alias personas que ad hec teneantur per procuratorem vestrum compellere ad solvendos vobis dictos duos morabatinos censuales; et predictos duos morabatinos possitis petere exigere et habere et emparas in dictis peciis terre et alias complusaciones facere prout nos possemus. Mandantes cum hoc publico instrumento etiam epistola continenti predictis emphiteotis et etiam aliis quibuslibet que ad hec modo aliquo teneantur, quod vobis dum vixeritis quolibet anno solvant dictos duos morabatinos. Nos enim ex nunc ut extunc et ex tunc ut ex nunc facimus eisdem emphiteotis et etiam aliis quibuslibet personis dictas pecias terre tenentibus de ipsius duobus morabatinis quos vobis quolibet anno solvent dum vixeritis cum eos, scilicet vobis solverint bonum et perpetuum sine et pactum de non petendo in posse vestre notarii infrascripti pro eis et pro personis quarum interessit legitimi stipulantis et recipientis. Item statuimus et ordinamus unum aniversarium quolibet anno in perpetuo faciendum in dicto monasterio post obitum vestri dicte sororis Ffrancische de Vilardello pro anima vestra et omnium beneficiorum vestrorum in vigilia Ramis palmarum. Pro quo aniversario faciundo assignamus, damus et concedimus in perpetuum duos morabatinos censuales in posse vestri notarii infrascripti quod quorum interesit stipulantis et recipientis. Ita quod in die ipsius aniversarii annuatim perpetuo celebrent pro anima vestri et benefactorum vestrorum misse in dicto monasterio et

conventus dicto monasterii oret et orare teneatur pro anima vestra et benefactorum vestrorum ad Dominum Deum. In super convenimus et promittimus vobis et etiam vobis notario infrascripto pro eadem sorore Francisca ac pro personis quorum interest recipienti et legitima stipulanti quod predicta omnia et singula tenebimus et observabimus et quod in aliquo non contraveniemus aliquo iure causa vel etiam ratione. Et confitemur et recognoscimus vobis dicte sorori Francische quod pro huiusmodi assignacione, concessione et institucione solvistis nobis triginta libra monete Barchinone de terno quas mitimus et convertimus in emptione vinearum ad opus dicti monasterii. Super quibus triginta libras renunciamus exceptioni non numerate et non solute peccunie et doli mali et infactum et omni alii iuri, racioni et consuetudini contra hec repugnantibus.

Actum est hoc nonas iunii anno Domini millesimo trecentesimo quintodecimo. Sig+num sororis Clare Dei gracia abbatisse predictæ. Sig+num sororis Sancie de Gualba. Sig+num sororis Saure de Fonte amancio. Sig+num sororis Subirana de Olzeto. Sig+num sororis Laurencie de Sancto Celedonio. Sig+num sororis Francische de Ollomario. Sig+num sororis Saure de Queralto. Sig+num sororis Sibile Bochera. Sig+num sororis Agnetis de Letone. Sig+num sororis Saurine de Conchis. Sig+num sororis Francische de Coscone. Sig+num sororis Margarita de Cerviano. Sig+num sororis Alamanda de Villa Nova. Sig+num sororis Dulcie Lulle. Sig+num sororis Blanca de Pineda. Sig+num sororis Beatricis de Palaciolo. Sig+num sororis Alamanda Dorcha. Sig+num sororis Saurine de Jonqueres. Sig+num sororis Constancie de Vilardello. Sig+num sororis Saurine de Podio. Sig+num sororis Sancie Cigaria. Sig+num sororis Saurina de Curtibus. Sig+num sororis Valençe Lulle. Sig+num sororis Valençe Rubee. Sig+num sororis Beatricis de Muro. Sig+num sororis Romie Olibe. Sig+num sororis Francische de Portella, monialum de conventum dicti monasterii qui hec laudamus et firmamus. Testes huis rei sunt: Ermengaudos de Solano, beneficiatus in dicto monasterio; Raimundus de Podio clericus et Periconus Iuliani. Sig+num Bartholomei de Villalta auctoritate regia notarii publici Barchinone que hec scribi fecit et clausit.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1272

354

1316, març, 3. Barcelona

Possessió atorgada per Guillem de Sitges, batlle general de Catalunya, a favor d'Ermengol de Solà, prevere i procurador del monestir, de 300 sous anuals sobre els molins reials del Clot. El document al·ludeix a l'anterior donació reial, d'1 de juny de

1315, de 500 sous; però la mort d'algunes de les persones fa que no s'arribi a la dita quantitat, fet que ha portat a una nova donació de 300 sous (datada a febrer de 1316). En el document s'han copiat els 2 privilegis i donacions esmentats .

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 751

355

1316, setembre, 2. Barcelona

Donació de 100 sous anuals sobre els molins reials del Clot atorgada pel rei Jaume al monestir. També com a complement dels 500 sous anuals.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 753

356

1316, novembre, 6. Barcelona

Establiment d'un vinya feta pel monestir a Guillerma Orça, esposa de Pere Orça difunt, a la parròquia de Santa Maria de Sants, prop de la Mogoria en el lloc anomenat Albó. El cens establert és de 1 morabatí, donat per la festa de Santa Maria. Hi ha l'obligació clara que es cultivi la terra. Signen 26 monges. Carta partida per ABC

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1273.

357

1317, febrer, 27

Època de Guillem de Solà, jurispèrit de Barcelona, de 80 sous de la venda d'un censal a favor de Clara abadessa i de la comunitat del monestir de Sant Antoni de Barcelona.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2083

358

1317, març, 12

Possessió d'un censal a favor d'Ermengol de Solà, clergue i beneficiat del monestir de sant Antoni de Barcelona, i en nom de l'abadessa Clara i de la comunitat del monestir de Sant Antoni de Barcelona, per part de Guillem de Solà. El censal és de 3 morabatins i mig, sobre un hort prop del torrent d'Alviniana, que es dona cada any per Nadal. En el document s'al·ludeix a l'acta de venda feta el 27 de febrer de 1317.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2085

359

1317, abril, 13.

Privilegi de Joan XXII al monestir concedint per a conservadors l'arquebisbe de Tarragona i els bisbes de Saragossa i Pamplona.

MSC, Col·lecció de pergamins, núm. 755 (Trasllat 1320, abril, 3. Núm. 754)

360

1318, maig, 20. Avinyó

Berenguer, bisbe de Tusculà, per l'autoritat del Papa Joan XXII, concedeix algunes facultats al confessor de les monges de Sant Daniel de Barcelona ("sic"). En concret la de dirigir-se directament a la seu apostòlica per donar compte dels possibles "excessos" de les germanes escoltats en confessió, i especialment aquelles transgressions ocasionades per la simonia i que hagin provocat conspiracions d'algunes de les germanes contra l'autoritat de l'abadessa.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 756

361

1318, desembre, 1.

Procura feta per l'abadessa Clara a favor d'Ermengol de Solà, prevere, per la gestió d'unes deutes que se li devien a la comunitat o a qualsevol de les seves monges; i en especial els que devia el rei d'Aragó.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1554

362

1319, maig, 28. Avinyó

Privilegi concedit per Arnald, cardenal de Portico, protector dels framenors i de l'orde de santa Clara, al monestir de Sant Antoni perquè puguin tenir 2 serventes seglars, "*liberas sive servas*", "*pro coquina et aliis rebus necessariis*", que siguin de vida honorable i sana conversació, i que no mengin ni pernoctin dins de la clausura. La concessió ha estat feta després de les gestions realitzades pel príncep Joan i per Blanca, fills del rei Jaume. El document ve encapçalat per la necessitat que tenen les monges d'acord amb el seu estat delicat, nobles de naixement, que no serveixen per a

la cuina i altre serveis: "(...) *sorores quam plurime delicate, et de nobilibus orte natalibus, que propter earum delicationem coquinare et aliis servire sicut tenentur quomodo non valent, immo infirmitatem, lesionem corporis et mortis periculo ocasionem predicta numquam incurrunt*".

MSCB, Col·lecció de pergamins núm. 758

363

1320, agost, 9. Barcelona

Època a favor de l'abadessa Francesca del monestir de Santa Clara atorgada per Sança, filla de Pere Borràs, difunt, ciutadà de Barcelona. Reconeix que li ha pagat els 500 sous que la dita Sança li lliurà "*pro alimentis tempore que intravi dictum ordinem vestrum*". Que li ha satisfet pel preu de l'hàbit que es va fer amb uns vestits i teles de la dita Sança. Reconeix també que ha rebut la caixa on eren aquestes teles i que va dur a la seva entrada al monestir. I és veritat que d'aquests 500 sous s'han tramès 200 per voluntat de Sança, a la senyora Blanca de Cervelló, vídua del noble Galceran de Cervelló, i la resta, a Bernat Batlle, blanquer i ciutadà de Barcelona.

Sit omnibus cunctis quod ego Sancia, filia Petri Borracii civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabile et religiose domine sorori Francische Dei gracia abbatisse monasterii Sancti Anthonii Barchinone ordinis sancte Clare et conventui ipsius monasterii, quod solvistis michi bene et plenarie ad meam voluntatem omnes illos quingentos solidos monete Barchinone de terno quod ego tradideram et solveram vobis pro alimentis meis tempore que intravi dictum ordinem vestrum. Item satisfecistis michi bene et plenarie ad meam voluntatem super toto precio quod habitum fuit de quibus vestibus meis factis ad indumentum corporis mei et de quibusdam pannis lecto meis. Item habui et recepi a vobis quandam caxiam quas dictas vestes caxiam et pannos predictos ego atuli et misi intus dictum monasterium vestrum dicto tempore quo intravi dictum ordinem vestrum. Et est sciendum quod de predictis quingentis solidos tradidistis et deliberavistis nomine et de mandato mei venerabile domine Blanche de Cervilione, uxori nobilis Geraldoni de Cervilione quondam, ducentos solidos; et reliquos trescentos solidos simul cum toto precio quod habitum fuit de predictis vestibus et pannis necnon et dictam caxiam, tradidistis et deliberavistis nomine mei et de mandato mei Bernardo Bauli, blancherio et civis Barchinone. Unde renunciando quantum ad hec excepcioni non numerate pecunie et satisfaccionis predicte a vobis non habite et non recepte, et doli ffacio vobis dicte domine abbatisse et conventui dicti vestri monasterii et notario infrascripto tanquam publice persone a me legitime stipulanti paciscenti et

recipienti nomine vestro et dicti vestri monasterio et eius conventui tam de predictis omnibus et singulis quod de omnibus actionibus, questionibus, petitionibus et demandis quas ego et mei haberemus et possemus habere, facre pponere et movere aliquo tempore contra vos et vestros et bona vestra et dicti vestri monasterii et eius conventui tam prp predictis vel aliquo predictorum quam pro quibuscumque alimentis ad quorum prestationem vos seu dictum vestrum monasterium michi teneremini nunc vel in futurum quod eciam ex quibuscumque aliis modis et causis bonum finem et pactum de non petendo et de non agendo, sic melius dici potest et intellegi ad salvamentum et bonum intellectum vestri et dicti vestri monasterii et conventui eiusdem.

Actum est hoc sexto idus augusti anno Domini millesimo CCC vicesimo. Sig+num Sencie filie Petri Borracii quondam predicte que hec laudo et firmo. Testes huius rei sunt: Raimundus de Podio presbiter, Guillemus de Vinealibus, Bernardus de Vinealibus et Bernardus Baiuli predictus. Sig+num Guillelmi de Gradu, auctoritate regia notarii publici Barchinone qui hec scripsit et clausit in scribania Raimundi de Croso connotario sui.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1555

364

1321, setembre, 29. Barcelona (1327, gener, 31)

Trasllat del testament d'Ermengol de Solà, clergue i beneficiat del monestir de Sant Antoni de Barcelona i "encarregat de l'administració dels béns del monestir". Estableix sepultura al monestir ("*cimiterio seu ecclesia*"), destinant-hi 10 sous. Deixa també 30 sous per la taula de les monges el dia de la seva mort i 6 diners per a cadaun dels preberes que estaran aquest dia. Llega 500 sous al monestir i 12 diners a cada monja. I als 2 servents que habiten amb ell, 200 sous respectivament. Deixes monetàries també per al seus nebots i nebodes. Institueix una capellania perpètua a l'altar de Santa Maria del monestir, que estarà sota patronat de l'abadessa, qui l'assignarà preferentment a algú de la família del fundador o oriund de la parròquia de Sant Joan d'Olço, d'on és originari el dit testador. Per sostenir el beneficiat llega tots els seus béns, incloent el seu hospici prop del monestir. Ordena finalment un aniversari el dia de la seva mort, i que l'abadessa i els beneficiats del monestir preguin per ell. Hi destina un cens de 3 morabatins que rep d'unes cases, que té per ell Miquel de Cererols, calafat, en el mateix carrer on dit testador habita.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1142 (Trasllat del 25 de gener de 1325. Núm. 1143). (Copiat al Cartulari de fundacions i aniversaris, LXI, núm. 2328).

365

1322, maig, 22. Barcelona

Àpoca feta per Bernat d'Olzet, fill i hereu universal de Bernat d'Olzet, a favor de l'abadessa Francesca, de 93 lliures, 6 sous i 8 diners, i que són de la venda que el primer ha fet d'un censal de 6 morabatins d'or sobre una peça de terra amb vinya al Cogoll, que el monestir percebrà cada any per la festa de Pasqua de Resurrecció.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1464

366

1322, maig, 16. Barcelona

Possessió corporal del censal anterior a favor de de Ramon Fivaller, ciutadà de Barcelona, procurador i ecònom general de l'abadessa i convent de Sant Antoni de Barcelona. S'esmenta que la venda pròpiament s'ha fet el dia 14 de maig.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1465

367

1322, octubre, 28

Venda d'un censal de 3 morabatins i mig feta per Alamanda, muller del difunt Miquel Coll, ciutadà de Barcelona, a Jaume de Santa Cília, sobre unes cases amb hort.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2277

368

1323, març, 11. Barcelona

Donació de 100 sous anuals sobre els molins reials del Clot atorgada pel rei Jaume I. En el document es copia l'anterior donació del 1315 (1 de juny). Atenent la súplica del monestir, el monarca fa una nova donació de 100 sous, a causa de la mort d'un dels possessors del molí.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 760 (trasllat, núm. 761, 1351, 23 de maig)

369

1323, abril, 8

Ramon de Caldes, marmessor de la senyora Bondia, filla de Pere de Remolins, ciutadà de Barcelona, i la seva muller Subirana, ambdós difunts, fa procurador al seu fill perquè en nom de l'abadessa de sant Antoni i el convent prengui possessió corporal de tots els censos i censals que es reben per Nadal sobre un mas a Ligalbe, complint la darrera voluntat de la testadora.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2378

370

1323, abril, 13 (1329, juliol, 29)

Trasllat d'un trasllat d'unes clàusules del testament de Llorença, muller de Berenguer, baster, ciutadà de Barcelona, difunt, i filla d'Homdedéu de Porta, difunt, ciutadà de la mateixa ciutat. Deixes mobles a la seva neboda, Llorença; així com un censal de 20 morabatins, amb la condició que doni anualment 10 "*solidatas*" de pa als pobres sobre el seu túmul l'endemà de la festa de Tots Sants, i destini 20 sous per sengles aniversaris pro anima de la testadora, mentre la dita neboda visqui, al convent dels framenors i al dels predicadors. A la mort de la neboda, que els marmessors venguin el dit censal del preu comprin d'altres censals que puguin sustenir 3 aniversaris per l'ànima de la difunta: al monestir de les menorettes, el convent dels framenors i el dels predicadors. Que sigui administrat pel procuradors de les menorettes.

Hoc est translatum sumptum fideliter a quodam alio translato cuius tenor talis est. Hoc est translatum sumptu, fideliter a quibusdam clausulis interpolatim positis testamenti domine Laurentie uxoris Berengarii basterii quondam quarum clausularum tenores tales sunt. In nomine domine ego Laurencia uxor Berengarii basterii quondam civis Barchinone filiamque Hominisdei de Portis quondam civis eiusdem civitatis, egritudine detenta in meo tamen pleno sensu et sana ac integra memoria meum facio et ordino testamentum et eligo manumissores et executores huius mei testamenti seu ultime voluntatis Bertrandi de Avellano et Berengarium de Muncada cives Barchinone quos sicut carius possum deprecor eis que pleno confero potestatem quod si me mori contigerit antequam aliud faciam testamentum ipsi exequantur et compleant hoc meum testamentum seu ultimam voluntatem prout inferius scriptum contentum. Et si forsam ambo ipsi manumissores et dimitto Laurencie nepti mee, filie dicti Petri de Portis quondam fratris mei, unum lectum pannorum predictorum de pannis meis et quadam caxiam meam parvam, scilicet fustem cum omnibus rebus que in ea sunt. Item dimitto eidem Laurencie nepti mee toto tempore vite sue usufructum omnium illorum

censualium que sunt summa viginti morabatinum nimis quarta parte morabatini cum dominio et aliis iuribus suis que habeo et accipio et habere et accipere debeo super multis et diversis domibus cum iuribus et pertinenciis earumdem quas multe et diverses persone habent et tenent per me sub dominio, scilicet, alodio monasterii sancti Petri Barchinone quequidem domus sunt in civitatis Barchinone supra ecclesiam sancti Cucuphatis de Reguo et satis prope ipsam ecclesiam. Ita scilicet quod ipsa Laurencia neptis mea tenet et possideat ipsa censualia cum suis iuribus toto tempore vite sue et omnes fructus et proventus qui vide ea vivente provenerunt recipiat et habeat pro suis voluntatibus faciendis. Volo tamen quod dicta Laurencia neptis mea de dictos censualibus det et dare teneatur singulis annis toto tempore vite sue decem solidatas panum amore Dei pro anima mea pauperibus supra tumulum meum in die scilicet crastina seu proxime sequente post festum omnium sanctorum in qua fit commemoratio pro defunctis. Et singulis annis in die obitus mei dum ipsa vixerit, convertat et convertere teneatur viginti solidis monete Barchinone predicte in celebratione missarum que pro anima mea celebrentur in domibus dictorum fratrum predicatorum et fratrum minorum Barchinone. Post obitum vero dicte Laurencie neptis mee predictus usufructus per me sibi relictis sit sunctus totaliter et extinctus et proprietati accrescat et consolidetur. Et ex tunc dicti manumissores sua propria auctoritate et sine faticha et requisitione alicuius curie et persone apprehendant et possunt apprehendere possessionem corporalem seu quasi censualium predictorum et meum eorumdem et vendant et alienent ipsa censualia cum dominio et aliis iuribus eorumdem et tradant possessionem corporalem seu quasi eorum pro quorum evictione et pro littis expensis et pro toto dampnis et interesse emptoris vel emptorum eorum possunt eidem emptori vel emptoribus obligare certa bona mea et omnia alia super hiis facere que ad hec fuit utilia et etiam opportuna et que eisdem manumissoribus debere fieri videantur. Volo etiam quod dicti manumissores recipiant precium seu precia predictorum et quod apocham seu apochas faciant de eo vel eis et quod ipsum precium seu precia convertant convertere teneantur in emptione censualium de alodio et quod de ipsis censualibus qui emunt statuunt et ordinant fieri tria aniversaria singulis annis pro anima mea, unum scilicet in domo fratrum predicatorum Barchinone et aliud in domo sororum minorum Barchinone et tertium in domo fratrum minorum Barchinone. Ego autem ordino de presenti quod dicta censualia que dicti manumissores emerunt ut est dictum recipiat in perpetuum procurator dicte domus sororum minorum quicumque pro tempore fuit. Et quod procuret et faciat inde fieri singulis annis in perpetuum tria anniversaria supradicta. Ita scilicet quod in die cuiuslibet dictorum trium aniversariorum convertat et convertere teneatur etiam terciam partem censualium in predictorum in procuracionem cuiuslibet conventum predictorum locorum. Salvo quod ipse procurator

de ipis censualibus habeat decem et octo denarios quolibet anno pro quolibet ipsorum trium anniverariorum ipse eciam procurator firmet in cartis venditionum et quarumlibet alia aliorum contractum que et qui fient de honoribus et possessionibus pro quibus ipsa emenda censualia tribuentur et recipiat laudimia et proventus que et qui vide proveverit. Et volo quod de ipsis laudimiis et proventibus habeat ipse procurator pro laboribus suis etiam partem dactis inde tribus partibus et quod residuas duas partes convertat et convertere teneantur in procuracionem et refecionem conventuum dictorum trium locorum in quibus dicta anniversaria fieri ordinavi. Volo etiam et ordino quod dicti conventus in diebus dictorum anniversariorum celebrent et orent ad dominum Deum et absoltionem faciant pro anima me ac si corpus meum existeret presens. Vero tamen si unum de dictis tribus anniversariis in predicta domo fratrum minorum fieri non valeret, volo quod illud fiat in domo sororum minorum. Omnia vero alia bona mea mobilia et immobilia et iura universia quecumque sunt et etiam ubicumque dimitto et iubeo e rogari amore Domino Dei pro anima mea et pro animabus parentum meorum quondam, pauperibus verecundis et puellis et aliis mulieribus pauperibus ad maritandum et captivis pauperibus ad redimendum et converti in celebracione missarum ad arbitrium et cognitionem predictorum manumissororum cum consilio videlicet et assensu dicto fratri Arnaldi Amilii. Instituens dictum Deum et pauperes et huiusmodi pias causas michi heredes universales. In super volo quod hec fit ultimas voluntas mea quam valere iure testamenti. Et si forsam non valet vel non valeret aut valere non posset iure testamenti saltem valeat et valere possit iure codicillorum vel cuislibet alius ultime voluntatis.

Actum est hoc Barchinone idus aprilis anno Domini millesimo trecentesimo vicesimo tercio. Sig+num Laurencie uxoris Berengarii Basterii quondam testatricis predicte qui hoc meum testamentum seu ultima voluntate laudo concedo et firmo. Testes rogati huius rei sunt: religiosi fratri Arnaldus Amilii et fratri Thomas de Bonvila ordinis fatrum predicatorum, Raymundus de Boscho et Guillelmus Civet. Sig+num Bernardi de Villarubia notarii publici Barchinone qui hoc scribi fecit et clausit. Sig+num Bartholomei Cassardi notarii publice Barchinone testibus. Sig+num Antici de Plano auctoritate regia notarii publici Barchinone testis. Sig+num Asberti de Ffrexis vicarii Barchinone et Vallensi qui huic translato sumpto fideliter a dicto suo originali non viciato nec in aliqua parte corrupto et parte domini regis et auctoritate officii quo fuingimur auctoritatem impendimus et decretum ut ei tanquam dicto suo originali fides plenaria ab omnibus impendatur appositum per manum mei Guillelmi de Noguaria auctoritate illustrissimi domini regis Aragonum notarii publici per totam terram ordinationem eiusdem regentibus scribania curie vicarii Barchinone in cuius posse dictus vicarius hanc firmam fecit IIII kalendas augusti anno Domini CCC vicesimonono pesentibus testibus discretis

Guerlado de Locustaria et Bernardo de Montejudaico iurisperitis et ego Guillelmus de Nogaria notarius predictushec scripsi et hoc meum apposui signum. Sig+num Bernardi de Villarubia notarii publici Barchinone qui hoc fecit quarto kalendas augusti anno Domino millesimo trecentesimo vicesimo nono.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2339

371

1323, maig, 4

Ermengol de Solà, clergue i beneficiat de l'església del monestir de sant Antoni, pren possessió dels censos i censals deixats al monestir per Bondia (Vegeu núm. 2378)

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2377

372

1323, juny, 8

Apelació feta pel procurador del monestir, Pere Tarafa, al bisbe de Barcelona, sobre el benefici de Sant Jaume instituït a l'església del monestir

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1253

373

1323, juliol, 5. Avinyó

Diligència feta a Roma per part del procurador del monestir, Pere de Prat, sobre una apel·lació del monestir contra el bisbe de Barcelona.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 763

374

1323, setembre, 1. Avinyó

Autorització del Papa Joan XXII al guardià dels framenors de Barcelona perquè els fraresmenors assisteixin a les exèquies de les dones que s'enterrin al monestir amb l'hàbit de l'ordre. S'ha fet a súpliques de la reina Elisenda.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 764

375

1323, juliol, 30

Donació d'un morabatí censal per part dels hereus i marmessors de Bondia al monestir de Sant Antoni perquè s'hi faci un aniversari el dia de la seva mort, perpetuament, rebent cada any 12 diners "*pro candelis, hostiis et vino necessariis dicto aniversario*". La testadora havia manat al seu testament (30 de juliol de 1316) que es compresin 4 morabatins censals, destinant-ho al monestir i a d'altres institucions (framenors, predicadors, hospital de sant Joan i santa Maria del Mar). Signen 19 monges.
MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2376

376

1324, juliol, 14. Barcelona

Donació de 100 esterells de blat anual, extretes de les rendes de Càller, atorgada per l'infant Alfons al monestir, per Tots sants. S'al·ludeix a la devoció a sant Francesc i santa Clara del dit Infant.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 766

377

1324, agost, 29. Barcelona

Confirmació del privilegi anterior de 100 esterells de blat atorgada pel rei Jaume al monestir. El pare confirma el privilegi del fill primogènit difunt.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 767

378

1325, gener, 4

Venda de Ròmia, vídua de Romeu Portella, ciutadà de Barcelona, i els hereus de Romeu Punyer i la seva muller, a Pere Estradé, pescador i la seva muller Elisenda, d'unes cases pop del monestir, que tenen pel dit cenobi. Preu: 30 lliures. Cens: 1 morabatí i mig, per Tots Sants.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2022

379

1325, setembre, 27

Àpoca atorgada pels marmessors d'Ermengol de Solà, clergue i beneficiat de sant Antoni, al monestir pel preu d'un censal que rebia sor Beatriu de Cruïlles, monja del

monestir, en vida seva, i que a la seva mort serviria per a sostenir un aniversari per l'ànima de la seva mare a la festa de santa Agnès. La compra s'ha fet per obeir la disposició del testador d'instituir una benefici a l'altar de santa Maria de l'església del monestir. Per causa d'aquesta venda es cedeix també el dit aniversari. El preu de la venda és de 21 lliures. Signen el document 37 monges.

MSCB, Cartulari de fundacions i aniversaris LX, núm. 2153

380

1326, abril, 29

Sentència preferida pel delegat pontifici a favor de Bernat d'Olivera, clergue, beneficiat de l'altar de sant Jaume, sobre la possessió del dit benefici.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1254

381

1326, maig, 7. Barcelona

Apel·lació contra la sentència que es derivà de la causa establerta entre Bernat de Oliver i el bisbe de Barcelona sobre la possessió del benefici de Sant Jaume instituït a l'església del monestir de Sant Antoni de Barcelona.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 1500

382

1326, setembre, 27.

Confirmació de l'abadessa Sança de Conques, per fra Ramon Bancals, ministre dels framenors de la província d'Aragó.

Chisto Deo. Sorori Sancie de Conchis, ordinis sancte Clare monasterii Barchinone Frater Raimundis Bancalis, fratrum minorum in provincia Aragonie minister et servus. Salutem cum Spiritu regiminis Deo gratia. Noveritis me nuper decretum electionis quam sorores monasterii vestri de vobis fecerant, recepisse et receptum diligenter inspexisse ac premissis obedienciali precepto cum sororibus ipsis de modo electionis et condicionibus electe diligencius contulisse, ac nichilominus cum discretis fratribus super approbatione electionis et confirmatione electe consultationem diligentissime habuisse; quibus omnibus rite perfectis visum est michi electionem ipsam de vobis factam secundum instinctum divini Spiritus processisse; et ideo censui nullatenus

aussu temerario repellendam sed pocius approbandam, vosque per consequens in abbatisse officio confirmandam. De vestris igitur discretione, devotione in communis boni dilectione ceteris sufficcienciis pro dicto officio necessariis plene confisus auctoritate sancte romane ecclesie, specialiter domino cardinalis nostri et vestri ordinis protectoris electionem de vobis factam approbans vosque in abbatissam confirmamus monasterii supradicti. Tenore vobis mando presentium per obedientiam salutarem quatinus omni excusatione remota, obedienter succipiatis et diligenter exequi studeatis officium abbatisse in monasterio sepe dicto per gratiam a Domino vobis datam sie quod ex regimine vestro cooperante spiritu sancto in ipso monasterio vestre cure commisso omnis sanctitatis floreat, omnis honestas polleat, omnis regularis observancia vigeat, omnisque pax et concordia semper amplius et amplis invalescat. Et per eandem obedienciam precipie sororibus universis comorantibus ibidem et pro tempore moraturis quatinus in omnibus et singulis que ad abbatisse spectant officium vobis teneantur firmiter obedire. Valet semper in Domino et orate pro me.

Datum V Kalendas octobris anno Domine M CCC XX VI.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 771

383

1326, setembre, 3

Possessió corporal d'un censal de 3 morabatins sobre unes cases al burg de Barcelona, prop dels Arcs, al lloc anomenat Corribia/Corriblia, per part de Subirana, muller de Guillem de Font, ciutadà de Barcelona i amb el consentiment d'aquest, a Pere de Puig, prevere.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 2260

384

1327, febrer, 16. Barcelona

Privilegi concedit pel rei Jaume II al procurador del monestir ("*unus de civibus Barchinone quem ipse conventus sit procurator ipisus et in eiusdem conventum necessitatibus in mutuis et aliis eis necessariis ei subveniat et sit administrator et gestor negotiorum suorum*"), de no pagar certs tributs. Amb la condició que serveixi bé al monestir, administrant els seus negocis.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 768

385

1327, febrer, 16. Barcelona

Privilegi concedit pel rei Jaume II al monestir perquè en un terme a redós del monestir no es puguin construir més forns: des del monestir fins el pou d'en Estany, i des d'aquí pujant pel carrer de Montcada fins la capella de'n Marcús, i d'aquí fins el pont de'n Campdera, cap a l'hospital de santa Eulàlia del Camp i des d'aquí de nou al monestir; i de la dita capella, pont i hospital fins al mar. Com tampoc a a la parròquia de Sant Jaume i sant Miquel, a la part que el monestir té dels forns anomenats dels jueus. Si se'n necessitessin més que el monestir els pugui fer. Esmenta la seva devoció vers sant Francesc i santa Clara i les oracions de les monges.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 769 (trasllat 1338. Núm. 770)

386

1328, gener, 7. Barcelona

Privilegi de salvaguarda concedit pel rei Alfons al monestir

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 772 (trasllat 1347, novembre, 13. Núm. 775)

387

1328, gener, 15

Indulgència plenària in articulo mortis concedida per l'arquebisbe de Toledo al monestir de Santa Clara. S'esmenta el nom de 50 monges.

MSCB, Col·lecció de pergamins, núm. 773

Transcripció: Inventari general del monestir (1337-1338). MSCB, núm. 813 (21-22)

Document A⁶:

Pàg 1 .-

En cosas comuns

21 Tot és de rendas no y·a res de las Santas

Est^a 32^a 1337

Pàg. 2 .-

Inventari tot lo monastir . 1337

Pàg. 3 .-

Anno Domini M^o CCC^o XXX° V^o II aprilis . Ego soror Alamanda Dei gratia abbatissa Monasterii minorissarum ordinis Sancti Damiani Barchinone. Volens obedire mandatis Serenissimum domini dominis nostri Benedicti pape duodecimi fecii inventarium de rebus mobilibus et immobilibus ad dictum monasterium pertinentibus sicut inferius continetur quod inventarium tradidi (sigillo conventus mei officii sigillatum) Reverendo pater fratri Petro de Bass ministro Aragonensie et aliud simili michi retinui et aliud conventui dedi ; sic in constitutionibus papalibus continet.

Primo inventarium sacristie

Primerament ha en la secrestia I vestiment de drap d'aur y de seda ço és casula y lles dalmàtiques y dues stoles y tres maniples, són d'obre de fulatge.

Item dos vestiments complits de casula y de dues dalmàtiques quiscun d'aur y de seda, són barejats ab estoles y maniples compliment.

Item I vestiment complit de casula y de dues dalmàtiques y de stoles y maniples, lo qual és de drap de seda ab listes d'or.

Item I casula de velut vermel y altre casula de drap de jàasper.

⁶ Document del Plec 813, número 21. Està cosit a l'altre Inventari B. Escrit en lletra gòtica. Bon estat de conservació, sense caplletres ni dibuixos, però lletres capitals molt clares. L'últim full té un segell de cera i paper.

Item I casula de cedat vermèl y altre casula de cedat blanc.

Item I casula de drap d'aur y de seda qui ian en blanc y es veyla.

Pàg. 4 .-

Item I casula y dues dalmàtiques y capa de cor de samum⁷ negre per offici de morts a fer.

Item III camis y III amits ab paraments de dia de seda.

Item I camis y I amit y I sobrepali y estola y maniple de seda, a obs del confessor.

Item I drap d'aur y I frontal deu y ac Roura.

Item XIII palis de drap d'or de diverses obratges.

Item VIII palis de drap d'or ab ymages.

Item I sobra altar de seda

Item V sobre altars cosits de seda ab obre de laç.

Item I frontal de l'altar major, qui és de perles veres.

Item VI frontals de fula d'aur y d'argent dels altres altars.

Item VIII vels de seda ab listes d'or alguns.

Item VIII toveloles obrades de seda.

Item II trevessers obrats de seda a obs de la Creu adorar.

Item I capa de cor ab que donen sel passa als dicmenges.

Item XI coxins de drap de seda.

Item I ermari en què està la Vera Creu.

Item II Coronas d'argent.

Pàg. 5 .-

Item III tapits y II exalons y VI cautzes y lles canadeles d'argent.

Item I encenser d'argent y altre encenser de lautó.

Item I barcha y I culera d'argent y altre de leutó.

Item I capsas de cristal guarnida d'argent y altre capsas d'argent y en quescuna està lo corpus Christi y altre capsas de vori.

Item I mantelet de seda ab taxels d'argent y lles corones de perles veres que té la ymage de madona Sancta Maria.

Item I drap pintat y V taules de magestats.

Item I Creu d'argent y unes cortines de cedat reyal.

⁷ Samit

Item II libres leccionès per ligir en la sglèya y III leccionès sotils en què ligen las fadrines.

Item IIII libres de cant sentorals y II dominicals complites.

Item II dominicals⁸ entre IIII volums y III officiès complits.

Item II officiès⁹ entre IIII volums y II libres poch que canten les fadrines.

Item II Flos Santorum I de lati y altre de pla y I Biblya.

Item VIII psaltiris de cor y III capitoles y I Missal qui no és complit y altre Missal entich no complit.

Item I drap pintat de las Verges.

Pàg. 6 .-

Item VII tapits entre avols y bons qui estan devant los altars.

Item II canalobres de lautó y VIII tovaes qui estan sobre los altars.

Item XIII teles de drap y V sobre altars de coy sobre los altars.

Item IIII candelobres de ferre grans qui estan devant los altars.

Item IIII vestimens ferials ab casula y estoles y maniples de fustani y ab camis y ab amits quescun.

Item I ventays, I de pahó y altre cubert de fuyla ab I stog de cuyr.

Item III draps de fustani blanch qui són palis de Queresma.

Item III bacins de lautó y I caldereta de coure a la salvassa.

Item II hostiès, la I de grans hòsties i l'altre de poques.

Item I libre de la vida de Senct Francesch y d'altres Sans.

Item I breviari qui està en la capela que·s lis a taula apreshi

Item I libre de Sancta Maria Macdalena que·s lis a taula apreshi.

Item I libre de Vicis y de Virtuts qui està fernet devant l'altar.

Item Iles caxes y uns ermaris en què estan los vestiments de l'esglèya.

Item III lansols y II teyayolas a obs de l'altar a la Querema.

Pàg. 7 .-

Inventarium dormitorii

Primerament ha en lo dormitori LXXXVII barregans

Item LXXXVII plegadors y XLVIII lits ab saglit y capsal de paya.

⁸ Dominical: Llibre destinat al seguiment de l'ofici diví

⁹ Oficier: llibre on està escrit el text, a vegades la música, dels oficis divins.

Item III caxes en què estan cartes y I caxa en què estan les almoynes del monestir.

Inventarium infirmarie

Primerament ha en la emfermaria LXXXVIII matalafs.

Item XXX coceres y LXXI trevessers de ploma.

Item CII trevals y bones, LV vànoves y XXIX lençols y XVIII lits.

Inventarium Refetorii

Ha en lo refetor y XV tovales.

Pàg. 8 .-

Inventarium Coquine

Primerament ha en la cuyna IIII oles de coure.

Item III paeles entre grans y poques, VI conques entre grans y poques.

Item IIII Calderes entre poques y grans y VI poals entre III pous.

Item d'altre part que té la companya de fora, I poal y Iles caçes de coure.

Item II morters de coure y III parols¹⁰, II de letovari¹¹ y I del pex.

Item I capfoguer¹² de ferre a obs de les malaltes.

Inventarium reddituum monasterii

Primerament ha lo monestir qui pren sobre diverses alberchs, qui són dins la ciutat de Barçelona y sobre alguns troços de terra y vinyes qui són en lo territori de la dita ciutat.-IIII M. CCCXX sous II diners.

Item qui pren sobre alguns lochs y terres qui són sota la dita ciutat axí com en Valès, en la Perada de Munttornès, qui ha I mas appellat Destorrent y en la perròquia de Senct Esteva Descel qui ha altre mas appellat Descol y en la perròchia de Sancta

¹⁰ Perol: recipient d'aram o altre metall, de forma hemisfèrica que serveix per aigua o líquid que calgui coure al foc.

¹¹ Electuari: preparat farmacèutic, de forma pastosa, compost de pólvores o pulpa aglutinades amb mel o xarop.

¹² Capfoguer: cadascuna de les peces de pedra o metall que estan a cada costat de la llar i serveixen per sostenir la llenya de cremar o evitar que el foc s'ofegui (en castellà, "morillo").

Coloma de Gremanet qui ha alguns terratinens y en alguns altres lochs alguns censals poch per cots. – CXXVII sous.

Pàg. 9 .-

Item qui pren lo dit monestir pot açà demunt dit ters axins sobre la betlia dels molins reials entre diverses pagesos.- MCXX sous.

Item ha pret age demunt dit qui pren totes setmanes sobre lo forn Jueu XV sous y sobre lo forn de'n Arenes III sous y sobre lo forn de la Vilanova V sous y sobre lo forn qui és après lo monestir VII sous, són per totes setmanes XXX sous qui munten quiscun any .- MDLX sous.

Item ha pret açò demunt dit en Lobregat en la perròchia de Sencta Coloma de Cervelló II masos apelats Des pont y alguns terratinens qui donen parts y agres de verema qui val uns anys ab altres .- CC sous.

Item ha pret açò demunt dit en Cerdanya C starels de forment qui valen pages de messions uns anys ab altres .- CCC sous.

E axí munten per tot axí com demunt és dit, la Renda qui ha y cuy lo Monestir uns anys ab altres axí com dit és .- VIM. VCXXXII sous II diners.

Pàg. 10 .-

Item ha XVI botes entre grans y poques y III cups.

Item ha lo Monestir pret ço demunt dit en lo territori de Barcelona asats prop la ciutat diverses vinyes, la I qui té IIII mujades y l'altre IIIs mujades.

Aquesta Renda desús escrita qui pren les dones dejús scrites déu tornar al Monestir après que sien finades les dites dones.

Primerament qui pren sor Saurina Çescorts .----- LXIX sous VI diners.

Item qui pren sor Francescha de Vilardel. ----- XC sous.

Item qui pren sor Sibilia Boquera . ----- XXII sous VI diners.

Item qui pren sor Beatriu de Cruyles . ----- XVIII sous.

Item qui pren sor Marie Lulla de Pedralbes . --- L sous.

Item qui pren sor Saurina de Jonques de Pedralbes .--- LXVII sous VIII diners.

Après la fi de sor Dolça Lulla de Pedralbes, en Jacme Llull son frare déu donar al nostre Monestir .----- M sous.

Après la fi de'n Galceran Carbó deuen tornar dels seus béns al Monestir .--- D sous.

Item après la fi de sor Constança Çoquera de Pedralbes déu tornar al Monestir lo preu que haver sa puxe de XXXV sous y Vi diners censals que són en feu qui pren la dita sor Constança sobre l'alberch qui és prop los Cambis.

Pàg. 11 .-

Item yo Sor Francescha De Toravella con pres la Sagrestia trobe que V estores que-y ravi Sor Beatriu de Cruylles.

Item jo sor Sança reebí la sagristia après de sor Francescha de Torravella y cens ma per pesada de tot so que-ia.

Document B¹³

Pàg. 1 .-

... dominicals complits. Item IIII dominicals entre IIII peçes. Item III oficis complits. Item II officis entre IIII peçes. Item II libres pochés en que aprenen les fadrines.

Inventari del convent, any 1337

22

Est^a 32^a

Pàg. 2 .-

A l'honorat senyor i pare en Ihesus fray R. De Bas, ministre dels framenos en la província d'Aragó de part de la formosa i fiyla devota vostra sor Alamanda de Vilanova abbadessa del monestir de les sors menors de Barçelona. Deguda reverència humilment ab tota honor tramet vós pare trenslat dels inventaris que he feyts de totes les coses qui són i pertanyen al nostre convent. Segons forma de la ordinació del Sant pare apostòlic. Los quals són aquestes que-s seguexen .- En l'any de nostro senyor MCCCXXXVII, en la fi del mes de febrer l'honorat senyor i pare en Christ frare R. de Bas ministre en la província d'Aragó, après que hac visitat lo convent nostre de les

¹³ Document del plec 813 número 22 de l'Arxiu. Està en bon estat. És escrit en lletra gòtica clara. La tinta és molt clara però perfectament llegible. No te caplletres ni dibuixos, però si marques a l'inici d'alguns litems. Està cosit a l'Inventari A. Mides: 15 cm x 22'5 cm

sors menors de la ciutat de Barçelona, féu a manament a mi, sor Alamanda de Vilanova abbadessa del dit monestir, qui faés inventari de totes les robes i coses pertanyens al demunt dit monestir segons la ordinació del sant pare Apostolic. D'això fiu yo dita abbadessa segons qui ordonadament i clara és deval escrit.-

Primerament ço qui-s troba en la sagristia

Pàg. 3 .-

Enventari de la Segrestia

Primerament ha la dita segrestia I vestiment de drap d'aur i de seda, ço és casula¹⁴, III maniples¹⁵ i II dalmàtiques¹⁶, lles stoles¹⁷, i III maniples. Són d'obra de fulatge¹⁸.

Item I vestiment complit¹⁹ de casula i de II dalmàtiques qui són d'aur i de seda, són berrejats ab stoig i maniples compliment.

Item I vestiment complit de casula i de lles dalmàtiques, i de stoles i maniples, lo qual és de drap de seda vert ab listes d'or.

Item I casula de velut vermel.

Item altre casula de drap de jàspes²⁰.

Item I casula de cendat²¹ vermel.

Item I casula de cendat blanch i estola i manipla.

Item I casula vella i sotil de drap d'or qui jau en blanch.

Item I vestiment complit de morts, casula i lles dalmàtiques i capa de cor i estoles i maniples, tot de samit²² negre.

Item III camis²³ i III amits²⁴ ab peraments en les faldes i en los punys los camis.

¹⁴ Casulla: vestimenta que el sacerdot duu damunt de tot per celebrar la missa. Obert pels costats, baixa per davant i per darrera des del coll fins a mitja cama.

¹⁵ Maniples: ornament sagrat, com l'estola, però més curt, que el sacerdot porta al braç esquerre.

¹⁶ Dalmàtica: espècie de túnica oberta pels costats, amb mànigues amples i curtes, que porten el diaca i el subdiaca en els oficis divins.

¹⁷ Estola: Ornament litúrgic. Banda de tela relativament estreta i molt llarga que els clergues porten penjada al coll.

¹⁸ Fulletge: ornament que figura fulles.

¹⁹ Complit: sencer.

²⁰ Jaspis: pedra fina, varietat d'àgat, opaca, de colors variats segons les impureses ("jaspe", en castellà).

²¹ Sendat: tela fina de seda, gairebé transparent.

²² Samit: tela de seda preciosa

²³ Camis: túnica blanca que cobreix el cos del sacerdot des del coll fins als peus (en castellà, "alba").

Item I camis i amit ab peraments a obs del confessor, i ab stola i maniple de seda.

Item I sobrepali.

Item XIII palis²⁵ de drap d'aur de diverses colors.

Item III palis de drap d'or ab images.

Item V sobre altars cosits de seda sobre de laç.

Item I frontal del altar major de perles veres.

Item VI frontals dels altres altars de fula d'aur i d'ergent.

Item VIII vels de seda ab listes d'aur alguns.

Item IIIII toveloles obrades de seda.

Item IIIII toveloles blanques.

Item I travesès obrats de seda a obs de la Creu adorar.

Item I capa de cor ab qui donen la selpassa²⁶ als dicmenges.

Pàg. 4 . –

Item XI cuxins de drap d'aur i seda

Item IIIII cobertós entre d'aur i de seda

Item III tapits²⁷ i II exenlòs²⁸

Item VI calzers d'ergent

Item II les canadeles²⁹ d'argent

Item I ensenser d'argent i altre de lautó.

Item I barcha³⁰ i culera d'ergent i altres de lautó.

Item I capsa de cristal guarnida d'ergent i altre capsa d'ergent, en quiscuna està lo Corpus Crhisti.

Item I capsa de vori.

Item I mantel de seda ab listes d'or ab perlas i ab taxels³¹ d'ergent qui té la ymage de madona Santa Maria. II coronetes de perles a la dita ymage.

Item I drap pintat.

Item III posts³² de Magestats.

²⁴ Amit: tela blanca quadrada que es lliga amb toques pels pits i per la cinta i cobreix l'esquena del sacerdot per devall els ornaments de dir missa.

²⁵ Pal·li: mantell o capa

²⁶ Salpàs o fer el salpàs: visita que el rector o els vicaris fan a les cases de la parròquia, en el temps pasqual, per beneir-les esquitxant-les d'aigua beneita i sal. Salpassa: aigua salada per a beneir.

²⁷ Tapit: catifa.

²⁸ Possiblement "aixaló": teixit de llana que fabricaven a Xaló (Châlons), França.

²⁹ Canadell: recipient per tenir líquids.

³⁰ Barca: vas de metall, de forma lleugera, que serveix per tenir l'encens (en castellà, "naveta").

Item Item I Creu d'argent.

Item II leccionès³³ per ligir en l'esglèya, i III leccionès veys i sotils per a ligir a les fadrines.

Item XIII libres de cant entre tots ab I poch que-ls clergues ne tenen a la missa de madona Santa Maria.

Item II Flors Santorum, I de latí i altre de pla.

Item I Byblia.

Item VIII Psaltiris³⁴ de cor.

Item III Capitlers³⁵.

Item II Missals³⁶ complits i I qui no es complit, i altre Missal entich i veyl no complit.

Item I <E>pistoler³⁷ complit.

Item VII tapits devant los altars entre avols i bons.

Item candelobres de lautó.

Item Iles capses grans i Iles poques de fust per les òsties a tenir.

Item dues tesorettes per adobar les osties.

Item I cuxí cubert de cuyr.

Item altre cuxí blanch obrat de seda.

Item les taules de dar pau.

Item III corporals³⁸ qui són del monestir.

Item VIII tovaletes qui estan sobre los altars.

Item XIII teles de drap sobre los altars.

Item V cobertes d'eltar de cuyr.

Item Iles cortines de cendat reynals.

I

Pàg. 5 . –

Item dues cortines blanques esquinçades

Item II setis³⁹ qui servexen al confessor

³¹ Teixell: peça quadrada de metall o tela fina pintada o guarnida de metall preciós que servia per adornar teles.

³² Post: peça de fusta pintada

³³ Possiblement "leccionari": llibre de cor amb les lliçons de matines; o "leccioner": lectures de les Sagrades Escripures que s'ahvien d'anar llegint a la missa al llarg de l'any

³⁴ Saltiri: recull de salms.

³⁵ Capitoler o "Capítules": llibre que conté lectures breus, d'algunes línies, extretes de les Sagrades Escripures, que es llegien a les diferents hores litúrgiques.

³⁶ Missal: llibre que durant la missa es té sobre l'altar; hi ha les oracions i indicació de les cerimònies a la missa.

³⁷ Epistoler: llibre amb les Epístoles dels Apòstols o els fragments que se'n llegeixen o canten a la missa.

Item I kadira ab I coxí qui servex al⁴⁰

Item II candelobres grans de ferro qui stan devant l'altar major.

Item IIII vestiments ferials⁴¹ ab casula i estoiles i maniples de fustani⁴² i ab tamis i ab amits de drap quescon.

Item II ventays, I de pahó i altre de cuvert de fuyla ab I estog de cuyr.

Item IIII candelobres de fust.

Item III draps blanch de fustani qui posan als altars de Queresma.

Item III bacins de lautó.

Item I caldereta de coure a salmissa⁴³.

Item I ciri pasqual de fust pintat.

Item II los hostiès⁴⁴, los uns de grans hòstias, los altres de poques.

Pàg. 6⁴⁵ . –

Enventari del dormitori

Primerament ha en lo dormitori XXXVII baregans⁴⁶.

Item LXXXVII fleçades.

Item DXVI cuxins

Item XLVIII lits qui són ab I seglit⁴⁷ i capsal⁴⁸ de paya.

Item III caxes en què estan cartes

Item I caxa en què estan les almoynes del monestir.

Enventari de la emfermeria

Primerament ha en la emfermeria LXXXVIII metallassos.

Item XXX coceres⁴⁹ o plomençes.

Item LXXI travesser⁵⁰ de ploma.

³⁸ Corporal: drap blanc que es posa sobre l'ara on se celebra la missa per posar-hi el calze i l'hòstia damnut.

³⁹ Seti: seient

⁴⁰ Taca d'humitat que dificulta la lectura.

⁴¹ Ferial: pertanyent a les feries o dies laborables.

⁴² Fustany: teixit de cotó gruixut, pelut d'una cara, que servia per a folres, matalassos, coixins o robes litúrgiques.

⁴³ Molt probablement "per coure la salpassa".

⁴⁴ Hostier: capseta per guardar les hòsties.

⁴⁵ Que es correspon amb la pàg. 7 del Inventari A.

⁴⁶ Barragà: tela de llana impermeable.

⁴⁷ Sac-llit: màrfaga.

⁴⁸ Capsal: coixí de llit (en castellà, "cabezal").

⁴⁹ Cocera: vànova, que pot ser de ploma.

Item XLIIII vanoves.

Item XVIII pereys de lençols.

Item d'altre part, XXVI lançols.

Item XVIII lits quiscun ab I saglit.

Pàg. 7 . –

Enventari de ço qui és en la cuyna

Primerament IIII oleç de coure.

Item III paeles entre grans i poques.

Item VI conques⁵¹ entre grans i poques.

Item IIII calderes entre grans i poques.

Item I poal⁵² de coure i Iles cases⁵³ de coure de fora a la compaya.

Item dins en lo monestir entre III pous, VI poals de coure.

Enventari del Refetor

Primerament VI tovaes.

Pàg. 8 . –

Enventari de totes les Rendes i culites que'l Monastir ha.

Primerament ha lo dit Monestir sobre diverses çensals en vila i de fora vila qui sobren pagats als aniversaris als fraresmenós i als preychadós i la renda del de aquest monestir i d'equel de Pedralbes i altres aniversaris als clergues d'esta esglèya quiscun any. – IIIM VIIIC XLIIII sous. II diners

Item ha que pren sobre la betlia dels molins reyalts tots anys entre diverses pagues . – MCXX sous.

⁵⁰ Travesser: coixí llarg, que va de banda a banda del llit (en castellà, "cabezal").

⁵¹ Conca: recipient gran a manera de gibrell, destinat a tenir aigua per escurar plats, rentar roba, etc. (en castellà, "cuenco, lebrillo").

⁵² Poal: galleda

⁵³ Cas: recipient (en castellà, "cazo").

Item ha que pren sobre alguns forns totes setmanes XXI sous i VI diners, són per tot l'any. MCXVIII sous.

Item ha en Cerdanya C starets de forment qui valen pagades totes messions uns anys ab altres. IIIC sous.

Item ha en Lobregat renda de verema qui val uns anys ab altres tro. CC sous.

Pàg. 9 . –

Item ha qui van la almoyna del acapte del pa uns anys ab altres. – M sous.

És per tot qui acuyt lo monestir axí com dit és dels que·ls ha perveyt en menjar i en soldada a l clergue procurador qui cuyt i leve les rendes, i a l scolà i a l ortolà i a V macipes ab aqueles qui van a la almoyna del pa. MVII: VIC:XXXII sous VI diners.

Item ha lo monastir lles vinyes, la I qui te IIII mujades i l'altre III mujades.

Item ha III cups, XVI botes entre grans i poques.

Aquesta renda dejús escrita qui prenen les dones dejúa scrites déu tornar al Monestir après que sien finades les dites dones:

Primerament qui pren sor Francescha de Vilardel . – LXIX sous VI diners.

Item pren sor Sibilia Boquera . – XXII sous VI diners.

Item sor Beatriu de Cruylles .- XVIII sous.

Item pren sor Marió Lula, de Pedralbes. L sous.

Item qui pren sor Constança Soquera, de Pedralbes. – XXXV sous VI diners

Pàg. 10 .-

Item que pren sor Saurina de Jonqueres, de Pedralbes XVIII sous VIII diners.

Après la fi de sor Dolça Lulla. En Jacme Lul son frare déu donar al nostre monestir. M sous.

Après la fi de'n Galceran Carbó deu tornar dels seus béns al monestir. D sous.

Pàg 11 . –

Aquestos són los inventaris pare ministre, los quals yo dita abbadessa fiu duplicar e fiu-los legir devant totes les dones del convent en lo capitol ajuntades, i los dits inventaris dels quals segele i fiu segelar ab lo sagel de mon ofici el del convent. E liuren la I al convent i l'altre retingui yo. E remet a vos pare ministre lo trenslat dels dits inventaris segons lo manament per vos a mi fet après la visitació demunt dita. E entenc senyor pare ministre yo dita abbadessa i tot lo convent d'equest dit monestir de Barçelona qui ab la ajuda de Déu poran viure bé i convinentment en lo dit monestir ab les rendes i almoynes demunt dites. LX dones.

Coman-me pare ministre humilment i devota en vostra gràcia, mi i tot lo convent.
Data en Barçelona pridie Kalendas Marcii en l'any desús scrit.

Transcripció de les Ordinacions de l'abadessa Agnès de Peranda (1260)

[MSCB, "Llibre d'actes capitulars" (1598-1824), Manuals, núm, 741, fol. 2].*

Hec sunt ordinaciones et constituciones quas venerabilis domina abbatissa monasterii Sancti Anthonii Barchinone ordinis Sancte Clare fecit⁵⁴ anno Domini millesimo CC / sexagesimo super⁵⁵ celebratione officii⁵⁶ divini⁵⁷ qualiter fieri deberit⁵⁸ in sua ecclesia per capellanos et sacerdotes ibidem collocatos ac ecclesia collocandos./

Primo extitit ordinatum ut omnes beneficati facerent obedientiam domine / abbatisse. Item quod quando prima pulsacio fiet pro prima in / ecclesia dicti monasterii, omnes beneficati ac ecclesia clerici conducti/-cii et induti cum super pelliciis presentes et futuri teneantur ad ecclesiam / convenire. Et non exeant de ecclesiam quousque omnes misse fuerint / celebrate. Et unus ad celebrandum missam inuare alium teneatur / nisi fuerit causa legitima impeditus. Et nullus eorum propter reveren-/ciam sanctissimi corporis Ihesu Chrisri quod ibidem sanctificatur sine super / pellicio accedere audeat ad altare. Et fuit constitutum ac eciam / ordinatum ut omnes beneficati et conducticii presentes et futuri teneantur / celebrare et facere ebdomedam, unus post alium per unam ebdomadam/ in altari maiori et dicere cantando missam conventualem, et deffer-/tum unius aliter suplere nisi propter infirmitatem vel excusationem aliam / legitimam debeat indicari merito excusandus. Et quando aliquis / beneficatorum tenebit ebdomadam et celebravit missam conventualem / in altari maiori, videlicet Sancti Anthonii, unus illorum qui sunt stabi-/liti ad celebrandum missam privatam in altari maiori, vel ambo nisi / fuerit iuxta excusacionem ac legitimam impediti, teneantur celebrare / missam privatam in altari illius qui tenebit ebdomadam, et rogare / Deum pro illo. Et ille eciam qui erit ebdomadarus pro illis pro / quibus est assignatus rogare Deum nichilominus teneatur.

Item quod beneficati omnes et alii clerici teneantur exire, videlicet feria secunda / quarta et sexta ad minus in Quadragesima et in Adventu Domini, qualibet / septimana ad absolvendum cimiterium.

Item in festis du-/plicibus teneantur ad vespere convenire et ecclesiam honorare et / vespere sub silencio dicere, altaria turificare, et quilibet beneficiatus / suum altare munificare ac eciam adornare.

* A continuació, i amb una mateixa lletra, es troba una ordinació sobre el mateix tema de l'abadessa Alamanda de Vilanova (1350).

⁵⁴ *Segueix* ac siu monasterii totu, capitulum confirmavit *ratllat*.

⁵⁵ *Segueix* facto *ratllat*. Celebratione, *interliniat*.

⁵⁶ *Segueix* divini *interliniat*.

⁵⁷ *Segueix* ecclesiastici *ratllat*.

⁵⁸ *Segueix* in sua ecclesia *interliniat*.

Item in festis / duplicibus ac diebus dominis, illi quibus domina abbatissa mandabit, / aut per internuncium intimabit induere se ad Evangelium / et Epistolam ac honorifice dicere teneantur. Et quando cor-/pora deffunctorum debent in cimiterio dicti monasterii sepelliri / omnes beneficati teneantur sepulture dictorum corporum interesse et eis / obviare et honorifice recipere ad primam portam dicti monasterii ho-/neste et devote ac cum debita reverencia sicut decet. Item nullus / beneficatorum debeat ire extra civitatem Barchinonem ad pernoc-/tandum sine licencia domine abbatisse.

Item quod omnes teneantur / bonum temporale et spiritualem⁵⁹ honorem et utilitatem sicut poterunt quod dicto monasterio / procurare.

Item quod quando aliquis beneficium in dicto monasterio / recipietur vel ei dabitur vel assignabitur, teneatur predicta omnia obser-/vare et se ut servet obligare eciam cum iuramento prout superius per ordinem / sunt expressa. Et illi qui capellanas recipierint et obedire no-/luerint domine abbatisse, nec servare omnia supradicta tanquam per / iuri et rebellis periurii possunt sicut videbitur et placuit domine abbatisse.

⁵⁹ *Segueix honorem interliniat.*

Còpia de les "Ordinacions de l'abadessa Agnès" [Llibre d'actes capitulars del monestir (1598-1824), MSCB, Manuals, núm. 741, fol. 2]

venerabilis dñe
Hec sunt ordinaciones et constitutiones quas: **Abbatissa** Mo-
 nastij s^{ti} Dunthomy **Warchy** ordinis s^{te} Clare fecit **anno**
monastij totum **capitulum** confirmavit **anno** **dm̄** **1598** **10**
Sexagesimo / **sup** **facto** **officio** **ecclesiasticis** **quatuor** **scilicet** **debetur** **scilicet** **certa**
pellanos **et** **sacerdotes** **ibide** **collocatos** / **ac** **ecce** **collocandos** **Fori**
mo **extint** **ordinatu** / **ut** **om̄s** **beneficiari** **faciant** **obediencia** **dñe**
Abbatisse **Item** **q̄** **quando** **p̄ma** **pulsacio** **fiet** **p̄** **p̄ma** **in**
ecclesia **dñi** **Monastij** / **om̄s** **beneficiari** **ac** **ecce** **clerici** **gducti**
cy **et** **induti** **cu** **sup** **pellibus** **p̄sentis** **et** **futuri** **teneat** **ad** **ecce**
quemp̄ / **Et** **non** **exeat** **d̄** **ecce** / **quousq̄** **om̄s** **missa** **fuerint**
celebrate / **Et** **unq̄** **ad** **celebrandu** **missam** **iuuare** **alium** **teneat** /
msi **fuerit** **causa** **legitima** **impeditu** / **Et** **nullo** **cor̄** **pp̄** **reuden**
ciam **st̄ssim** **corporis** **ihu** **xpi** **q̄d** **ibidem** **st̄fficiant** / **sine** **sup**
pellibus **acceder** **audcat** **ad** **altare** / **Et** **fuit** **ḡstutu** **ac** **ecce**
ordinatu **ut** **om̄s** **beneficiari** **et** **gducti** **p̄sentis** **et** **futuri** / **teneant**
celebrare / **et** **facere** **ebdomoda** / **unq̄** **post** **altum** **p̄** **unam** **ebdomoda** /
in **altari** **maiori** **et** **dñe** **cantando** **missam** **Conuetualez** / **et** **deffer**
tum **unq̄** / **alt̄** **sup̄plere** / **msi** **pp̄** **infirmitate** **ut** **excusacione** **alia**
legitima / **debeat** **iudicari** **merito** **excusando** / **Et** **qudo** **aliquis**
beneficiatorz **tenebit** **ebdomoda** **et** **celebrabit** **missam** **quctualem** /
in **altari** **maiori** **videlz** **st̄** **Dunthomy** / **unq̄** **illoz** **qui** **sunt** **stabi**
liti **ad** **celebrandu** **missam** **puatam** **in** **altari** **maiori** / **ut** **ambo** **msi**
fuit **iuxta** **excusacione** **ac** **legitima** **impediti** / **teneant** **celebrare**
missam **puatam** **in** **altari** **illis** **qui** **tenebit** **ebdomoda** **et** **rogar**
deum **p̄** **illo** / **ut** **p̄** **illis** **qui** **illud** **altare** **dotauerunt** **et** **reddidit**
assignauerunt / **Et** **ille** **ecce** **qui** **erit** **ebdomedarius** **p̄** **illis** **pro**
quibz **e** **assignato** **rogare** **deu** **in** **nichilominz** **teneat** / **Item** **q̄**
beneficiari **om̄s** / **et** **alij** **clerici** **teneatur** **exire** **videlz** **feria** **scilicet**
quarta **et** **sexta** **ad** **missam** **in** **quadragesima** **et** **in** **aduetu** **dm̄** **qualz**
septimana **ad** **absoluendum** **Empteruz** / **Item** **in** **festis** **du**

Duplicibz teneant ad vestros querere / et ecclesia honorare et
 vestros sub silencio dice / altaria curificare / et quibz beneficiam
 suum altare mudiificare / ac ecia adornare / Item in festo
 duplicibz ac diebz sanctis / illy quibz dña Abbatisa mandabit /
 aut p iudicium iudicabit induere se ad Euangelium et
 Epistolam / ac honorifice dice teneant / Et quando cor
 pora defunctorz debent in Civitate dñi Monastij sepelliri /
 omes beneficiari teneant sepulture dñorū corporū interesse / et eis
 obviare / et honorifice recipere ad primam portam dñi Monastij ho
 neste devote / ac cu debita reverentia sicut decet / Nullo
 beneficiatorz debeat pre extra Civitate Marchie ad pno
 tandū / sine licentia dñe Abbatisse / Item q omes teneant
 bonū temporale et spirituale ^{honore} et utilitate sic poterit p dno Monastio
 parare / Item q quando aliquis beneficiū in dno Monastio
 recipiet / vel ei dabitur / vel assignabitur / teneat p dno omnia obser
 uare / et se vt fuerit obligare / ecia iur / pnt supis p ordinem
 sūt expressa / Et illy qui capitulas receperunt / et obedire no
 fuerint / sine Abbatisse / nec suar omnia supradicta / tang per
 iuri et rebelle / puniri possunt sicut videbitur / et placuit dñe
 Abbatisse /

Anno dñi millesimo. CCC. LXXV. Quinquagesimo. venerabilis
 domini soror. Alameda dei gra Abbatisa supradicta Mo
 nasterij / ordinavit q beneficiari et aduocati ipsius Monastij /
 qui interfuerint et celebraverint ac ecia faceret officium consuetu
 die qua celebrat officium defunctorz / Et nichilominus ex
 ierint ad absolvendū cinerum et queqz vasa mortuorum
 ac sepulcra ipsius / heat medietate totius quod in dicta
 Civitate eis offert / Et nichilominus heat quibz qui

In supradto fructo p̄ fuerit complete .v. denos (z .vi. placen-
 centulas/ quas recipiant p̄ manū pcuratoris d̄ni Monastij/ Quibz
 autē qui in fructo supradto non p̄ fuerit/ penitus p̄ uerū pensio
 n̄bz antedictis/ Et istud placuit beneficiariis omnibz d̄ni Monas-
 tery/ et p̄ uerunt om̄s bene r̄ ḡplere facere r̄ ḡplere officiu sup
 dictum/

Item fuit ordinatum p̄ eandem d̄nam Abbatiſſam q̄ quibz be-
 neficiariis et conductis qui p̄ fuerit in diebz quibz absoluy debz
 p̄ m̄teruz r̄ vasa in quadragesima/ heat quibz duos denos/ Si
 tamen in oblatione que ex̄ fiet/ sufficiet tot deni et abebunt
 qui sufficiet p̄t om̄s ad duos duos denos p̄ quotz/ Si tamen
 id q̄ extra inueniet non sufficiet ad duos .i. denos p̄ chro/
 Monastium no teneat eis in aliquo/ Et si aliquid sup fuerit
 d̄ dictis .ii. denis p̄ chro/ totū sit d̄ni Monastij/ tamen
 totum reuert̄ p̄ pcuratorem d̄ni Monastij dum quadragesima
 durauit/ Si quid sup fuerit t̄t̄ q̄ quotidie heat d̄ni ch̄i dic-
 tos .ii. denos/ et hoc tamen d̄ oblatione ex̄ si poterit sufficere/
 Et istud fuit eis graciosē ḡcessum/ q̄ in diebz quadragesime/
 non solebant here in unum denum/ sed in die mortuoz nichil
 solebant here d̄ oblatione/

Traducció al català de les Ordinacions de l'abadessa Agnès de Peranda (1260)

“Aquestes són les ordenacions i constitucions que l'abadessa del monestir de sant Antoni de Barcelona, de l'ordre de santa Clara, va fer l'any del senyor de 1260, sobre la manera de celebrar els oficis divins en la seva església pels capellans i sacerdots beneficiats en dita església.

Primer, queda ordenat que tots els beneficiats deuen fer obediència a la senyora abadessa. I també que quan en l'església de dit monestir es faci el primer senyal de la campana del res de Prima, tots els beneficiats hi han d'acudir revestits de sobrepellís. I que no surtin de l'església fins que totes les misses siguin celebrades. Que s'ajudin la missa els uns als altres, si no estiguessin legítimament impedit, i que mai, per la reverència que el santíssim Cos de Jesucrist s'ha de tenir, no pugin a l'altar sense sobrepellís. I queda constituït i ordenat que tots els beneficiats, presents i futurs, celebrin i siguin hebdomadaris uns després dels altres durant una setmana en l'altar major i cantin la missa conventual; i en faltar algun d'ells, un altre que el supleixi, si no està impedit per malaltia o altra causa legítima. I que quan algun dels beneficiats estigui de setmana i celebri Missa conventual en l'altar major de sant Antoni, un dels qui estan destinats a celebrar missa privada en l'altar major, a no ser per justa i legítima excusa, està obligat a celebrar missa privada en dit altar. I que el que sigui setmaner que no apliqui aleshores la missa per aquella intenció.

I també, que tots els beneficiats i altres clergues estan obligats a entonar un respons en el cementiri del convent, els dilluns, dimecres i divendres de Quaresma i Advent.

I també que en les festes dobles estan obligats a assistir a Vespres i cantar-les amb reverència incessant a l'altar, i cada beneficiat ha d'arreglar i ornar el seu altar corresponent. A més a més, els diumenges i festes dobles, aquell qui l'abadessa assignés, haurà de cantar l'evangeli i l'epístola del dia. I quan s'hagi d'enterrar algun difunt en el cementiri, tots els beneficiats seran presents i el rebran honoríficament en la primera porta del dit monestir, honesta i devotament i amb la deguda reverència.

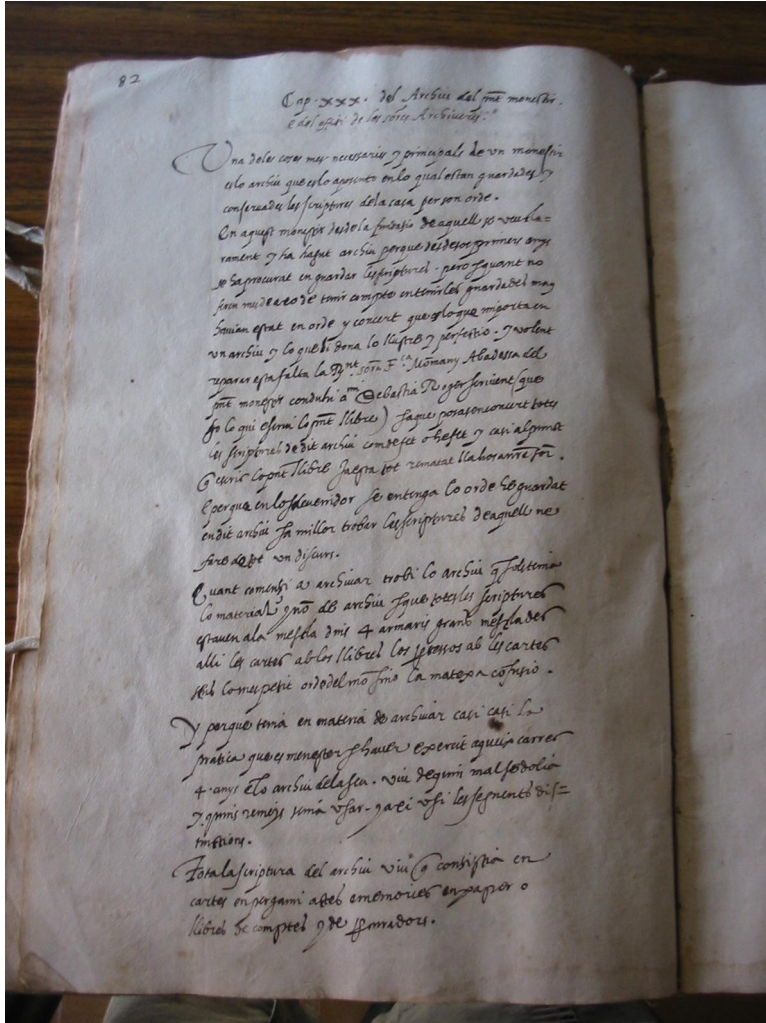
I també que cap beneficiat pot pernoctar fora de la ciutat de Barcelona sense llicència de l'abadessa.

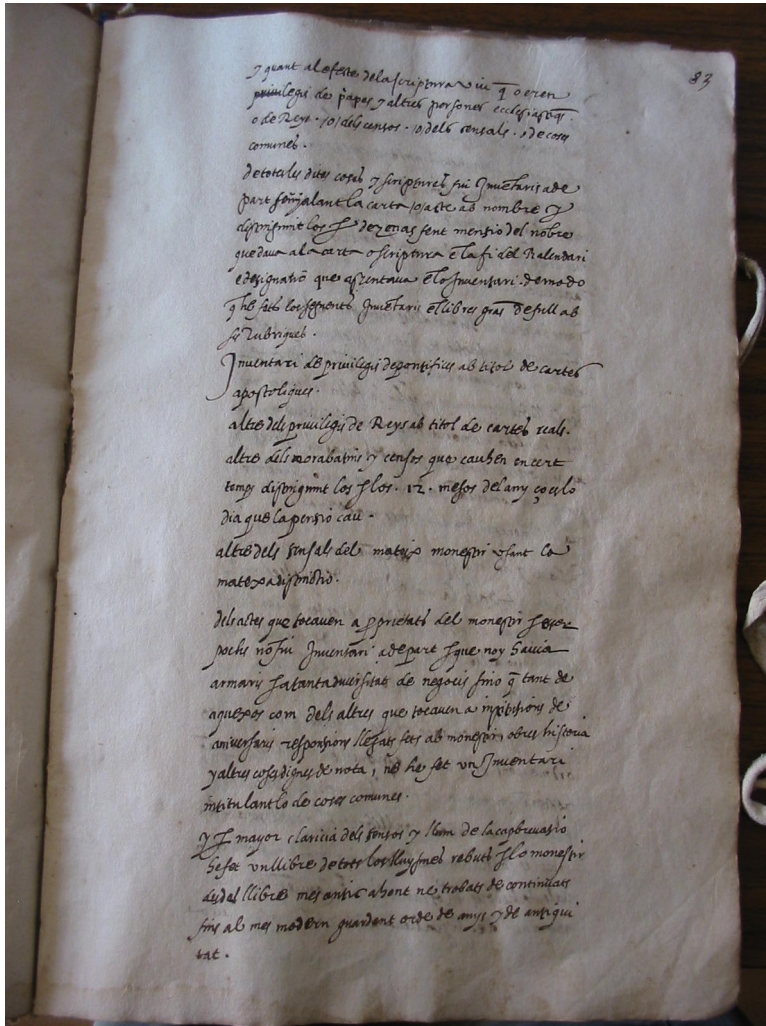
I també que tots han de procurar al dit monestir tot el bé temporal i espiritual possible.

I també que quan algun beneficiat rebi, se li doni o se li assigni un benefici, vindrà obligat a observar, fins i tot amb jurament, això que és prescrit. I el qui havent obtingut

capellania es negués després a obeir l'abadessa i a observar aquestes Ordinacions, pot ser castigat per ella com a rebel i perjur”.

“De l’archiu del present monestir e de l’offici de les senyores archiveres”, cap. XX, MSCB, *Llibre de càrrecs i oficis del present monestir de Santa Clara* (1598) núm. 743, fols. 82-87

7 quant al estat de la suprema iu q' oren
 privilegi de paper, altres persones eclesiasticas
 o de Rey, o de consor. o dels consals. o de com
 unes.

De tota la dita cosa q' s' ha presentat q' s' ha presentat a be
 pare fent alant la carta i o a be ad nombre q'
 d'aportant los flor. q' se enas fene mentio del nobre
 quedau a la care o s'aportant a la fi del Releuani
 i d'aportant que s'aportant a lo present de modo
 q' no sia los present q' s' ha presentat a la fi de fill ab
 q' s' ha presentat.

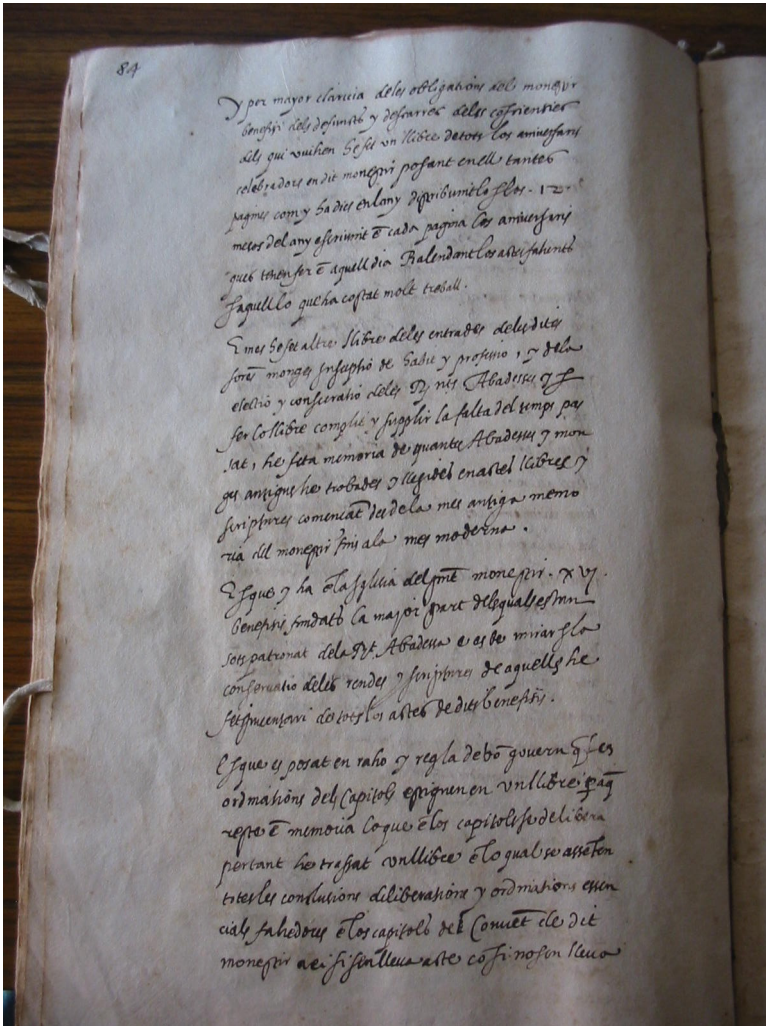
Inuentari de privilegi de gentes no l'at de cartes
 apostolicas.

altre de privilegi de Rey ab titol de cartes reals.
 altre de privilegi de morabani i consor que cauben en cert
 temp d'aportant los flor. i. m. mesor de any q' es lo
 dia que la pensio cau.

altre de privilegi de la mateis monestri q' s' ha presentat lo
 mateis d'aportant.

Altres que toquen a p'prietat del monestri f'ora
 p'cha no'm Inuentari ad e part q' que noy s'auia
 amari sabant d'aportant de negociis f'no q' tant de
 aquelles com dels altres que toquen a p'prietat de
 amestras responson lesas des ab monestri obra historia
 y altres coses d'aportant de mota, no s' ha presentat un Inuentari
 m'itulant lo de cosa comunes.

De la mayor clarida del f'ora i nom de la copreuasio
 se fa un libre de tot los llymes rebuts f'lo monestri
 de al llybre mes amre a bone no trobat de comunitat
 f'ra al mes modon quantant a des de any q' se ane que
 bat.

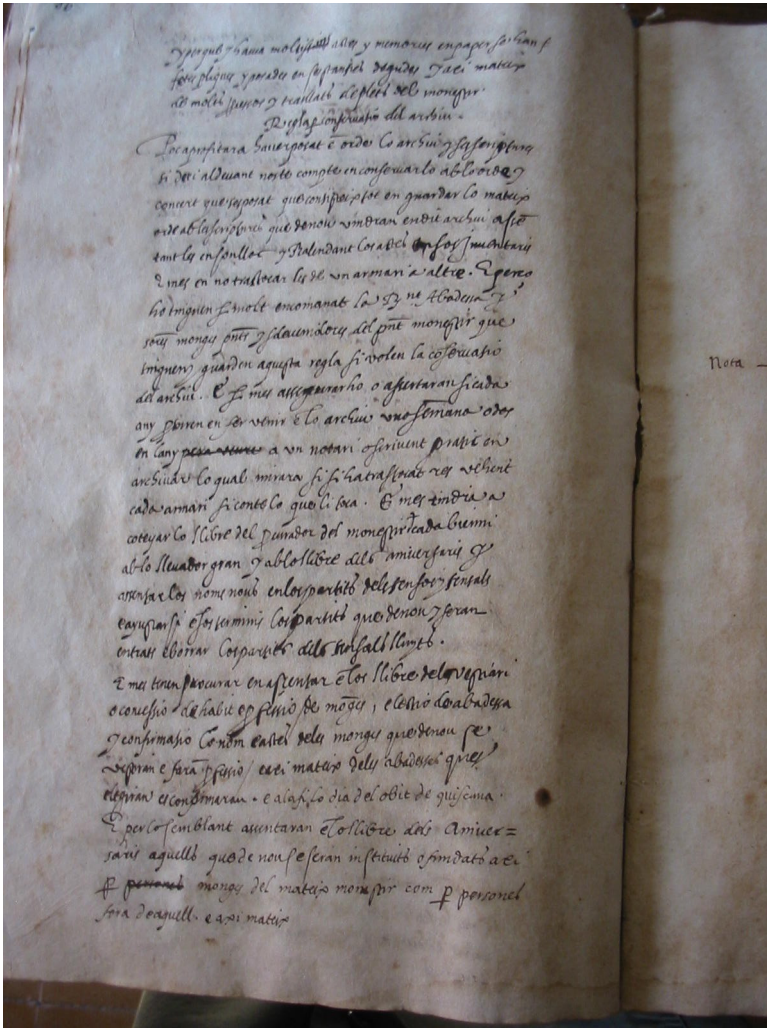
Y per mayor claricia de las obligaciones de los monjes
 de este monesterio de San Juan de los Rios de los Seguros de las
 de las que se han de pagar en el dicho monesterio
 de los que se han de pagar en el dicho monesterio
 de los que se han de pagar en el dicho monesterio
 de los que se han de pagar en el dicho monesterio
 de los que se han de pagar en el dicho monesterio

Y mes sobre otros libros de las entradas de los diezmos
 de los monjes de San Juan de los Seguros de las
 de los que se han de pagar en el dicho monesterio
 de los que se han de pagar en el dicho monesterio
 de los que se han de pagar en el dicho monesterio
 de los que se han de pagar en el dicho monesterio
 de los que se han de pagar en el dicho monesterio

Y que se ha de pagar en el dicho monesterio de los diezmos
 de los monjes de San Juan de los Seguros de las
 de los que se han de pagar en el dicho monesterio
 de los que se han de pagar en el dicho monesterio
 de los que se han de pagar en el dicho monesterio
 de los que se han de pagar en el dicho monesterio
 de los que se han de pagar en el dicho monesterio

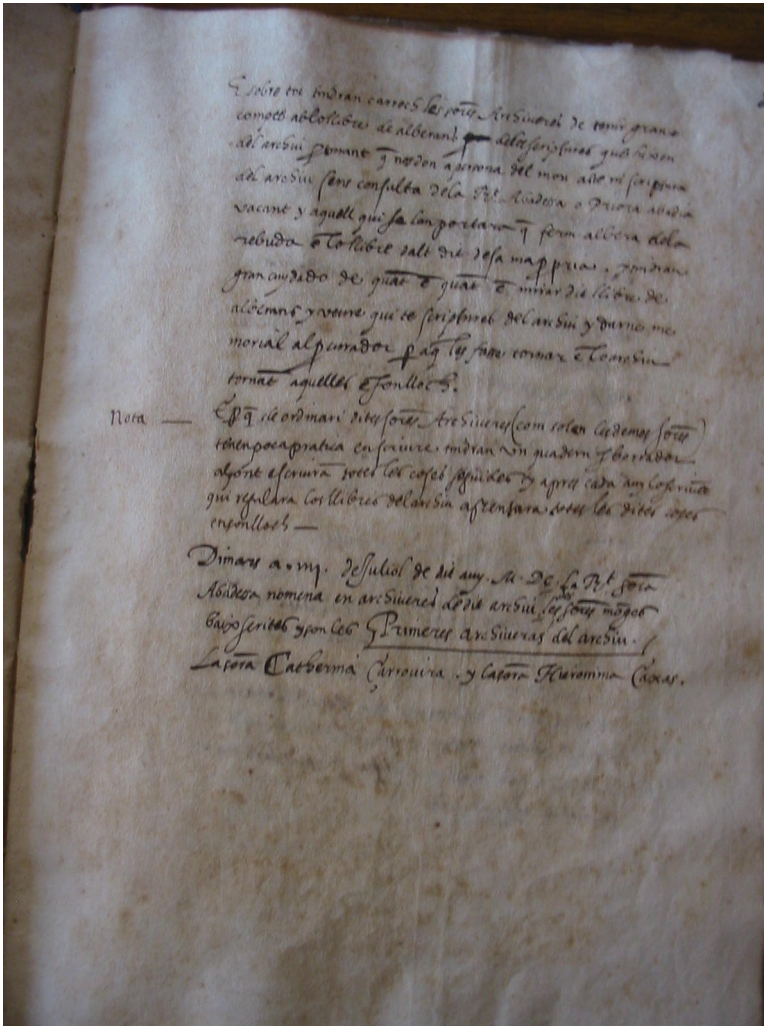
Y que se porat en raho y regla de bo gouern q' las
 ordnaciones del capitulo espignen en un libro q' sea
 de los que se han de pagar en el dicho monesterio
 de los que se han de pagar en el dicho monesterio
 de los que se han de pagar en el dicho monesterio
 de los que se han de pagar en el dicho monesterio
 de los que se han de pagar en el dicho monesterio

y imitant e fovera e ell' les coses memorables
 que e del monerri o coran fovera. 85
 E mes que obligacions del offi de mo
 nerri anaven e obligacion de ma en may noy
 fava a cu q' fons no fe un libre e lo qual he as
 contada d'ies obligacions o lo que fova a l'ar
 q' fons de cu fons de moltes altres coses toiant
 a la fovera del cor de fovera d'umale o nel
 pro. Cada mat'io al offi de altres persones
 qui fovera en a d'ni lo monerri com fovera d'ell.
 En cas juventari e son fides vna e tante Dubi
 qui quantes son egrades moneira que d'umaneie
 no fe cus poquis fe ma, en tant q' d'elo juventari
 d'el fovera o de non dubi qui f'alphabite, e a l'en
 quison les que fovera d'ies no fovera f'ont en un mone
 se no t'ra h'ra qual'cuot cosa que fia d'lo an d'ni.
 Los altes e fovera se son fovera d'el ab nombre
 concouant al numero d'el juventari o fovera poquis
 en los armari fovera comencant del n. I. f'oi al
 vltim about ambon fove un vltol sobre la carta o
 fovera que d'igna la fovera a bont te fovera.
 f'aparar en orde d'iq' carta fovera se f'el en moltes
 armari fovera d'umale d'ni e lo. q. armari
 grant q' oru lo que contone al auis q' d'ies fovera
 fove un vltol sobre qui fovera armari que d'igna d'ntes
 que f'icote.
 E mes he fovera en les dos parets del an d'ni d'el p'ant fovera
 f'assentat en ells los l'ibres del p'andou del d'ni moner
 tri o los d'ni l'ibres de comptos de juventari que d'ont
 les fovera mones de l'un offi que respone d'ignat lo an e ag'li.
 E mes he fovera un armari f'oi remi guardat moltes
 l'ibres o fovera d'ies fovera a altres coses f'icote en lo d'ni
 fovera d'ies.

... que s'ama moltíssim i no y memoria en paper, f'han p
 ... plura y arada en f'papel de quida d'ac. matas
 del mate primer y realitat de p'el del monjar
 De la f'p'osicio del archiu
 Lo archiu de la f'p'osicio e orde lo archiu de la f'p'osicio
 si dei al duane noyte comple en conseruar lo ab lo orde
 conere que s'aportat que conserua p'el en guardar lo mate
 orde ab la f'p'osicio que denou v'ndran en diu archiu a p'el
 am lo en f'p'osicio y f'ndandane lo archiu de la f'p'osicio
 i mes en no traslocar la de un arman a altre. E perco
 ho impen f'p'osicio en amonate la de ne ab adon
 sou monjar p'el y f'ndandane de p'el monjar que
 impen quiden aqueta regla si volen la conseruacio
 del archiu. E si mes amonate ho o afutaran f'ndane
 any p'onen en de v'ndre e lo archiu no f'ndane orde
 en any p'onen a un notari f'ndane p'el en
 archiu de lo qual mirara si f'ndandane res v'ndre
 cada arman si conre lo que li f'ca. E mes andia a
 coterar lo libre del primer del monjar de la f'ndane
 ab lo lluador gran o ab lo libre de lo amonate y
 amonate lo nom nou en lo partit de la f'ndane f'ndane
 en un p'el f'ndane lo partit que denou f'ndane
 entar e botar conseruar de la f'ndane f'ndane.
 E ma traen p'onen en f'ndane e lo libre de la f'ndane
 e conseruar de la f'ndane ep f'ndane de ma, e lo libre de la f'ndane
 e conseruacio conre e castel de la monjar que denou p'el
 f'ndane e f'ndane f'ndane e de la f'ndane de la f'ndane que
 e de la f'ndane e de la f'ndane e de la f'ndane de la f'ndane.
 E per lo semblant auentaran lo libre de la f'ndane =
 f'ndane aquell que de nou f'ndane instituit o f'ndane a e
 p'onen monjar del mate primer com p'onen
 f'ndane de aquell e a si mate

Nota

E sobre los indios caracas los señores Ansueros de muy grande
 comens aboliciones de abtenant q' de las señoras que residen
 en el andin p' parte q' nos dan a cuenta del mon. año en p'p'ria
 del andin para consulta de la Real Audiencia o de otra qualquiera
 vacante y a qualquiera que se le pidiere q' formen al libro de la
 rebuda o lo libren sale de esa m' p'p'ria, y andian
 gran cuidado de que se guarde y guarde en un libro de
 abtenant y viene que se firmen del andin y de un memorial
 al p'ncipal para los casos como es lo ordinario
 como aquellos e folios 3.

Nota — En q' se ordinari de las señoras Ansueros (com. como las demas señoras)
 tienen poca praxia en su vida, andian con su vida y de cada
 año se forma sobre los cosas p'p'rias de aprer cada año lo que
 qui regulara los libros del andin a p'ncipal de los d'chos cosas
 en un libro —

Dimas a. m. y. de Julio de mil e. de la R. Audiencia
 Nombres nomena en Ansueros de los señores magos
 Cayo Jerez y don los Primeros Ansueros del andin.
 La Señora Catharina Ansueros y La Señora Hieronima Casas.

Transcripció “De l’archiu del present monestir e de l’offici de les senyores archiveres”, cap. XX, MSCB, *Llibre de càrrecs i officis del present monestir de Santa Clara* (1598) núm. 743, fols. 82-87

[Fol. 82]

Cap. XX De l’archiu del present monestir e de l’offici de les senyores archiveres.

Una de les coses més necessàries y principals de un monestir és lo archiu, que és lo aposento en lo qual estan guardades y conservades les scriptures de la casa per son ordre. En aquest monestir des de la fundació de aquell se veu clarament y ha hagut archiu perquè des de sos primers anys se ha procurat en guardar les scriptures, però per quant no feren més de açò de tenir compte en tenir-les guardades, may havien estat en orde y concert que és lo que importa en un archiu y lo que li dóna lo llustre y perfecció.

Y volent reparar esta falta, la Reverent abadessa senyora Francesca de Montmany, abadessa del present monestir conduhí a mi, Sebastià Roger, scrivent, que fo lo que escriví lo present llibre, per a què posàs en concert totes les scriptures de dit archiu com de fet he fet casi al present que escric lo present llibre ja està tot rematat.

E perquè lo sdevenidor se entenga lo orde he guardat en dit archiu per a millor trobar les scriptures de aquell ne faré de tot un discurs.

Quant començí a archivar, trobí lo archiu que sol i tenia lo material y no de archiu, perquè totes les scriptures estaven a la mescla dins 4 armaris grans mesclades allí les cartes ab los llibres, los processos ab les cartes, sens lo més petit orde del món, sinó la matexa confusió. Y perquè tenia en matèria de archivar casi casi la pràctica que és menester per haver exercit aqueix càrrec 4 anys en lo archiu de la Seu, viu de quin mal se dolia y quins remeys tenia usar y axí usí les següents distincions:

Tota la scriptura de l’archiu viu que consistia en cartes en pergamí, actes e memòries en paper o llibres de comptes y de procuradors.

[Fol. 83]

y quant a l’efecte de la scriptura viu que eren privilegis de papes y altres persones eclesiàstiques o de reys, o dels censos o dels censals o de coses comunes.

De totes les dites coses y scriptures fiu inventaris a de part senyalant la carta o acte ab nombre y distingint-los per dezenas fent menzió del nombre que dava a la carta o

scriptura en la fi del calendari e designatió que assentava en lo inventari, de modo que he fets los següents inventaris en llibres grans de full ab ses rúbriques:

Inventari ab privilegis de pontificis ab títol de cartes apostòliques.

Altre dels privilegis de Reys, ab títol de cartes reals.

Altre dels morabatins y censos que cahuen en cert temps distingint-los per los 12 mesos de l'any, ço és lo dia que la pensió cau.

Altre dels sensals del mateix monestir usant la matexa disposició.

Dels actes que tocaven a propietats del monestir per ésser poch no fiu inventari a de part perquè no-y havia armaris per a tanta diversitat de negocis sinó que tant de aquexos com dels altres que tocaven a institucions de aniversaris, responsions, llegats fets al monestir, obres, història y altres coses dignes de nota, ne he fet un inventari intitulant-lo de coses comunes.

Y per mayor clarícia dels sensos y llum de la capbrevasió he fet un llibre de tots los lluymses rebuts per lo monestir des dels llibres més antics a hont n'e trobats de continuats, fins al més modern, guardant orde de anys y de antiguitat.

[Fol. 84]

Y per mayor clarícia de les obligacions del monestir, benefici dels defunts y descàrrec de les consciències dels qui viuen he fet un llibre de tots los aniversaris celebradors en dit monestir, posant en ell tantes pàgines com y ha dies en l'any, distribuint-lo per los 12 mesos de l'any, escrivint en cada pàgina los aniversaris que-s tenen fer en aquell dia, kalendant los actes fahents per aquell, lo que ha costat molt treball.

E més he fet altre llibre de les entrades de les dites senyores monges, insuptió de hàbit y professió y de la elecció y consecrasió de les reverents abadesses; y per fer lo llibre complit y supplit la falta del temps passat, he fet memòria de quantes abadesses y monges antigues, he trobades y llegides en actes, llibres y scriptures començant des de la més antiga memòria del monestir fins a la més moderna.

E perquè y ha en la església del present monestir XVI beneficis fundats, la major part dels quals estan sots patronat de la Reverent Abadessa, e és bé mirar per la conservació de les rendes y scriptures de aquells, he fet inventari de tots los actes de dit benefisis.

E perquè és posat en rahó y regla de bon govern que les ordinasions dels capítols estiguen en un llibre per a què resten en memòria lo que en los capítols se delibera, per tant he trassat un llibre en lo qual se assenten totes les conclusions, deliberacions y ordinasions essencials fahedores en los capítols del convent de dit monestir així si se'n lleva acte com si no se'n lleva

[Fol. 85]

y iuantament escriure en ell les coses memorables que en dit monestir se poran sdevenir.

E més perquè les obligacions dels offisis de dit monestir anaven y transitaven de mà en mà y no-y havia res escrit, he fet un llibre en lo qual he assentades dites obligacions y tot lo que toca al càrrec y offisi de quiscuna y de moltes altres coses tocants a la cerimònia del cor dels officis diurnals y religió; e axí mateix als offisis de altres persones que servexen en axí dins lo monestir com fora d'ell.

En cada inventari se han fetes una e tantes rúbriques quantes són estades menester que humanament no sie que-s pogués fer més, en tant que en lo inventari dels sensos y ha nou rúbriques per alphabet y axí en quiscú les que són vistes fer necessàries per hont en un moment se pot tractar qualsevol cosa que sia en lo archiu.

Los actes e scriptures se són senyalades ab nombres corresponent als números dels inventaris y son posades en sos armaris per dezenes començant del número I fins a l'últim, a hont arriben fent un rètol sobre la carta o scriptura que designa la stància hont té estar.

Per a posar en orde dites cartes y scriptures he fets fer molts armaris y stàncies particulars dintre los 4 armaris grans que eren los que contenen ab antiquo totes les scriptures, fent un rètol sobre quiscun armari que designa dintre què si conté.

E més he fets fer en les dos parets de l'archiu bells parestatges per assentar en ells los llibres dels procuradors del dit monestir y los demás llibres de comptes y de inventaris que donen les senyores monges de llurs officis que regexen, designant lo any en aquells.

E més he fet fer un armari per a tenir guardats molts llibres e inventaris, processos e altres coses, situat entre los dos prestatges.

[Fol. 86]

Y perquè y havia moltíssims actes y memòries en paper se han fetes pliques y posades en ses stàncies degudes y axí mateix de molts processos y trasllats de plets del monestir.

Regla per conservació de l'archiu:

Poc aprofitarà haver posat en orde lo archiu y ses scriptures si d'ecí al devant no-s té compte en conservar-lo ab lo orde y concert que s'és posat, que consisteix tot en guardar lo mateix orde ab les scriptures que de nou vindran en dit archiu, assentant-les en son lloc y kalendant les actes en sos inventaris, e més en no trastocar-les de un armari a altre.

E per ço ho tinguen per molt encomanat la Reverent Abadessa y senyores monges presents y sdevenidores del present monestir que tinguen y guarden aquesta regla si volen la conservació de l'archiu. E per més assegurar-ho o assentaran si cada any procuren en fer venir en lo archiu una setmana o dos l'any a un notari o scrivent pràctic en archivar, lo qual mirarà si s-i ha trastocat res vehint cada armari si conté lo que li toca. E més vindria a cotejar lo llibre del procurador del monestir cada bienni ab lo llevador gran y ab lo llibre dels aniversaris y assentar los noms nous en los partits dels sensos y sensals, e ayustar si en sos terminis los partits que de nou y seran entrats e borrar los partits dels sensals lluyts.

E més tenen procurar en assentar en los llibres del vestiari o concessió de hàbit e professió de monges, elecció de abadessa y confirmació lo nom e actes de les monges que de nou se vesteran e faran professió; e axí mateix de les abadesses que-s elegiran e confirmaran, e a la fi lo dia de l'òbit de quiscuna.

E per lo semblant assentaran en lo llibre dels aniversaris aquells que de nous se seran instituïts o fundats axí per monges del mateix monestir com per persones fora de aquell; e axí mateix.

[Fol. 87]

E sobre tot tindran càrrech les senyores archiveres de tenir gran compte ab lo llibre de alberans de les scriptures que hixen de l'archiu, procurant que no-s don a persona del món acte ni scriptura de l'archiu sens consulta de la Reverent Abadessa o priora abadia vacant; y aquell qui se l'anportarà que ferm alberà de la rebuda en lo llibre dalt dit de sa pròpia mà; y tindran gran cuydado de quant en quant en mirar dit llibre de alberans y veure qui té scriptures de l'archiu y dar-ne memorial al procurador per a què les fasse tornar en lo archiu, tornant aquelles en son lloch.

E perquè de ordinari dites senyores archiveres (com solen les demás senyores) tenen poca pràctica en scriure, tindran un quadern y borrador a hont escriuran totes les coses seguides y après cada any lo scrivent que regularà los llibres de l'archiu assentarà totes les dites coses en sos llochs.

Dimars a IIII de juliol de dit any MDC, la Reverent senyora abadessa nomena en archiveres de dit archiu les dos senyores monges baix scrites y són les primeres archiveras de l'archiu: la senyora Catherina Çarrovira y la senyora Hierònima Caxas.

